

REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

Károli Gáspár szobra Göncön

1930

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő utáiban jár!
Bizony kezéd munkáját észed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Imé, így áldatik meg a férfiu,
akí féli az Urat! 128-ik Zsoltár 2—4. vers.

Családapa neve: .....

Születés helye, ideje: .....

Családanya neve: .....

Születés helye, ideje: .....

A szülők esküvőjének helye és ideje: .....

Gyermekek neve, születési helye és ideje: .....

Az 1930-ik évben a családban konfirmált: .....

Házasságot kötött: .....

Meghalt: .....

REFORMATUS

**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**

1930
ROMÁN

**KIADJA:
A KIRÁLYHÁGÓMELLÉNI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
IRATTERJESZTÉSE**

ÁRA 25 LEI

**SZERKESZTETTE:
CSERNÁK BÉLA
EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ**

Nyomatott
Béres Károly könyvnyomdájában
Oradea—Nagyvárad.

Boldogasszony hava

Rége: Vizöntő hava

JANUÁR

Télhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			Kel. ó. D.	nyug. ó. D.
1 Szerda	Újév	Újév	7 49	16 19
2 Csüt.	Dániel	Szilveszter	7 49	16 19
3 Péntek	Titusz	Malakiás pr.	7 49	16 20
4 Szomb.	Simeon	70 Apostol	7 49	16 21
1. Minekután eltelt a nyolcadnap. Lukács 2, 21.				
5 Vasár.	Simeon	E. Teopem.	7 48	16 23
6 Hétfő	Három király	Vizkereszt	7 48	16 24
7 Kedd	Bálint	Iván	7 47	16 27
8 Szerda	Szörény	György	7 47	16 28
9 Csüt.	Julián	Polyeuktz	7 46	16 30
10 Péntek	Ernő	Nissz. Gerg.	7 46	16 31
11 Szomb.	Matild	Teodoz ap.	7 45	16 32
2. Midőn Jézus 12 esztendő s lett. Lukács 2, 42—52.				
12 Vasár.	Árkád	E. Tacián	7 45	16 33
13 Hétfő	Veronika	Hermil	7 45	16 33
14 Kedd	Bódogh	Szinai vtk.	7 45	16 34
15 Szerda	Mór	Kalib János	7 44	16 36
16 Csüt.	Géza	Sz. Pét. láncai	7 43	16 37
17 Péntek	Antal	N. Antal ap.	7 42	16 39
18 Szomb.	Piroska	Nagy Atanáz	7 41	16 40
3. Mennyegző lőn galíleai Kánában. János 2, 1—11.				
19 Vasár.	Sára	E. 30. Mak.	7 40	16 42
20 Hétfő	Fáb. és Seb.	Eutim	7 40	16 43
21 Kedd	Ágnes	Maxim hv.	7 39	16 44
22 Szerda	Vince	Timót	7 38	16 46
23 Csüt.	Ézsaiás	Kelemen vt.	7 37	16 47
24 Péntek	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	7 36	16 49
25 Szomb.	Pál ford.	Naz. Gergely	7 35	16 51
4. Mikor Jézus lejött a hegyről. Máté 8, 7—13.				
26 Vasár.	Policarp	E. 31. Xenó	7 34	16 53
27 Hétfő	János	Krizoszt. er.	7 33	16 54
28 Kedd	Nagy Károly	Efrém	7 32	16 55
29 Szerda	Ferenc	Ign. erekly.	7 31	16 57
30 Csüt.	Martina	Nagy Vazul	7 29	16 58
31 Péntek	Péter	Cirus, János	7 28	16 59

1. hónap 1—4. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 8-án reggel 5 ó. 11 p.
- ☾ Holdtölte 15-én éjjel 0 ó. 21 p.
- ☾ Utolsó negyed 21-én d. u. 6 ó. 7 p.
- ☾ Ujhold 29-én este 9 ó. 7 p.

Földtávolban 2-án d. u. 6 ó.
Földközben 15-én éjjel 2 ó.
Földtávolban 28-án d. u. 6 ó.

A hó elsején a nap hossza 8 ó. 32 p., a hó végéig 58 percel nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Január 1—8-ig kemény hideg, 8—14-ig havazás, viharos, 14—29-ig kellemes, enyhe idő, 29-től változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Január 1-én hideg, 2-től 4-ig enyhébb, 5—11-ig havazás, 12—16-ig szeles és hóvihar, 17-én és 18-án nagy hideg, végre szél és hó.

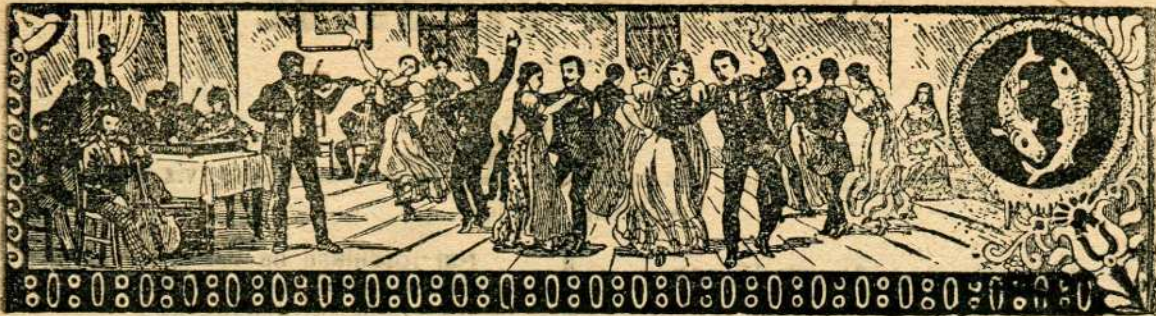
Izraelita naptár:

- 1) Khan: Tebeth 5690.
- 2) Khan: Szot Khan.
- 4 S. Mikez
- 10 Jeruzsálem osíroma, bőjt
- 11 S. Vajigas
- 18 S. Vajekhi
- 25 S. Semoth
- 1 Sebat R. Kh.

Bőjtelő hava
Régente: Halak hava

FEBRUÁR

Télutó
28 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Ignác	Trifon	7 29	16 59
5. Jézus parancsol a tengernek. Máté 8, 23—27.				
2 Vasár.	Karolin	Gyertyaszent.	7 27	17 1
3 Hétfő	Balázs	Szim. és An.	7 26	17 3
4 Kedd	András	Izidor	7 25	17 4
5 Szerda	Ágota	Ágota	7 23	17 6
6 Csüt.	Dorottya	Bukol	7 22	17 7
7 Péntek	Rikárd	Partén pk.	7 20	17 9
8 Szomb.	Math. János	Tódor vt.	7 19	17 10
6. A jó magról és konkolyról. Máté 12, 24—39.				
9 Vasár.	Cirill	E. Triodium	7 18	17 12
10 Hétfő	Árpád	Karalamp vt.	7 16	17 14
11 Kedd	Dezső	Balázs vt.	7 14	17 15
12 Szerda	Lidia	Melét pk.	7 13	17 17
13 Csüt.	Barnabás	Martinián	7 11	17 18
14 Péntek	Bálint	Auxent	7 10	17 20
15 Szomb.	Zoltán	Onezim	7 8	17 21
7. Hasonló a mennyek orsz. a családos emb. Máté 20, 1—16.				
16 Vasár.	Juliánna	E. Hetv.-vas.	7 6	17 23
17 Hétfő	Donáth	T. Tódor	7 5	17 25
18 Kedd	Simon	Leó pápa	7 3	17 26
19 Szerda	Konrád	Arkip	7 1	17 28
20 Csüt.	Aladár	Leó pk.	7 0	17 29
21 Péntek	Eleonóra	Timót	6 58	17 31
22 Szomb.	Péter	Eugenia sz. vt.	6 56	17 32
8. Midőn nagy sereg gyült egybe. Luk. 8, 4—15.				
23 Vasár.	Péter	E. Hush.-vas.	6 54	17 34
24 Hétfő	Géza	Ján. f. megt.	6 52	17 36
25 Kedd	Mátyás	Taráz	6 50	17 37
26 Szerda	Margit	Porfir	6 49	17 39
27 Csüt.	Ákos	Prokop	6 47	17 40
28 Péntek	Lehel	Vazul	6 45	17 41

2. hónap. 5—8. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 6-án este 7 ó. 26 p.
- ☽ Holdtölte 13-án d. e. 10 ó. 39 p.
- ☾ Utolsó negyed 20-án d. e. 10 ó. 44 p.
- ☉ Ujhold 28-án d. u. 3 ó. 55 p.

Földközelen 12-én d. u. 3 ó.

Földtávolban 25-én éjjel 3 ó.

A hó elsején a nap hossza 9 ó. 32 p.; a hó végéig 1 ó. 26 p. nő.

Időjárás
Herschel szerint:

Február 6-ig változó, 6—13-ig derült, enyhe, 13-tól 24-ig változó.

Százéves naptár
tapasztalatai szerint:

Február 5-ig tart az erős hideg, 6-án hóesés, 7—10-ig ismét csikorgó hideg, 13-án és 14-én hózivalar, 15-e és 19-e közt boros, végre enyhébb, esős idő.

Izraelita naptár:

- 3 Sebat S. Vaëra
- 4 — tal. Sim.
- 10 S. Bo.
- 15 Fák ünnepe
- 17 S. Besalakh
- 24 S. Jithro
- 30 Ros-Khodes

Bőjtmás hava
Régente: Kos hava

MÁRCIUS

Tavaszelő
31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Albin	Eudocia	6 41	17 45
9. Magához véve Jézus a tizenkettőt. Luk. 18, 31-43.				
2 Vasár.	Taksony	E. Vash. v.	6 39	17 46
3 Hétfő	Kunigunda	Eutróp	6 37	17 48
4 Kedd	Kázmér	Gerazim	6 36	17 48
5 Szerda	Özséb	Konon	6 34	17 50
6 Csüt.	Jenő	Amorii 42 vt.	6 32	17 52
7 Péntek	Iván	Vazul és tsa	6 30	17 53
8 Szomb.	Istenes János	Teofilakt	6 28	17 55
10. Jézus a puztába vitették a lélektől. Máté 4, 1-11.				
9 Vasár.	Fáni	E. Nb. 1. v.	6 26	17 57
10 Hétfő	Elemér	Kodrát és tsa	6 24	17 58
11 Kedd	Aranka	Szófron pk.	6 22	17 59
12 Szerda	Gergely	Teofánész	6 20	18 1
13 Csüt.	Szabin	Nicefor pk.	6 18	18 2
14 Péntek	Matild	Benedek	6 16	18 4
15 Szomb.	Kristóf	Agáp vt.	6 14	18 5
11. Maga mellé vevé Jézus Pét., Jak. és Ján. Mát. 17, 1-9.				
16 Vasár.	Geréb	E. Nb. 2. v.	6 12	18 7
17 Hétfő	Gertrud	Elek	6 10	18 8
18 Kedd	Sándor	Ciril pk.	6 8	18 9
19 Szerda	József	Krizs. és Dar.	6 6	18 11
20 Csüt.	Hubert	Szabb vt.	6 4	18 12
21 Péntek	Benedek	Jakab az ifj.	6 2	18 13
22 Szomb.	Katalin	Vazul vt.	6 0	18 15
12. Jézus néma ördögöt űze ki. Luk. 11, 14-28.				
23 Vasár.	Viktorján	E. Nb. 3. v.	5 58	18 16
24 Hétfő	Gábor	Zakariás	5 56	18 18
25 Kedd	Mária	Gyüm.-o. B. A.	5 54	18 19
26 Szerda	Manó	Gábor	5 52	18 21
27 Csüt.	Dam. János	Matrona	5 50	18 22
28 Péntek	Gedeon	István	5 48	18 23
29 Szomb.	Jeremiás	Márk pk.	5 46	18 25
13. Jézus a galileai tengeren túlméne. Ján. 6, 1-15.				
30 Vasár.	Kerény	E. Nb. 4. v.	5 44	18 26
31 Hétfő	Ámos	Hipác	5 42	18 28

3. hónap. 9-13. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 8-án reggel 6 ó. 13 p.

☽ Holdtölte 14-én este 8 ó. 58 p.

☾ Utolsó negyed 22-én reggel 5 ó. 13 p.

☽ Ujhold 30-án reggel 7 ó. 5 p.

Földközelpben 12-én este 10 ó.

Földtávolban 24-én este 7 ó.

21-én d. e. 10 ó. 30 p. *Tavaszkedvet.* A hó elsején a nap hossza 11 ó. 2 p.; a hó végéig 1 ó. 42 p. nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Március 1-8-ig havazás, szeles, 8-22-ig változó, 22-től nedves, hűvös, szeles idő.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Március. — Kezdetben enyhe idő, azután eső, végre derült 21-ig, 22-30-ig hideg, 30-án és 31-ig még hó.

Izraelita naptár:

2 Adar S. Mispatim

8 S. Theruma

13 Eszterböjt

14 Purim

15 S. Thezave Susan-Purim

22 S. Ki Thisza.

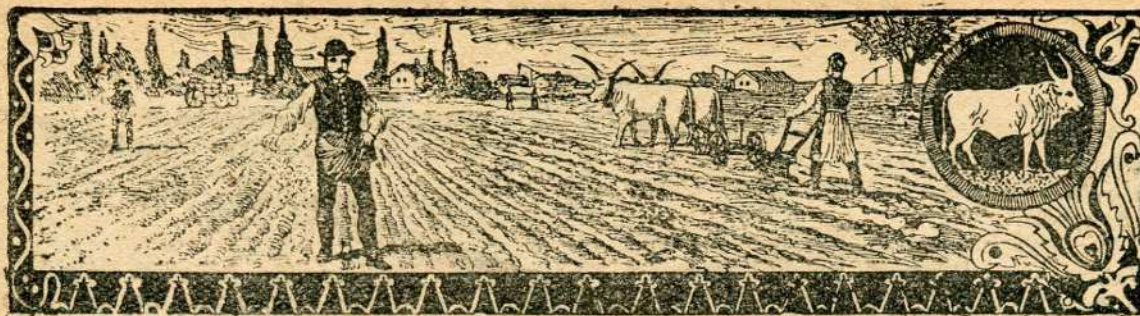
29 S. Vajakhel

1 Nizan R. Kh.

Szt. György hava

Régeinte: Bika hava

ÁPRILIS

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			két ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Ferenc	Egyipt. M.	5 40	18 29
2 Szerda	Richard	Titusz	5 38	18 30
3 Csüt.	Izidor	Nikéta ap.	5 36	18 32
4 Péntek	Ferreri Vince	József	5 34	18 33
5 Szomb.	Coelesztin	Klaudiusz	5 32	18 34
14. Ki fedd meg engem bünről? János 8, 46—59.				
6 Vasár.	Coelesztin	E. Nb. 5. v.	5 30	18 36
7 Hétfő	Herman	György pk.	5 28	18 38
8 Kedd	Dénes	Herodion	5 26	18 39
9 Szerda	Konrád	Eupszik vt.	5 24	18 40
10 Csüt.	Ezekiel	Terenc	5 22	18 42
11 Péntek	Leó	Antipa	5 20	18 43
12 Szomb.	Gyula	Vazul pk.	5 18	18 44
15. Midőn Jézus Jeruzsálemhez közeledett. Máté 21, 1—9.				
13 Vasár.	Virágvasár.	E. Nb. 6. v.	5 16	18 46
14 Hétfő	Tibor	Arisztark	5 14	18 47
15 Kedd	Anasztázia	Kreszcenc	5 12	18 49
16 Szerda	József	Agape	5 10	18 50
17 Csüt.	Nagycsütörtl.	Simion	5 9	18 51
18 Péntek	Nagypéntek	Nagypéntek	5 7	18 53
19 Szomb.	Nagyszombat	Pafnuk	5 5	18 54
16. Mária Magd. és Mária Jak. a sirnál. Márk 16, 1—7.				
20 Vasár.	Husvétvasár.	E. Husvétvas.	5 3	18 56
21 Hétfő	Husvéthétfő	Husvéthétfő	5 1	18 57
22 Kedd	Szótér	Husvétkedd	4 59	18 59
23 Szerda	Béla	György	4 57	19 00
24 Csüt.	György	Szabá vt.	4 56	19 1
25 Péntek	Márk	Márk ev.	4 54	19 3
26 Szomb.	Kilit	Vazul pk.	4 52	19 4
17. Midőn este lőn azon nap. János 20, 19—31.				
27 Vasár.	Zita	E. 1. Simeon	4 50	19 6
28 Hétfő	Valéria	9 vértanu	4 48	19 7
29 Kedd	Szibila	Szozipater	4 47	19 8
30 Szerda	Katalin	Jakab ap.	4 45	19 10

4. hónap. 14—17. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 6-án d. u. 1 ó. 25 p.

☽ Holdtölte 13-án reggel 7 ó. 40 p.

☾ Utolsó negyed 21-én éjjel 0 ó. 9 p.

☽ Ujhold 28-án este 9 ó. 8 p.

Földközélpben 9-én délután 1 ó.

Földtávolban 21-én d. u. 3 ó.

A hó elsején a nap hossza 12 ó. 47 p.; a hó végéig 1 ó. 36 p. nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Április 20-ig nedves, hűvös, szeles idő, 20-tól 28-ig szép, enyhe idő, 28-tól változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Április 4-ig még hideg, 5-én és 6-án szép idő, 7—9-ig borús, 10-én és 11-én eső, 11—17-ig zord, 18—20-ig szeles, eső és dara, 21—23-ig hideg, 24—28-ig szép idő, azután eső.

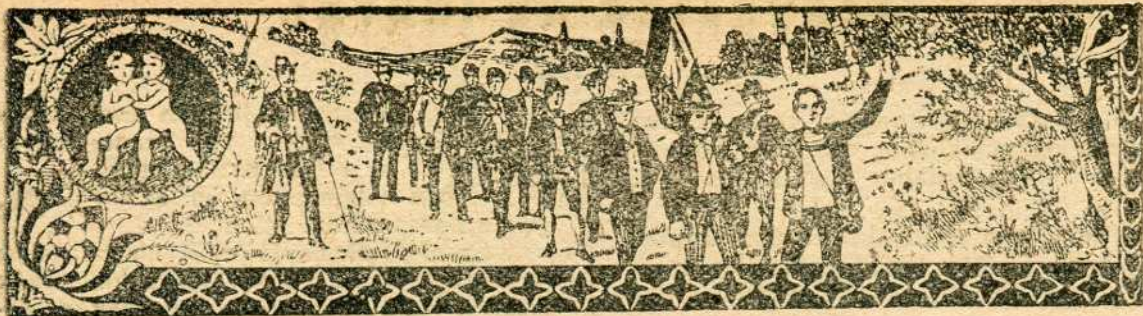
Izraelita naptár:

- 7 S. Vajikra
- 14 S. Zav
- 15 Passzah 1. n.
- 16 Passzah 2. n.
- 21 Passzah 7. n.
- 22 Passzah 8. n.
- 28 S. Semini 1. Perek
- 30 Ros Khodes
- 1 Ijar Ros Khodes

Pünköszt hava
Régente: Ikrek hava

MÁJUS

Tavasztűtő
31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Fülöp	Jeremiás	4 44	19 11
2 Péntek	Athanáz	N. Athan. h.	4 42	19 12
3 Szomb.	Ferenc	Timót és M.	4 41	19 14
18. Én vagyok a jó pásztor. Ján. 10, 11—16.				
4 Vasár.	Mónika	E. 2. Pelágia	4 39	19 15
5 Hélfő	Kocsárd	Iréne vt.	4 37	19 17
6 Kedd	János	Jób	4 36	19 18
7 Szerda	Gizella	Sz. K. megj.	4 34	19 19
8 Csüt.	Ákos	János ap. ev.	4 33	19 21
9 Péntek	Gergely	Izaiás prof.	4 32	19 22
10 Szomb.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	4 30	19 23
19. Egy kevésé és már nem látok engem. Ján. 16, 16—22.				
11 Vasár.	Irén	E. 3. Móc vt.	4 29	19 24
12 Hélfő	Pongrác	Epifán	4 28	19 25
13 Kedd	Szervác	Gliceria vt.	4 27	19 27
14 Szerda	Bonifác	Izidor vt.	4 25	19 28
15 Csüt.	Zsófia	Pakóm	4 23	19 30
16 Péntek	Mózes	Teodor	4 22	19 31
17 Szomb.	Paskál	Andronik	4 21	19 32
20. Ahhoz megyek, aki engem küldött. Ján. 16, 5—14.				
18 Vasár.	Erik	E. 4. D. és t.	4 20	19 33
19 Hélfő	Ivó	Patrik és t.	4 19	19 34
20 Kedd	Bernát	Találé	4 18	19 35
21 Szerda	András	Konst., Ilona	4 17	19 37
22 Csüt.	Julia	Bazilisz	4 16	19 38
23 Péntek	Dezső	Mihály pk.	4 14	19 39
24 Szomb.	Eszter	Simeon st.	4 13	19 40
21. Ha mit kérendetek az Atyától. Ján. 16, 23—30.				
25 Vasár.	Orbán	E. 5. Sz. Iván f.	4 12	19 41
26 Hélfő	Fülöp	Kárpus	4 12	19 42
27 Kedd	Beda	Hellád	4 11	19 43
28 Szerda	Ágoston	Eutik	4 10	19 44
29 Csüt.	Áldozócsüt.	Jézus mennyb.	4 9	19 46
30 Péntek	Jusztin	Izác ap.	4 9	19 47
31 Szomb.	Angela	Herma vt	4 8	19 48

5. hónap 18—21. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 5-én d. u. 6 ó. 53 p.

☾ Holdtölte 12-én este 7 ó. 29 p.

☾ Utolsó negyed 20-án d. u. 6 ó. 22 p.

☾ Újhold 28-án reggel 7 ó. 37 p.

Földközelen 4-én este 9 ó.

Földtávolban 19-én d. e. 10 ó.

Földközelen 31-én reggel 8 ó.

A hó elsején a nap hossza 14 ó. 25 p., a hó végéig 1. ó. 14. p. nő.

Időjárás

Herschel szerint

Május 5-ig változó. 5-től 28-ig derült, meleg idő, 28-tól sok eső.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Május 1-én és 2-án szép, 3-án borus, 4-én zivataros, 5—12-ig fagy, 13-án és 14-én borus idő. Utána hűvös a hó végéig.

Izraelita naptár:

5 S. Thasria 2. Perek

7 Seni bőjt

10 Khami bőjt 3. Per.

12 S. Akhari Moth.

14 Seni bőjt

18 Lag beomer

19 S. Emor 4. perek

26 S. Behar 5. Perek

1 Sivan

4 S. Bamidbar 6. Per.

Szent Iván hava

Régente: Rák hava

JUNIUS

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
22. Mikor eljövend a Vigasztaló. János 15, 25; 16, 4.				
1 Vasár.	Pamfil	E. 6. Jusztin	4	7 19 49
2 Hétfő	Blanka	Nicefor ptr.	4	6 19 50
3 Kedd	Klotild	Lucill. vt.	4	5 19 51
4 Szerda	Ferenc	Metrof pt.	4	5 19 52
5 Csüt.	Bonifác	Tiri Dorót	4	5 19 53
6 Péntek	Norbert	Hilarion ap.	4	4 19 53
7 Szomb.	Róbert	Teodót pk.	4	4 19 54
23. Ha ki engem szerel. János 14, 23-31.				
8 Vasár.	Pünkösztvas.	Pünkösztvas.	4	4 19 54
9 Hétfő	Pünkösthétfő	Pünkösthétfő	4	3 19 55
10 Kedd	Margit	Sándor	4	3 19 56
11 Szerda	Barnabás	Bartal és B.	4	3 19 56
12 Csüt.	János	Onufrius	4	2 19 57
13 Péntek	Antal	Aquil	4	2 19 57
14 Szomb.	Vazul	Elizeus pr.	4	2 19 58
24. Minden katalom nekem adatott. Máté 28, 18-20.				
15 Vasár.	Vid	E. 1. Mindsz.	4	2 19 59
16 Hétfő	Ferenc	Tikon pk.	4	2 19 59
17 Kedd	Adolf	Manuel	4	2 19 59
18 Szerda	Marcel	Leonc vt.	4	2 20 0
19 Csüt.	Gyárfás	Judás ap.	4	2 20 0
20 Péntek	Virág	Metod pk.	4	2 20 0
21 Szomb.	Albin	Julián vt.	4	2 20 0
25. Egy ember nagy vacsorát szerze. Lukács 14, 16-24.				
22 Vasár.	Paulin	E. 2. Özs. pk.	4	3 20 0
23 Hétfő	Szidónia	Agripina sz.	4	3 20 0
24 Kedd	Iván	Iván szül.	4	3 20 1
25 Szerda	Vilmos	Febr. és ts.	4	3 20 1
26 Csüt.	János és Pál	Dávid rem.	4	4 20 1
27 Péntek	László kir.	Sámson pap	4	4 20 1
28 Szomb.	Irenaeus	Cirus, Ján.	4	4 20 1
26. Közeledének Jézushoz a vámosok. Lukács 15, 10.				
29 Vasár.	Péter és Pál	E. 3. Pét., Pál	4	4 20 1
30 Hétfő	Pál emléke	12 apostol	4	5 20 1

6. hónap. 22-26. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 3-án este 11 ó. 56 p.
- ☾ Holdtölte 11-én reggel 8 ó. 12 p.
- ☾ Utolsó negyed 19-én d. e. 11 ó.
- ☾ Újhold 26-án d. u. 3 ó. 47 p.

Földtávolban 16-án éjjel 3 óra.

Földközelpben 28-án reggel 5 ó.

Nyárkezdet 22-én reggel 5 ó. 54 p.

A hó etsején a nap hossza 15 óra 40 p, 22-ig 18 percet nő, innen a hó végéig 2 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Junius 3-ig sok eső, 11-26-ig változó, 26-tól nedves idő.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Junius kezdetén dér, azután változó időjárás, végre igen szép napok.

Izraelita naptár:

- 6 Sabouth
- 7 Sabouth
- 11 S Nassza 1. Perek
- 18 S. Behal 2. Perek
- 25 S. Slakh-L. 3. Perek
- 30 Ros Khodes
- 1 Thamusz Ros Khod.
- 2 S. Korakh 4. P.

Szent Jakab hava

Rége: Oroszlán hava

JULIUS

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Sarolta	Kozma D.	4 6	20 1
2 Szerda	Ottokár	B. Assz. meze	4 7	20 0
3 Csüt.	Leó	Jácint vt.	4 8	20 0
4 Péntek	Ulrik	Krétai Andr.	4 8	20 0
5 Szomb.	Antal	Márta özv.	4 9	19 59
27. Midőn a sereg Jézusra lődült. Lukács 5, 1—11.				
6 Vasár.	Ézsaiás	E. 4. Szizoesz	4 10	19 59
7 Hétfő	Ciril	Tamas A.	4 10	19 59
8 Kedd	Erzsébet kir.	Prokop vt.	4 11	19 58
9 Szerda	Veronika	Pankrác pk.	4 12	19 58
10 Csüt.	Amália	Leonc vt.	4 13	19 57
11 Péntek	Zoltán	Eufem	4 14	19 56
12 Szomb.	János	Proklusz vt.	4 15	19 56
28. Hogyha nem tökéletesebb a ti igazságtok. Máté 5, 20—24				
13 Vasár.	Margit	E. 5. Gáb. főa.	4 16	19 55
14 Hétfő	Karolina	Aquila	4 17	19 54
15 Kedd	Henrik	Quirik és I.	4 18	19 53
16 Szerda	Ruth	Atenogén	4 19	19 52
17 Csüt.	Elek	Marina	4 20	19 52
18 Péntek	Kamil	Emilián vt.	4 21	19 51
19 Szomb.	Vince	Diusz	4 22	19 50
29. Midőn nagy sereg volt együtt Jézussal. Márk 8, 1—9.				
20 Vasár.	Jeromos	E. 6. Illés	4 23	19 49
21 Hétfő	Dániel	Simeon J.	4 24	19 48
22 Kedd	Mária Magd.	Mária Magd.	4 25	19 47
23 Szerda	Tibor	Tókaszt vt.	4 26	19 46
24 Csüt.	Krisztina	Krisztina	4 28	19 44
25 Péntek	Jakab	Anna	4 29	19 43
26 Szomb.	Anna	Hermol pap	4 30	19 42
30. Óvakodjatok a hamis profétáktól. Máté 7, 15—21.				
27 Vasár.	Rebeka	E. 7. Pantel.	4 31	19 41
28 Hétfő	Ince	Nikánor	4 32	19 40
29 Kedd	Mária	Kallinik	4 34	19 39
30 Szerda	Judit	Szila	4 35	19 37
31 Csüt.	Ignác	Eudocim	4 36	19 36

7. hónap. 27—30. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 3-án reggel 6 ó. 3 p.
- ☽ Holdtölte 10-én éjjel 3 ó. 1 p.
- ☾ Utolsó negyed 19-én éjjel 1 ó. 29 p.
- ☽ Újhold 25-én este 10 ó. 42 p.

Földtávolban 13-án d. u. 4 ó.

Földközében 26-án déli 12 ó.

A hó elsején a nap hossza 15 óra 55 p., a hó végéig 55 percel fogy.

*Idő, árás
Herschel szerint:*

Julius 10-ig nedves idő, 10-18-ig változó, 18—25-ig szép, meleg napok, 25-től a hó végéig változó.

*Százéves naptár
tapasztalatai szerint:*

Julius elsején boros, azután nagy forróság, 10-én zivataros, 11—18-ig ismét nagy forróság, a hó vége esős.

Izraelita naptár:

- 9 S. Khukath 5. Perek
- 16 S. Balak 6. Perek
- 17 Temp'omelf. bőjt
- 25 S. Pinkhasz 1. Per.
- 1 Ab. S. Matoth 2. P. R. Kh.

Kisasszony hava

Régele: Szűz hava

AUGUSZTUS

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Péntek	Vasas Péter	Sz. ker. körm.	4 38	19 34
2 Szomb.	Gusztáv	István er.	4 39	19 33
31. Vala egy gazdag ember, kinek sáfára vala. Luk. XXVI. 1-9.				
3 Vasár.	István	E. 8. Izs. Fa.	4 40	19 31
4 Hétfő	Domokos	Efezi 7 gy.	4 41	19 30
5 Kedd	Mária	Euszigniusz	4 42	19 29
6 Szerda	Sixtus	Ur szinevált.	4 43	19 27
7 Csüt.	Kajetán	Domec vt.	4 44	19 26
8 Péntek	Cirjék	Emilian	4 45	19 25
9 Szomb.	Román	Mátyás ap.	4 47	19 23
32. Amint közeledett Jézus Jeruzsálemhez. Luk. XIX., 41-47.				
10 Vasár.	Lőrinc	E. 9. Lőrinc	4 49	19 21
11 Hétfő	Zsuzsánna	Euplusz vt.	4 50	19 19
12 Kedd	Klára	Anicét, Fot.	4 51	19 18
13 Szerda	Ipoly	Maxim hv.	4 53	19 16
14 Csüt.	Özséb	Mikeás pr.	4 54	19 15
15 Péntek	Mária	Nagy B.-A.	4 55	19 13
16 Szomb.	Joak., Rókus	Diomed vt.	4 56	19 11
33. Két ember méne fel a templomba. Luk. XVIII., 9-14.				
17 Vasár.	Jácint	E. 10. Miron	4 57	19 9
18 Hétfő	Ilona	Flór., Laur.	4 59	19 7
19 Kedd	Lajos	Andr. és t.	5 1	19 5
20 Szerda	István kir.	Sámuel pr.	5 2	19 4
21 Csüt.	Sámuel	Táde	5 3	19 2
22 Péntek	Jenő	Agatonik	5 4	19 1
23 Szomb.	Fülöp	Farkas vt.	5 6	18 59
34. Kimenvén Jézus a Tyrus haláiraiból. Márk VII., 34-37.				
24 Vasár.	Bertalan	E. 11. Eulik	5 7	18 56
25 Hétfő	Lajos kir.	Bertalan ap.	5 9	18 54
26 Kedd	Endre	Adrian, Nat.	5 10	18 53
27 Szerda	József	Poemén	5 11	18 51
28 Csüt.	Ágoston	Mózes rem.	5 12	18 49
29 Péntek	Mohács	Szt. Ján. tejv.	5 14	18 47
30 Szomb.	Róza	Sándor pk.	5 15	18 45
35. Az irgalmas szamaritánus. Lukács X., 23-37.				
31 Vasár.	Rajmund	E. 12. B.-A. ö.	5 18	18 43

8. hónap. 31—35. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 1-én d. u. 2 ó. 26 p.
- ☽ Holdtölte 9-én déli 12 ó. 58 p.
- ☾ Utolsó negyed 17-én d. u. 1 ó. 31 p.
- ☽ Ujhold 24-én reggel 3 ó. 37 p.
- ☾ Első negyed 31-én éj-jel 1 ó. 57 p.

Földtávolban 9-én este 9 ó.
Földközben 23-án este 10 ó.

A hó elsején a nap hossza 14 óra 58 perc, a hó végéig 1 óra 30 per-cet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Augusztus 1—24-ig sok eső, 24—30-ig hűvös, ned-ves, 30-tól szép meleg idő.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Augusztus kezd változó időjárással, azután ismét szép idő, de 11—15-ig eső. A hónap másik vége de-rült, meleg.

Izraelita naptár:

- 8. S. Debarim
- 9 Jeruzs. puszt. bőjt
- 15 S. Voethkhanon 3. Perek
- 22 S. Ekev. 4. Perek
- 29 S. Reëh 5. Perek
- 30 Ros Khodes
- 1 Elul Ros Khodes
- 6 S. Softim 6. Perek

Szent Mihály hava

Régeinte: Mérleg hava

SZEPTEMBER

Őszelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Egyed	Évkezdet	5 18	18 41
2 Kedd	Absolon	Mam. vt.	5 19	18 39
3 Szerda	Albert	Anlim	5 21	18 37
4 Csüt.	Róza	Babilasz	5 22	18 35
5 Péntek	Lőrinc	Zakariás pr.	5 23	18 33
6 Szomb.	Ida	Mihály csod.	5 25	18 31

36. Midőn Jézus Jeruzsálem felé tartott. Luk. XXVII., 11-19.

7 Vasár.	Regina	E. 13. Szoc.	5 26	18 29
8 Hétfő	Mária	Kisasszony.	5 28	18 27
9 Kedd	Péter	Joak., Anna	5 29	18 25
10 Szerda	Toldi Miklós	Menedora	5 30	18 23
11 Csüt.	Jácint	Teodora	5 31	18 21
12 Péntek	Teodora	Antonóm	5 33	18 19
13 Szomb.	Lóránt	Fölt. t. av.	5 34	18 17

37. Senki két urnak nem szolgálhat. Máté VI., 24-33.

14 Vasár.	Solome	E. 14. Szt. † f.	5 35	18 15
15 Hétfő	Nikodémus	Nikéta vt.	5 37	18 13
16 Kedd	Kornél	Eufém vt.	5 38	18 11
17 Szerda	Ferenc	Zsófia	5 39	18 9
18 Csüt.	József	Eumén pk.	5 41	18 7
19 Péntek	Szidónia	Trofim vt.	5 42	18 5
20 Szomb.	Euszták	Euszták	5 44	18 3

38. Jézus Naim városába méne. Lukács VII., 11-16.

21 Vasár.	Mátéh	E. 15. Kod.	5 45	18 0
22 Hétfő	Móric	Fóka pk. vt.	5 46	18 58
23 Kedd	Tekla	Sz. Iván fog.	5 48	17 56
24 Szerda	Fogoly	Tekla sz. vt.	5 49	17 55
25 Csüt.	Gellért	Eufrozina sz.	5 50	17 53
26 Péntek	Ciprián	János hitt.	5 51	17 51
27 Szomb.	Kozma	Kalliszt vt.	5 52	17 49

39. Beméne Jézus egy farizeus házába. Lukács XIV., 1-11.

28 Vasár.	Vencel	E. 16. Kariton	5 54	17 47
29 Hétfő	Mihály	Kiriák rem.	5 55	17 45
30 Kedd	Jeromos	Gerg. pk.	5 57	17 42

9. hónap. 36-39. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Hotdtölte 8-án reggel 4 óra 48 p.

☾ Utolsó negyed 15-én este 11 ó. 13 p.

☽ Ujhold 22-én d. u. 1 ó. 42 p.

☾ Első negyed 29-én d. u. 4 ó. 58 p.

Földközélnben 6-án éjjel 0 óra.

Földtávolban 21-én reggel 7 ó.

Őszkezdet 23-án este 8 ó. 36 p.

A hó elsején a nap hossza 13 óra 25 perc, a hó végéig 1 óra 34 per-
cet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Szeptember 8-ig szép, meleg idő, 8-15-ig hűvös, esős, 15-21-ig változó, 22-29-ig esős, 29-től változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Szeptember szépen kezdi, 2-11-ig változó, 12-től 15-ig a reggelek jó hűvösök, 16-18-ig szép derült, utána szeles idő, vagy erős köd.

Izraelita naptár:

13 S. Ki Theze 1. 2. Per.

20 S. Ki Thova 3. 4. Per.

27 S. Nezawim 5. 6. Per.

1 Thisri 5691

2 Ujév 2. napja

3 Zom Ged. böjt

5 S. Vajalekh.

Mindszent hava
Régente: Bökölly hava

OKTÓBER

Ősz hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Remigius	B.-A. véd.	5 58	17 40
2 Csüt.	Őrző	Ciprián pk.	6 00	17 38
3 Péntek	Kandid	Ar. Dénes	6 1	17 36
4 Szomb.	Ferenc	Hierot	6 2	17 35
40. Jézushoz járulának a farizeusok. Máté XXII., 34—46.				
5 Vasár.	Placid	E. 17. Karit	6 4	17 33
6 Hétfő	Brunó	Tamás ap.	6 5	17 30
7 Kedd	Amália	Szergius, B,	6 7	17 28
8 Szerda	Etelka	Pelagia	6 8	17 26
9 Csüt.	Dénes	Jakab ap.	6 9	17 25
10 Péntek	Gedeon	Eulamp.	6 11	17 23
11 Szomb.	Placida	Fülöp diák	6 12	17 21
41. Bemenvén Jézus a hajócskába. Máté IX., 1—8.				
12 Vasár.	Miksa	E. 18. Prob.	6 14	17 19
13 Hétfő	Kálmán	Kárp	6 15	17 17
14 Kedd	Kaliszt	Paraszkeve	6 17	17 15
15 Szerda	Teréz	Lucián vt.	6 18	17 13
16 Csüt.	Gál	Longin vt.	6 19	17 11
17 Péntek	Hedvig	Ozeás pr.	6 21	17 9
18 Szomb.	Lukács	Lukács ev.	6 22	17 8
42. Hasonló menny. orsz. egy kir. emberhez. Máté XXII., 1-14.				
19 Vasár.	Péter	E. 19. Joel pr.	6 24	17 6
20 Hétfő	Vendel	Artem vt.	6 25	17 4
21 Kedd	Orsolya	Hiláron ap.	6 27	17 2
22 Szerda	Kordula	Aberc pk.	6 28	17 00
23 Csüt.	Ignác	Jak. az Ur r.	6 30	16 58
24 Péntek	Ráfáel	Aretasz és t.	6 31	16 57
25 Szomb.	Vilma	Marcian	6 33	16 55
43. Egy királyi ember beteg fiáról. János IV., 45—53.				
26 Vasár.	Dömötör	E. 20. Dem.	6 34	16 53
27 Hétfő	Szabina	Nesztor	6 36	16 51
28 Kedd	Simon	Terenc vt.	6 37	16 50
29 Szerda	Narcisz	Anaszt. sz.	6 39	16 48
30 Csüt.	Kolozs	Zenop	6 40	16 47
31 Péntek	Ref. emlékün.	Epimák vt.	6 42	16 45

10. hónap. 40—43 hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Holdtölte 7-én este 8 ó. 56 p.

☾ Utolsó negyed 15-én reggel 7 ó. 12 p.

☾ U hold 21-én este 11 ó. 48 p.

☾ Első negyed 29-én d. e. 11 ó. 22 p.

Földtávolban 3-án d. e. 11 ó.

Földközelben 19-én d. e. 10 ó.

Földtávolban 31-én reggel 4 ó.

A hó elsején a nap-hossza 11 ó. 44 p., a hó-végéig 1 ó. 39 p. fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Okt. 15-ig változó, 15-től 21-ig szép enyhe idő, 21-től változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Okt. 8-ig szeles és esős, 9—26-ig zord idő, a végén hideg, ködös.

Izraelita naptár:

10 Jom Kippur.

12 S. Haaszinu

15 Szukkoth 1 n.

16 Szukkoth 2. n.

19 Sabb

22 Semini azerelh.

23 Törvényör. n.

26 S Beresith

30 Ros Khodes

1 Markhes. Ros Khod.

3 S. Noakh.

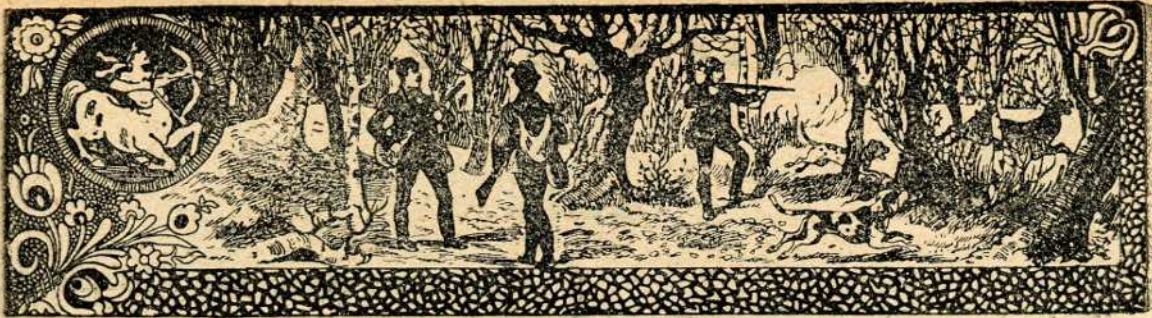
5 Seni böjt

8 Khamisi böjt

Szt. András hava
Régente: Nyilas hava

NOVEMBER

Őszutó
30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Ulrik	Kozmasz	6 43	16 44
44. A kir. ember, aki számot vet szolgálival. M. XVIII., 23-35.				
2 Vasár.	Viktória	E. 21. Acind.	6 45	16 42
3 Hétfő	Hubert	Acepsz. vt.	6 46	16 40
4 Kedd	Károly	N. Joannic	6 48	16 39
5 Szerda	Imre	Galaction	6 49	16 37
6 Csüt.	Lénárd	Pál pk.	6 51	16 36
7 Péntek	Attila	Hier. és 32 t.	6 52	16 35
8 Szomb.	Gottfried	Szt. Mihály f.	6 54	16 33
45. A farizeusok tanácsot tartanak. Máté XXII. 15-21.				
9 Vasár.	Tivadar	E. 22. Onez.	6 55	16 32
10 Hétfő	Luther Márton	Oreszt vt.	6 57	16 30
11 Kedd	Márton	Menna vt.	6 59	16 29
12 Szerda	Emilia	Alam. Ján.	7 0	16 28
13 Csüt.	Lóránt	Ar. sz. János	7 1	16 27
14 Péntek	Jozafát	Fülöp aps.	7 3	16 26
15 Szomb.	Gertrud	Guriasz	7 4	16 25
46. Midőn Jézus a sereghöz szólt. Máté IX., 18-26.				
16 Vasár.	Ödön	E. 23. Máté	7 6	16 24
17 Hétfő	Gergely	N. Gergely	7 7	16 23
18 Kedd	Ottó	Plató vt.	7 8	16 22
19 Szerda	Erzsébet	Abdiasz pr.	7 10	16 21
20 Csüt.	Jolán	D. Gergely	7 11	16 20
21 Péntek	Ilma	B.-A. felaj.	7 13	16 19
22 Szomb.	Cecilia	Filémon	7 14	16 18
47. Midőn látj. a pusztulás utálatosságát. Máté XXIV, 15-35.				
23 Vasár.	Kelemen	E. 24. Amfilok	7 16	16 17
24 Hétfő	Ker. János	Kelemen p.	7 17	16 16
25 Kedd	Katalin	Katalin vt.	7 18	16 15
26 Szerda	Árpád	Alip	7 20	16 15
27 Csüt.	Elemér	Perzsa Jakab	7 21	16 14
28 Péntek	Piroska	Uj István	7 22	16 13
29 Szomb.	Noe	Paramon	7 24	16 13
48. Adv. I. vas. Jelek lesznek a napon. Lukács 21., 25-33.				
30 Vasár.	András, Endre	E. 25. András	7 25	16 12

11. hónap. 44-48. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Holdtölte 6-án éjje 2 óra 28 p.

☾ Utolsó negyed 13-án d. u. 2 ó. 27 p.

☾ Újhold 20-án déli 12 ó. 21 p.

☾ Első negyed 28-án reggel 8 ó. 18 p.

Földközelen 15-én d. e. 9 ó.

Földtávolban 28-án éjje 1 ó.

A hó elsején a nap hossza 10 ó. 2 p., a hó végéig 1 ó. 14 p. fogy.

Időjárás
Herschel szerint:

November 6-ig változó. 6-13-ig szeles hideg, 13-tól 20-ig eső hó, 20-28-ig hideg, szeles idő, 28-tól sok vihar.

Százéves naptár
tapasztalatai szerint:

November eleinte egész 4-ig szép, 5-12-ig változó. 13-16-ig ismét szép, azonban 17-25-ig már hó és meglehetősen hideg, végre szeles időjárás.

Izraelita naptár:

10 S. Lekh-Lekha

12 Seni bőjt

17 S. Vajere

24 S. Khaje-Szarah

1 Kiszlev R. Kh.

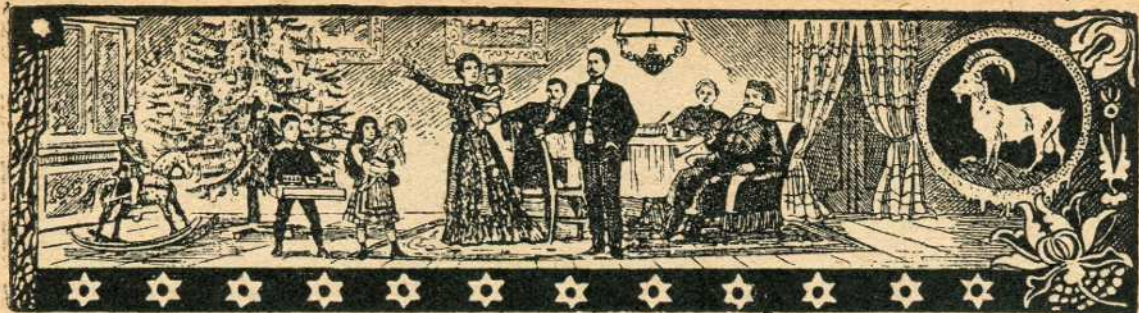
2 S. Toldoth.

9 S. Vajeze

Karácsony hava

Régente: Bak hava

DECEMBER

Télelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Natália	Nahum pr.	7 26	16 11
2 Kedd	Aranka	Habak pr.	7 28	16 11
3 Szerda	Ferenc	Szofon pr.	7 29	16 11
4 Csüt.	Borbála	Borbála sz.	7 30	16 10
5 Péntek	Szabbas	Szabbas ap.	7 31	16 10
6 Szomb.	Miklós	Miklós	7 33	16 10

49. Urjöv. II. vas. Mikor meghallotta János. Máté XI., 2-10.

7 Vasár.	Ambrus	E. 26. Ambrus	7 33	16 10
8 Hétfő	Mária	Patáp	7 34	16 9
9 Kedd	Péter	B. A. fogant.	7 35	16 9
10 Szerda	Judit	Menna	7 36	16 9
11 Csüt.	Lehel	Dániel stil.	7 37	16 9
12 Péntek	Otilia	Szpiridion	7 38	16 9
13 Szomb.	Luca	Eusztrát vt.	7 39	16 9

50. A zsidók papokat és levitákat küldtek Jézushoz. J. I., 19-28.

14 Vasár.	Benő	E. Tirzus vt.	7 41	16 10
15 Hétfő	Valerián	Eleutér vt.	7 42	16 10
16 Kedd	Etelka	Aggeusz pr.	7 42	16 10
17 Szerda	Lázár	Dániel pr.	7 43	16 10
18 Csüt.	Kristóf	Sebestyén	7 44	16 11
19 Péntek	Pelágia	Bonifác vt.	7 44	16 11
20 Szomb.	Timotheus	Ignác vt.	7 45	16 11

51. Tibérius cs. uralkodásának 15 eszt.-ben. Luk. III., 1-6.

21 Vasár.	Tamás	E. Juliánna	7 45	16 12
22 Hétfő	Zénó	Anasztázia	7 45	16 12
23 Kedd	Viktória	Kréta 10 vt.	7 46	16 12
24 Szerda	Ádám és Éva	Kar. el. bőjt.	7 46	16 13
25 Csüt.	Nagykarács.	Nagykarács.	7 47	16 14
26 Péntek	István	Istensz. M.	7 47	16 14
27 Szomb.	János apost.	István	7 47	16 15

52. Az Ur anygala megjelenék Józsefnek. Máté II. 13-18.

28 Vasár.	Gerzon	E. Több ez. vt.	7 47	16 16
29 Hétfő	Tamás	Aprószent	7 48	16 17
30 Kedd	Dávid	Anizia	7 48	16 18
31 Szerda	Szilveszter	Melánia	7 48	16 19

12. hónap. 49-52. hét.

Hold fényváltozásai:

☾ Holdtölte 6-án éjjel 2 ó. 40 p.

☾ Utolsó negyed 12-én este 10 ó. 7 p.

☾ Újhold 20-án éjjel 3 ó. 24 p.

☾ Első negyed 28-án reggel 5 ó. 59 p.

Földközélpben 10-én reggel 4 ó.

Földtávolban 25-én este 10 ó.

Télkezdet 22-én d. u. 3 ó. 45 p.

A hó elsején a nap hossza 8 ó. 47 p., a hó 22-ig 20 p. fogy, azután 4 p. nő.

Időjárás

Herschel szerint:

December 6-ig sok vihar, 6-28-ig kemény hideg, a hó végén sok hó

Százéves naptár

tapasztalatai szerint:

December 1-3. közt eső és hó, 4-9-ig derült, lassan fokozódó hideg, 10-15-ig boros, 16-18-ig erős eső, 19-én havazás, 20-25-ig nagyhideg, 26-án és 27-én ködös, végre derült és hideg.

Izraelita naptár:

16 S. Vajislakh.

23 S. Vajesev

25 Khan. Kezd.

30 S. Mikez Ros Khod.

1 Thebét Ros Khodes

2 Khan. vége

7 S. Vajigas

10 Jeruzsálem ostr. bőjt

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- Ábel, január 2.
 Abrahám, május 15., október 6.
 Adalbert, április 23.
 Ádám, december 24.
 Adél, június 9., december 19.
 Adolf, február 11., május 11., június 17.
 Adolár, április 21.
 Adorján, márc. 4., szeptember 25.
 Ágnes, január 21., márc. 28., április 20.
 Ágota, február 5.
 Agoston, május 28., augusztus 3., 28.
 Akos, június 22.
 Aladár, február 15., június 29., október 1.
 Alajos, június 21.
 Albert, április 7. és 23., november 14.
 Albrecht, április 23.
 Alfonz, augusztus 2., október 30.
 Alfréd, július 19., nov. 14.
 Álmos, április 7.
 Amália, július 10., október 7., november 20.
 Ambrus, október 16. és 19., december 7. és 20.
 Anasztáz, április 15., december 25.
 András (Bandi), május 15., november 10. és 30.
 Angelika (Angyalka), március 11., május 31., aug. 14.
 Anna, február 19., június 2., július 26.
 Antal, január 17., február 12., május 10., június 13., jul. 28.
 Antónia, április 19., június 13.
 Aranka, december 2.
 Ármin, április 7., dec. 28.
 Arnold, július 18.
 Aron, április 16.
 Árpád, január 5.
 Artur, január 7.
 Árvéd, május 11.
 Atanáz, május 2., november 26.
 Attila, március 10.
 Augusztia, március 29.
 Aurél, június 15.
 Aurélia, december 2.
 Auróra, május 17.
 Balázs, február 3.
 Barnabás, június 11.
 Bazil, március 22.
 Bálina, január 7., február 14.
 Bella, január 4.
 Béla, január 2., április 23.
 Benedek, március 21.
 Benjámín, március 31.
 Benő, március 31.
 Berta, február 28., július 25.
 Bernát, május 20., aug. 21., június 16., július 15.
 Bertalan, augusztus 24.
 Bertold, július 27., nov. 17.
 Blanka, augusztus 10.
 Bódog, január 14., május 30., július 29., október 24., november 20.
 Boldizsár, január 6.
 Borbála, december 4.
 Camila, július 27.
 Carolina, július 14., november 4.
 Cecília, jun. 3., okt. 21., november 22.
 Clarissa, január 15., július 12.
 Claudia, január 2., márc 20., május 28., október 30.
 Clementine, január 30., november 23.
 Constantín, febr. 25., ápr. 12., július 27.
 Dániel, febr. 16., július 21., november 23.
 Dávid, december 29.
 Dénes, ápr. 6., okt. 9., nov. 17., dec. 26.
 Demeter, okt. 26., nov. 7.
 Dezső, február 11., május 23., nov. 15., dec. 26.
 Domonkos, aug. 4., okt. 14., december 20.
 Dorottya, február 6., június 5., szeptember 9.
 Dömötör, ápr. 9., október 26.
 Eduárd, márc. 18., május. 27., október 13.
 Elemér, november 1.
 Eleonóra, február 21.
 Emánuel (Manó), márc. 26.
 Éliás, február 16., július 20.
 Ella, február 10., márc. 24.
 Emilia, ápr. 5., november 12.
 Emilián, augusztus 20.
 Emil, április 5., május 28., november 21.
 Emma, április 19., június 29., szeptember 22.
 Ernesztina, jan. 12., július 31.
 Ernő, január 12.
 Erzsébet, június 8., november 19., december 5.
 Ervin, augusztus 25., 26.
 Eszter, május 24.
 Etelka, febr. 5., dec. 16.
 Etel, január 30.
 Eugén, július 13., nov. 15., december 24.
 Éva, december 24.
 Fábrián, január 20.
 Fanni, márc. 9., aug. 20., október 4.
 Farkas, szept. 1., október 31.
 Félix, február 14., május 30., jun. 14., július 7., okt. 24., november 30.
 Ferdinánd, május 30.
 Ferenc, január 29., április 2., június 16., július 24., október 4. és 10., november 9., december 3.
 Fióra, jun. 19., november 28.
 Flórián (Flóris) május 4.
 Florentina, április 3.
 Florentin, szept. 27., okt. 17., november 10.
 Fodor, március 6.
 Franciska, március 9.
 Friderika, október 6.
 Frigyes, március 6., július 18., október 6.
 Fülöp, május 1. és 26., aug. 23., október 22.
 Gabriella, február 10.
 Gábor, március 24., április 7., november 2.
 Gáspár, január 6., aug. 18.
 Gedeon, március 28., október 10.
 Genovéva, január 3.
 Gergely, február 13., márc. 12., május 9. és 25., november 17.
 Gertrud, május 17.
 Géza, január 14., február 25., november 23.
 Gizella, május 7.
 Gusztáv, április 22., augusztus 2.
 Gyárfás, június 19.
 György, április 24., május 5., december 8.
 Győző, február 28.
 Gyula, április 12., május 27.
 Hajnalka, július 19.
 Henrik, január 16., július 12.
 Herman (Ármin), április 7.
 Hermin, április 13.
 Hugó, április 1.

- Ibolyka, október 11.
 Ida, szept. 4, november 3.
 Ignác, február 1, július 31, december 15.
 Illés július 20, augusztus 9.
 Ilka, november 3.
 Ilma, november 21.
 Ilona, május 22, augusztus 18,
 Imre, november 5.
 Ince, július 28.
 Irma, március 25, július 5, szeptember 12.
 Irén, április 6, október 20.
 István, aug. 3. és 20, nov. 23, december 26.
 Iván, június 24.
 Izabella, január 4.
 Izidor, április 4. május 15.
 Izsák, május 15, dec. 20.
- Jakab, máj. 1, jun. 12 és 25.
 Janka, május 24.
 János, jan. 28, febr. 28, márc. 8 és 30, máj. 6, 16 és 21, június 12 és 24, július 12, aug. 29, október 20 és 23, nov. 24, dec. 27.
 Jenő, július 13, november 18.
 Jeromos, jul. 20, szept. 10 és 30, november 19.
 Johanna, május 24, szept. 2.
 Jolán, október 5, novemb. 18.
 József, február 4, március 19, május 8, jun. 20, aug. 27, szeptember 18.
 Judit, július 30, december 10.
 Judás, május 11, október 28.
 Julia, Juliánna, febr. 16, máj. 22, június 19.
 Juszfin, június 16.
- K** betű alatt nem található neveket lásd **C** alatt.
 Kamil, július 18.
 Kálmán, október 15.
 Károly, jan. 18, március 2, november 4.
 Katalin, febr. 13, április 30, november 25, december 6.
 Kázmár, márc. 4, 22, ápr. 16.
 Kelemen, január 23, nov. 23, december 7.
 Klára, augusztus 12 és 18.
 Klementin, november 23.
 Klotild, június 13.
 Konrád, február 19, nov. 26.
 Kornélia, március 31.
 Kornél, július 3.
 Kristóf, márc. 15, július 24.
 Krisztina, július 24, aug. 5.
- Lajos, augusztus 19 és 25.
 László, június 27.
 Lázár, december 17.
 Lehel, július 31.
- Leontine, június 18.
 Leó, ápr. 11, június 28.
 Lidia, április 3.
 Lipót, november 15.
 Livia, február 12.
 Loránt, augusztus 10.
 Lőrinc, aug. 10, szept. 5.
 Lucia, Luca, december 13.
 Ludmilla, szeptember 16.
 Lujza, június 9 és 21.
 Lukács, október 18.
 Lukrécia, június 7.
- Magdolna, jul. 22., aug. 3.
 Manó, március 26.
 Margit, január 28., febr. 23., június 10., július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, Mici, febr. 2., jul. 22.
 Mária nevenapja szeptemberben, Kisasszony után első vasárnap
 Márta, július 27. és 29.
 Márton, nov. 11. és 12.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, febr. 24., aug. 21.
 Medárd, június 8.
 Melánia, január 7.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, május 8., szept. 29.
 Miklós, márc. 23., szept. 10. és 29, december 6.
 Miksa, október 12.
 Mór, január 12, február 21.
 Móric, február 21, szept. 13.
 Mózes, szeptember 4.
- Natalia, december 1.
 Nándor, május 30, okt. 19.
- Oktávia, március 22.
 Olga, június 21.
 Olympia, aug. 15., dec. 2.
 Orbán május 25.
 Oszkár, december 1.
 Ottó, márc. 23, nov. 18.
 Ottilia, december 13.
- Ödön, november 16.
- Pál, január 15. és 25, márc. 7., június 26. és 30.
 Paula, január 26, márc. 22.
 Péter, Pál, június 29
 Péter, jan. 31, febr. 22., ápr. 16 és 29, máj 19, aug. 1, okt. 19., december 5.
 Firoška, január 18
 Polixéna, febr. 9, szept. 24.
 Pongrác, febr. 1., május 12.
- Rachel, július 11.
 Rajmund, jan. 7., aug. 31.
 Rebeka, márc. 9., aug. 30.
 Regina, szeptember 7.
- Rezső (Rudolf) április 17.
 Rikárd, febr. 7., április 3.
 Róbert, április 22, június 7.
 Rozália, szeptember 3.
 Rózsa, március 8.
- Salamon, febr. 8., okt. 24.
 Sámson, július 28.
 Samu, augusztus 26.
 Sándor, febr. 27., márc. 10. és 18., május 3.
 Sára január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Seréna, június 28.
 Soma, július 3., aug. 26.
- Szabina, október 27.
 Szevér, február 21.
 Szidónia, június 23.
 Szilárd, március 11.
 Szilveszter, december 31.
 Szilvia, november 3.
- Tamás, márc. 7, szept. 22. dec. 21. és 29.
 Terézia, október 15.
 Teodóra, április 30.
 Teofil, nov. 3, dec. 30.
 Tibor, április 14.
 Tivadar, ápr. 20, nov. 9.
 Tóbiás, jun. 13, szept. 12.
 Tódor, február 6, április 20, november 9.
 Traján, november 30.
- Ulrik, július 3.
- Valentina, július 25.
 Valéria, december 9.
 Valér, január 29, dec. 15.
 Vazul, június 14.
 Vencel, szeptember 28.
 Veronika, január 13, február 4, július 9.
 Vidor, január 13.
 Viktor, február 11 és 26, július 28.
 Viktória, október 25.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, január 10, április 6, május 28, június 25.
 Vince, jan. 22, ápr. 5, máj. 26, július 19.
 Virgil, november 27.
- Xenia, január 12.
- Zakariás, márc. 15, szept. 6.
 Zelma, július 19.
 Zénó, december 22.
 Zollán, március 8.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsuzsánna, febr. 19, aug. 11.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1930-ik rendes évre.

7661-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7328-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7438-ik a bizanti korszámítás szerint. 7432-ik az antiókiai korszámítás szerint. 6673-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5936-ik a világ évrend szerint. 5690—91-ik a zsidók korszámítása szerint. 5654-ik az aranykor letelte után. 5377-ik a vízözön vége óta. 4712-ik az ebsillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3797-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3509-ik az ezüst korszak letelle óta. 3359-ik a görög areopag megállapítása óta. 2919-ik a Jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2709-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2680-ik Róma városa alapítása óta. 1930-ik Krisztus Urunk születése óta. 1795-ik a zsidók szétszórataása után. 1619-ik a keresztények üldözésének első betiltása után. 1348-ik Mohamed menekülése óta. 1336-ik az érckor letelle óta. 1130-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1035-ik őseink első megjelenése óta a mai honban. 936-ik Géza vezér megkeresztelése óta. 931-ik sz. István magyar trónra jutása óta. 928-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besorozása óta. 749-ik a delejtű megismerése óta Európában. 689-ik a tatárok győzelme óta a magyarok felett. 656-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 573-ik Dalmátországnak I. Nagy Lajos király által való meghódítása óta. 447-ik Nagy Lajos magyar király halála óta. 534-ik a Nikápolisz alatt szenvedett vereség óta. 490-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 486-ik a várnai csatavesztés óta. 476-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 474-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 472-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta. 471-ik Amerika felfedezése óta. 404-ik a mohácsi vész óta. 364-ik Zrinyi Miklós hősi halála óta. 264-ik Montecucoli győzelme óta szent Gotthárdnál. 243-ik a lotharingiai herceg győzelme óta Mohácsnál. 233-ik Szavolyai Jenő győzelme óta Zentánál. 231-ik a gőzgép feltalálása óta. 127-ik a gőzhajó használata óta. 124-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta.

Törvényhozási szünnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvétli ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

Görögkeleti egyházi ünnepek: Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Úr megkeresztelése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent János eml. Febr. 2.: Az Úr bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözölte'ése eml. A három huvéti ünnepnap. Április 25.: Szent György eml. Az Úr mennybenemetele eml. a husvét utáni 40-ik nap. Május 21.: Szent Konstantin és Heléna eml. Pünkösd első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Úr színváltozása eml. Szept. 8.: Mária szünetése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangyalok eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

Román nemzeti ünnepek: 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függetlenség kikiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülésé”-nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emlékünnepe, a román áldozócsütörtökön.

Az egész országban Te Deum-ot kell tartani, anélkül azonban, hogy a hivatalok szünetelnének. 1. Julius 22.: Az özvegy királyné névnapján. 2. Október 25.: Mihály király Ófelségének születésnapján. 3. Október 29.: az özvegy királyné születésnapján.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Béres Károly könyvnyomdája, Oradea

Strada Iosif Vulcan, [Nagy Sándor-utca] 14. — Telefon-szám: 6 22.

Kimutatás az egyházközségek által eladott 1929. évi Árvaházi Képes Naptárakról.

- 2 drb : Apátkeresztur.
 3 drb : Szemlak.
 4 drb : Bégamonostor, Sárköz.
 5 drb : Hegyközsáldobágy, Pelbárhida, Árpád, Tamáshida.
 6 drb : Értarcsa.
 8 drb : Hirip, Szamosdara.
 9 drb : Hegyközkovácsi.
 10 drb : Bunyaszekszárd, Csávos, Bors, Hegyközpályi, Kisszántó, Köröskisjenő, Rév, Albis, Bályok, Éradony, Érbogyoszló, Érkeserü, Érolaszi, Hegyközszentimre, Poklostelek, Aranyosmeggyes, Atya, Dabolcz, Józsefháza, Kispeléske, Kőszemremete, Lázári, Misztótfalu, Pusztadarócz, Sárközujlak, Szárazberek, Vámfalu, Csomaköz, Domahida, Krasznaszentmiklós, Ágya, Erdőgyarak, Gyorok, Kisnyégerfalva, Nagyzerind, Vadász, Várasfenes, Szatmárgörbed.
 12 drb : Magyarcséke, Bélzerind, Turterebes, Pettyén, Hegyközszentmiklós.
 15 drb : Kismajtény, Királydarócz, Érdengeleg, Tamásváralja, Szamoskóród, Patóháza, Nagytarna, Micske, Biharvajda, Biharfélegyháza, Asszonyvására, Szalárd, Siter, Nagyszántó, Hegyközcsatár, Ant.
 17 drb : Mezőtelki.
 18 drb : Erdőhegy.
 19 drb : Magyarkécz.
 20 drb : Igazfalva, Mosnicza, Nagybodófalva, Lippa, Szapáryfalva, Hegyközujlak, Pósalaka, Érábrány, Kóly, Székelyhid, Szentjobb, Adorján, Batiz, Kisbábony, Kiskolcs, Ombód, Sándorhomok, Szamosdob, Iriny, Kaplony, Csermő.
 22 drb : Vedresábrány.
 24 drb : Feketetót.
 25 drb : Resica, Biharszentjános, Fugyivásárhely, Nagykakucs, Papatamási, Ottomány, Kakszentmárton, Nagybocksó, Óvári, Bere, Érkörtvélyes, Géres.
 27 drb : Érsemjén.
 30 drb : Lugos, Fugyi, Jákóbbodos, Bihardiószeg, Csokaly, Piskoltó, Tóti, Egri, Mikola, Bihar, Vetés, Szamoskrassó, Dobra, Belényessonkolyos, Borossebes, Magyarremete, Mezőbajj.
 35 drb : Felsőbánya, Ére ndréd.
 36 drb : Szaniszló.
 38 drb : Pusztajlak.
 40 drb : Váradless, Gálospetri, Amaci, Apa, Hosszumező, Nagykolcs, Szatmárudvari, Pankota, Szentleányfalva, Szigetfalva.
 45 drb : Feketegyarmat.
 50 drb : Belényes, Nagykároly, Gencs, Halmi, Avasujváros, Szalacs, Érmihályfalva, Örvénd, Élesd, Ujszentes, Nagylak.
 53 drb : Berettyószéplak.
 60 drb : Temesvár, Szinérváralja, Belényesujlak, Köröstárkány.
 70 drb : Végvár, Margitta, Borosjenő, Gyanta, Tenke.
 80 drb : Mezőtelegd, Máramarosziget, Kispereg.
 100 drb : Börvely, Biharpüspöki.
 110 drb : Arad.
 150 drb : Szatmárhegy, Szatmárnémeti.
 158 drb : Nagybánya.
 250 drb : Nagyszalonta.
 300 drb : Szatmár.
 512 drb : Nagyvárad.

Az 1930. évi kortani és csillagászati szempontból.

Az esztendő. Az 1930. év a Gergely-naptár szerint 365 napból álló *rendes év*. A mi idő- és ünneprendünk a Gergely-naptár szerint igazodik. A görög szertartásuk is elfogadták újabban a Gergely féle időszámítást, csupán a husvét és ezzel összefüggő ünnepek idejében van még egyik-másik évben némi eltérés.

A zsidók az időt a világ teremtésétől számítják, jelen évben 5690—5691. évet irnak.

A mohamedánok 1348—1349. évet számlálnak a próféta futásától kezdődőleg.

Az 1930. év vasárnapi betűje E.

Csillagászati évszakok. A *Tavaszi* kezdődik március 21-én 10 óra 2 perckor, mikor a nap a kos jegyébe lép. Ekkor van a tavaszi nap-éjegyenlőség.

A *Nyári* kezdete június 22-én 5 óra 54 perckor, a nap ekkor a rák jegyébe lép. Nyári napfordulás. Nálunk ekkor van a leghosszabb nappal és a legrövidebb éjjel.

Az *Őszi* szeptember 23-án este 8 óra 36 perckor kezdődik, a nap a mérleg jegyét éri el. Az őszi napéjegyenlőség.

A *Téli* kezdete december 22-én este 10 óra 5 perckor, a nap a bak jegyébe lép. Téli napfordulás. Legrövidebb nappal, leghosszabb éjjel.

Nap- és Holdfogyatkozások 1930-ban.

Ez évben két nap- és holdfogyatkozás lesz.

1. Április 13-án *részleges holdfogyatkozás*. Nálunk nem látható.
2. Április 28-án *gyűrűs, részben teljes napfogyatkozás*. Nálunk nem látható.
3. Október 7-én *részleges holdfogyatkozás*. Nálunk látható, de az elsötétítés a holdátmérőnek csak háromezred része. A fogyatkozás kezdődik este 8 óra 46 perckor, közepe 9 óra 6 perc, vége 9 óra 27 perckor.
4. Október 21—22. *teljes napfogyatkozás*. Nálunk nem látható.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a királyhágómelléki református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkeszi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez (püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz) betérjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentések, illetve pénzküldemények.

1. *Azonnal jelentendő*: a) esperesi, lelkeszi, vagy segédlelkészi állások megüresedése, vagy betöltése;
b) államsegély egyházi tisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születés állami anyakönyvi kivonat csatolásával).
2. *Január 15-ig*: esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról.

3. *Március 15-ig*: a gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányokról, esperesek útján.
4. *Május 1-ig*: nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet alaptőkéjének növelésére (Alapsz. 10. §. 3. p.) esperesi hivatalok útján.
5. *Május 31-ig*: az első félévi globális adó kifizetésének igazolása a püspöki hivatalból kapott nyomtatványon, mely az esperesi hivatalok útján küldendő vissza együttesen a püspöki hivatalhoz.
6. *Junius 15-ig*: gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányokról, esperesi hivatalok útján.
7. *Junius 30-ig*: református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyül. 75—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallástanítói jelentések, esperesek útján.
8. *Augusztus 31-ig*: második félévi globális adó kifizetését igazoló nyugták esperesek útján (lásd fentebb 5. sz.).
9. *Szeptember 15-ig*: gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái, esperesek útján.
10. *Október 31-ig*: a) lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalapja gyarapítására (lélekszám után 1 leu) kivetett adó esperesek útján (ker. gyül. 123—1926. sz. hat.);
b) kerületi járulékok, közvellenül (ker. gyül. 24 1927. sz. hat.).
11. *November 1-ig*: az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenntartói járulékok, közvellen a nyugdíjintézeti pénztárhoz (Alapsz. 11. §. c).
Jogositott tagok évi tagdíja *havonként előre* ugyanoda.
12. *November 20-ig*: a) sajtóvasárnapok (ker. gyül. 113—1926. sz. hat.) gyűjtései vallásos néplapra, esperesek útján.
b) reformáció emlékünnepélyek perselypénzei közalapra (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.) esperesek útján.
13. *November 31-ig*: missziói vasárnapok perselypénzei s adományai, esperesek útján (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.).
14. *December 15-ig*: a gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái IV. évnegyedi ellátmányokról, esperesek útján.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniök a püspöki hivatalhoz (kerületi pénztárhoz).

II. Az elemi népiskolákat illető tudnivalók és felterjesztések.

Esperesi hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltozás bejelentendő a püspöki hivatalnak 3 drb személyi törzslappal és 5 drb egyezségi levéllel — 15 nap alatt és egy hónap alatt az illetékes revizorátusnak a szükséges okmányokkal.
2. Elemi iskolai költségvetéseket összesítve az iskolák 1—1 költségvetésével augusztus 31-ig kell a püspöki hivatalba betérjesztetni.
3. Statisztikák 1—1 gyűjtőlappal és egyházmegyei összesítéssel szeptember 15-ig terjesztendő a püspöki hivatalba.

Lelkészi (iskolaszéki) hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltozás azonnal jelentendő az esperesi hivatalnál 3 drb törzslappal és 5 drb egyezségi okmánnyal és egy hónapon belül az illetékes revizorátusnak a szükséges okmányokkal.

2. Elemi iskolai költségvetéseket 2—2 példányban augusztus 10-ig megküldik az esperesi hivataloknak. Egy román szövegű példány az iskola irattárában marad
3. Statisztikai gyűjtőlapok 2—2 példányban augusztus 1-ig az esperesi hivataloknak megküldendő.

Igazgatótanítók és tanítók figyelmébe.

1. Beiratások szeptember 1-től 10-ig.
2. Szeptember 15-re a beírt tanulók névsora összeállítandó.
3. Beiratkozottak jegyzékét az igazgató (tanító) az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20-ik szakasza alapján szeptember 20-ig közlik azon kerületbeli állami iskolákkal, amelyeknek körletébe tartoznak és amelyben gyermekeket vettek fel.
4. Tanév kezdete szeptember 15.
5. Évzáró Istentisztelet június 29.
6. Tanév bezárása július 10.
7. Anyakönyvek beterjesztendők legkésőbb július 15-ig az illetékes revizorátushoz.
8. Iskolák adminisztratív ellenőrzése a revizorátusok (inspectorátusok) részéről minden év szeptember 15-től november 1-ig.
9. Revizori látogatási jegyzőkönyvek a látogatást követő napon az iskolalátogató közeg által jelzett példányszámban fölterjesztendők a revizorátushoz és ugyanekkor 1 hiteles román és 1 magyar példányban fölterjesztendők a püspöki hivatalhoz.
10. Évharmadok zárására és a tanévvégi vizsgálatokra az érvényben levő rendeletek az irányadók.

A szülők és tanítók figyelmébe.

(A tankötelesek nyilvántartására és beiskolázására tudnivalók.)

1. Az állami elemi iskolai törvény végrehajt. utasításának 20-ik szakasza alapján (elemi iskolai törvény 18. §.) Primariak, (Anyakönyvi hivatalok) az érdekelt szülőket tanköteles gyermekeik (5-től 16 évig) bejelentésre felhívják. A bejelentés április 15. és május 15. között történik.
2. Az állami iskolai igazgatók június 15. és július 5. között közlik a szülőkkel, hogy gyermekük melyik iskola táblázatán van, mint tanköteles felvéve.
3. A szülők és gyámok szeptember 1. és 10. között írásos nyilatkozatot (declarația) kötelesek letenni a körletükbeli állami iskola igazgatójánál arról, hogy gyermekeiket melyik iskolába (állami, vagy magán) kívánják járattatni. Aki ezt a jelentkezési időpontot elmulasztja, azt a törvény bünteti.
4. A 7 évet be nem töltött jól fejlett gyermekek csak miniszteri engedéllyel juthatnak elemi iskolába. Ezt az illetékes inspectorátusoktól kell kérni születési anyakönyvi kivonat és a gyermek fejlettségét igazoló orvosi bizonyítvány melléklésével még pedig augusztus 1. és 10. között, hogy az engedély a beiratások idejére már kéznél legyen. A kérvényre 8 lei-es, a mellékletekre pedig 3 lei-es bélyeg ragasztandó. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvény is a melléklet is bélyegmentesek.

Novemberi ének

Az őszi égre szegzem a szemem
S a múlandóságról emlékezem!...

Nézem az erdőt s keresem hiába
Hol a régi, virágos selyemágya?

Hol a madárdal, lombos rejtekéből?
A fény, az illat az egész vidékről...

— Nézek a földre és nézek az égre
És könny szivárog szemem szögletébe.

S szívemre búsan úgy borúl a részvét,
Minthacsak a saját sorsunkba néznék.

S e nagy, sivár elmúlás közepébe',
Balgatagon ím, alig veszem észre:

Hogy túl az erdőn, túl az elmúláson
Friss őszi vetés sarjad a határon!...

S hogy ennek a zöldjében ott van immár:
A tavasz, az újélet, a jövő nyár!

Szabolcska Mihály

Egy marék búza.

A Református Árvaházi Képes Naptár elbeszélés pályázatán díjat nyert mű.

Most két éve történt, hogy Boros István, a falu legmódosabb gazdája fekete ünneplőben, zsol-tárral kezében, az egész falu legnagyobb csodálkozására megjelent a templomban és azóta a leghűségesebb templomlátogató. Mintha csak kicserélték volna, úgy megváltozott. Nem káromkodik, vasárnap nem dolgozik, ünnepnapokon urvacsorát vesz, a koldust sohasem bocsátja el üres kézzel s az egyház szükségére is vidám szívvvel adakozik. Igen jóra való, munkás tagja egyházának. Meg is választották magtárgondnoknak.

Két esztendő nagy idő, különösen falun. Sok csepűt elrágta az alatt az öregasszonyok és nincs a határban annyi szederinda, amilyen hosszú fonalat fontak a fiatalok s mégsem bírták megtalálni a Boros István pálfordulásának okát. Pedig hogy keresték! Végig a rettentő hosszú fonál mentén száz érzékeny nyelvi tapogatta, kutatta nagyhiába. Ő pedig nem mondta... Akkor ráfogták, hogy ördögöt látott, megzökkent, kísérti valaki vagy valami.

Maga a tiszteletes ur is kíváncsi volt e nagy mélységes változás okára. Ismerte emberét, tudta, hogy duhajkodással töltött ifjuság után ez a keménykötésű, makacs ember a dologban élte ki magát s a lelki életre és az egyházra nézve legkárosabb kedélyállapotba jutott, a közönyös-ségbe. Megfizette egyházi adóját, köszönt a papnak... egyb-ként közömbös volt számára a vallás, az egyház, embertársai

is csak annyiban érdekelték mennyi hasznukat veheti. Valami nagy, nagy lelki harcot harcolhatott, hogy így megváltozott, de finom tapintattal sohasem kérdezte meg.

Egyszer aztán ő maga beszélt el.

A magtárból mért ki kölcsön buzát, dolgavégeztével mondja az ősz tiszteletesnek:

— Nem is gondolja tiszteletes ur, milyen nagy nap nékem ez a mai. Ma három éve temettük az édesanyámat, áldja meg az Isten halóporában is, mert jó volt, szerető édesanya volt, aki még ma is, a sirjából is szerető kézzel intézi sorsomat.

Az öreg tiszteletes lassan mondja, mintha aranyakat olvasna le az asztalra:

— Ugy van az, hogy édesanyánkra hálával szeretettel gondolunk, a bölcs Isten simogató kezét jelenti számunkra.

— Engem sem tudott más legyőzni, csak az ő nagy szeretete. Tessék meghallgatni. Elmondom.

— Fiatalabb koromban, — hiszen tetszik tudni... itt nőttek a tiszteletes ur szeme előtt, — duhaj, könnyüvéru fickó voltam. Mikor kikerültem az oskolából, szüleim taníttatni akartak tovább, én azonban nem mentem. Jól éreztem magam az apám mellett a gazdaságban. Az az ezerféle apró cseprő, vagy nehezebb munka, amit olyan sokan panaszoznak, nékem mulatság volt. Boldog voltam, mikor a határban járhattam, kint a szabadban az apámmal, aki szerette a természetet. Ő figyelmeztetett sok

érdekességre, ami sűrűn előfordul az állatok, növények életében, magyarázott, oktatott. Legjobban élvezte a május, június hónapokat. Olyan a határ, — mondta ilyenkor, — mint valami teljesedni kezdő gyönyörű ígért. Meg-megállított egy-egy buza-tábla mellett s elnézte a ringóvetést, a milliónyi kalászt, ahogy hullámozott, habzott, fodrokat vetett. Nincs ennél nagyobb gyönyörűség! — szaladt ki száján a dicséret. Százszor elnézte, százszor elmondta. A buza volt legkedvesebb növénye, szerette, becsülte, mondhatnám tisztelte. Az áldás... az élet... úgy nevezte. En is megszerettem. Voltak jegyzett buzatöveim, figyeltem az életét s a két kezem mindig tele volt giz-gazzal, amit közülem téptem ki. Ma is gyönyörűség fog el, mikor buzatábla mellett járok.

Csak hogy az édesapám meghalt. 18 éves koromban vezető nélkül maradtam. Az édesanyám nem tudott parancsolni; egyetlen gyermek voltam, nagyon szeretett. A 90 holdas gazdaságban én lettem az ur és ez a fejembe szállt. Fontos személynek tudtam magam, több család nálam kereste kenyerét, sokat foglalkoztattam. A lányos házak kéménye mindjárt vigan pipálni kezdett, ha beléptem a küszöbén, tenyerükön hordtak, elbízta magam. Megszerettem a bort, azután a kártyát. Eleinte csak mulatoztam lakodalmakban, keresztelőkön, később már a korcsmákban tivornyáztam is. Kártyáztam. Birtam a bort, az éjszakázást. A gazdaság romlott, pusztult. Édesanyám sokszor figyelmeztetett, ne tegyem, hagyjak fel vele, én csak nevettem, dicsekedtem a nyereséggel. Átkozott pénz az fiam, — mondta, — rosszra visz;

a kártya 32 lapja, az ördög 32 foga, vigyázz, megrág! Én azonban nem vettem komolyan, nem is tudtam felhagyni vele, pedig sok kellemetlenséggel járt. Összevesztünk, néha verekedésre került a sor. Azt is vállaltam. Erős voltam lobbanékony. Megtörtént, hogy az egész társaságot kivertem a korcsmából. Aztán jött a Török Dani esete. Elnyertem minden pénzét, akkor a fiu lopott. Rájöttek. Csunya dolog volt. Az anyja megtámadt az utcán. Ma is ég az arcom, ahogy leszidott. Ami pénz volt nála, elébem szórta. Ez sem volt elég. Egyszer ott kártyáztunk a Rózsába, hát betoppan Dénes Jóska. Akkor jött a vásárról, a két ökre árát jól begöngyölve, körülkötözve zacskóban a nyakába akasztotta, bedugta az inge alá, nehogy baj érje. Kért egy üveg bort s leült kibicelni. Amint játszunk, Sejtő Jóska egyszer csak elhuzza a száját, alattomosan, ravaszul rábök a hüvelykjével, aztán kárörvendő, ragadozó, sunyi tekintettel a szemembe vág. Hát Dénes meg sem itta az üveg bort, már közibénk telepedett. Nevetéses volt meg szájalmas, amikor ő maga kereste elő féltve őrzött kincsét, ahogy ódozta, bontogatta. Akkor láttam, milyen szédítő hatása van némely emberre a pénznek, a szerencsejátéknak. Mintha mélység szélén járnának! Nem vártam be a játék végét. Megundorodtam attól az aljas, kapzsi tekintettől, mely förtelmes bizalmaskodásával cinostársának bélyegzett. Szegény Dénes elvesztette utolsó garasát is, haza se ment, hanem egyenesen a szőlőbe s ha az apja nem ügyel rá, felakasztja magát. Ugy megutáltam a kártyát, hogy azóta nem vettem a kezembe. Nem türtem magamon ezt a

kapcsot, mely szeméthez, ocsuhoz kötött.

Attól fogva dolgos ember lettem. Igyekeztem helyrehozni mulasztásaimat. Éjjel-nappal dolgoztam, nem tudtam pihenni, nem ismertem kiméletet. Cselédjeim, napszámosaim rettegtek tőlem. A legcsekélyebb hibáért keresztül gázoltam rajtuk. Nem törődtem se Istennel, se emberrel, haladtam a magam útján.

Nem jártam templomba sem. Minek? Fölöslegesnek találtam, ellehetek nála nélkül is. A korcs-mában gyakran hallottam gunyos, epés megjegyzéseket hitről, vallásról, papról, egyházzal, melyek beszennyezték látásom tisztaságát. Aztán meg úgy gondoltam, dolgozok szorgalmasan, nem lopok, amivel tartozom, tisztességesen kiadom... elég a... nem is lehet többet kívánni. Az édesanyám nógatására tréfával feleltem, ráérek, most egyéb dolgom van, mit csinállok, ha öreg leszek, pedig akkorra is kell valamit hagyni, rendes ember besztással él s így tovább. Nem szállt vitába velem, csak nagyon szomorú volt. Aztán fogyott, egyre fogyott, hiába vittem doktortól doktorhoz, nem tudtak rajta segíteni, egy reggel halva találtuk, elaludt örökre.

A temetés után jó félesztendő mulva egy este keresek valamit a szekrényben, nem találok, bejebb nyulok, hát kihuzok egy szilkét... a szilkében buza, rajta cédula. Előveszem, hát az édesanyám írása van rajta: Valahányszor az én Pista fiam megteved, egy-egy szemet teszek ide és könnyörgök érte. A jó atya a rosszat is jóra fordítja. Kiöntöm a buzát az asztalra... egy maroknyi volt, gondosan válogatott szép szemek. Elnéztem sokáig... Elgondoltam, hány-

szor fájdukt meg a szive az én szomorú édesanyámnak, míg ez ennyire gyült. Mennyit vétkezhettem... hiszen ő részrehajló birám volt, mentegette botlásaimat, szépítgette hibáimat... mégis hogy felgyült... Micsoda harcokat folytatott a lelkiismeretével, milyen lelki kinokat állott ki, mennyit küzdhetett hitével, Istennel, amíg egy-egy szem idekerült... Miért tette? Mi célja volt?... Tán érezte, hogy velem szemben erőtelen... a lelke részének tekintett, akiért felelősséggel tartozik... tudta, hogy az Isten előtt nincs titok, nem lehet a vétket eltakarni... igazságossága annyira nyilvánvalón állott előtte, hogy beismerésre kényszerítette, rábirta, hogy egy-egy szemet tegyen a többihez... az én terhemre, az én róvásomra. S ha már odatette, mennyit könnyörgött bocsánatért Ahoz, akinek... lelkéből hitte... én is számadással tartozom. Mennyit szenvedett! Nem csodálom, hogy elhervadt, elsorvadt ezen a tűzön. Hiszen ez a gyehenna! Hejh, hogy micsoda sulya lett annak a maroknyi szemnek, hogy tüzesedett át mindenike, hogy égett, hogy perzselt! Órák hosszat járkáltam, vitáztam, lázadoztam, pogány gondolataim jöttek. Az ostorcsapások tovább zuhogtak rám. Eszembejutott, miért választott az édesanyám buzaszemet?... hiszen a rosszat, a gonoszt konkollyal jelöli a szentírás is. Be kellett látnom, meg kellett értenem, hogy ő nem jegyezhetett meg konkollyal, nem tűrhetette rajtam a gonoszság pecsétjét, az a jóság, az áldás, az áldás, az élet jegyvé... aztán ebben a cselekedetben benne van a megjobbulás reménylése is. Ujjmutatás a jó felé. Beh sokat tanultam én azon az éjszakán!

El is indultam. Bevallom, most már nemcsak azért törekszem a jóra, mert szerettem az édesanyámat és az emlékének áldozok vele, hanem érzem, hiszem, hogy csak így van jól és nem másképpen.

Az öreg tiszteletes megszánta, bátorította.

Ne gyötrődj fiam! Lásd be, hogy édesanyád is eszköz volt a bölcs Isten kezében, ráterelt a helyes utra, soha ne térj le róla, hogy majd valóban tiszta búzának találjassál!

Kiss Ferenc,
tamásdai ref. tanító.

Isten.

Nincsen olyan ember, akit le ne verne
Az életnek ezer gondja, búja, terhe,
Sok szomorúsága, —
Kinek, ha előtte veszve látszik minden:
Ne szállana Hozzád, nagy kegyelmű Isten,
Könyörgő fohásza.

Te gyönyörű Eszme, ott a fényes égbe',
Te vagy a csüggedő lelkek menedéke,
Vígasza, szerelme!
Mi lenne belőlünk, ha Téged nem tudnánk,
Vészes éjek árnyán merre, hová futnánk
Védelmet keresve?

Mért nem szédít alá meredélyek széle,
Tomboló viharban mért állunk, nem félve
Villámok csatáját?
Feldult kicsi fészek újra miért épül,
Mért nem félti a szív ujjabb jégveréstül
Zsenge gabonáját?

Ezer sebtől vérzők gyógyulást mért hisznek?
Ki adta a reményt a haldokló szívnek,
Hogy megint feléled?
Mért tűnik egyszerre szomorúság, bánat,
S mért apad el könnye özvegynek, árvának,
Ha Veled beszélhet?

Oly jól esik tudnunk, hogy Te élsz felettünk,
S örvénybe sülyedni nem hagyod a lelkünk,
Amelyet Te adtál!
Te vagy a nagy örök biztató Szivárvány!
Mindent elveszítve mégse bolygunk árván,
Ha Te, jó Istenünk szívünkbe' maradtál!

Viski Krüzselyi Erzsébet.

A békességnek ura.

A Református Árvaházi Képes Naptár elbeszélés pályázatán díjat nyert mű.

„Maga pedig a békességnek ura adjon nektek mindenkor minden tekintetben jó békességet.“
Amen!

Ezekkel az áldó szavakkal fejezte be az adventi istentiszteletet az öreg lekipásztor.

Halk mozgolódással ült le utána a népes gyülekezet.

A hétesztendős kis Hetyei Bélus is leült édesanyjával együtt. Eltűnődve bámultak okos nagy szemei az üresen maradott szószékre. Erősen megragadta figyelmét ez a kifejezés: „Békességnek ura“. Milyen kedves, szép név ez! — gondolta magában. Bizonyosan Jézus Krisztus lesz az Más ki is lehetne?

Még akkor is eszébe forgatta ezt a nevet, amikor már hazafelé mentek.

— Mama, — szólalt meg végtére — kicsoda az a „békességnek ura“? Ugy-e, hogy az Ur Jézus Krisztus az?

— Igen, fiacskám, az Ur Jézus Krisztus Látom, figyelmesen hallgattad a prédikációt.

— Figyeltem, csak nem értettem meg mindent belőle. Azért szeretnék már nagyobb lenni.

Ezzel előre sietett és ajtót nyitott az édesanyjának.

Bélusék egy kis mezővároskában laktak. Kicsiny családjuk csak három tagból állt. Bélusból, a mamájából és Emma nevű öreg, hűséges cselédjükből. Emma nagyon szerette a kis Bélust. sokféleképen ki is mutatta ezt.

Egyszerű kis hajlék volt a házuk. Nem volt rajta semmi cifraság. Mégis jobban szerette azt Bélus mindennél ezen a vi-

lagon. Hiszen olyan boldog, meleg otthont nyújtott az nekik. Azaz, hogy csak nyújtott volna, hogyha valami nagyon szükséges nem hiányzott volna belőle a szerető szívü, gondos édesapa. Szomoruan gondolt erre nem egyszer a kis Bélus, amikor látta, hogy minden ismerős gyermeknek van gondos édesapja, csak egyedül ő nekie nincsen. Még a könnyü is a szemébe szökött ilyenkor. És hogyha megkérdezte örökké bánatos arcu édesanyjától, hol van az ő édesapja, mindig csak azt a szomorú feleletet kapta tőle:

— Oda van... Elment... Nem tudni, mikor jó haza....

És Bélus kénytelen volt e rövid válasszal megelégednie. Édesanyja szeme ugyanis ilyenkor rögtön könnybe lábadt s nem bírta többet mondani.

A vasárnap délutánokat rendszeren Emmával töltötte Bélus. Nyári időben kiültek a tágas kertbe. Nagyon szép időben kísértáltak a vadvirágos rétre, felkapaszkodtak a zöldelő dombra. Téli időben leültek ketten a meleg tűzhely mellé kint a tágas, tiszta konyhában.

Ezen a mai adventi vasárnap délután Bélus már korán kijött Emmához a konyhába. Elővette megszokott kis zsámolyát és eltűnődve ült le rá. Emma felpiszkálta a tüzet és maga is leült a kis fiúcska mellé. Kissé puritán felfogásu, de aranyos jó szívü volt ez az Emma. Elengedhetetlen szent kötelességének tartotta, hogy minden vasárnap délután elmondjon Bélusnak egy tanul-

ságos bibliai történetet. Tökéletesen meg volt győződve róla, hogy ezeknek a bibliai történeteknek köszönheti Bélus, hogy egész héten átal jó volt s nem tévedett a gonosz utra. Emma előtt értéktelen polyva volt minden olyan történet, ami nem a bibliából való volt. Azt tartotta, azok mérgezik meg a gyermekek lelkét. Csak a bibliai történetek vezetik a jó utra őket.

Ezen az emlékezetes vasárnap délután a három napkeleti bölcsről beszélgetett Emma Bélusnak. Roppantul tetszett ez a kis fiúnak. Mikor elbeszélte neki Emma, hogyan vándoroltak ezek óriási nagy távolságról, heteken, hónapokon keresztül Jézus jászobölcsőjéhez s miként adtak által annak dus kincseket ajándékképpen, Bélus megjegyezte:

— Én nagyon szép nevét tudom Jézus Krisztusnak.

— Micsoda az? — kérdezte érdeklődve Emma.

— „Békességnek ura”. — felel önérzettel Bélus.

— Szép név. — hagyta helybe Emma. — Hol tanultad ezt?

— A templomban hallottam ma a tiszteletes urtól.

Emma helyeslőleg bólintott fejével. Lelkipásztora a legfőbb tekintély volt előtte mindig.

Aztán hozzá fogott az uzsonnáláshoz. Bélus pedig szótlánul ült kedvenc zsámolyán, gondolataiba elmerülve bámult a patogó tűzbe.

— Szeretném, ha újra eljönne Jézus, — gondolta magában. — Ha megláthatnám őt, mint a napkeleti bölcsék,

Felállt. Bement az ebédlőbe. Felült az ablakba. Arcát odanyomta a hűvös ablaküveghez.

Alkonyodni kezdett. Hideg szél süvitett. Az ablaküvegek meg-megzörrentek tőle.

Bélus felnézett az égre. Néhány csillag ragyogott ottan már.

— Milyen boldogok lehettek a napkeleti bölcsék — füzte tovább kedves gondolatait — mikor a betlehemi csillagot megpillantották. De szeretném én is látni Jézust. Imádkozom is érte hozzá.

És mindjárt lesütötte fejét s áhítatosan összetette kezét és szivből felfohászkozott.

— Drága Jézusom — kezdé...

Majd hirtelen elhallgatott. Az új néven szólítom — gondolá.

— Drága „békességnek ura”, úgy szeretnék téged egyszer meglátni. Mutasd meg magadat nekem. Ámen.

Felegyenesedett. Felnézett az égre. Szemei roppant csodálkozást árultak el. Minden izében reszketve a boldog izgalomtól, ugrott le az ablakból. Tekintete folyton az égre meredt. Egy csillag mosolyogni látszott ott.

— Az Úr Jézus meghallgatta imádságomat. Meg akarja mutatni magát nekem, — repesett ártatlan gyermeki lelke a nagy izgalomtól. — Ime elküldötte csillagát. Érzem, követnem kell azt.

És rohant kifelé a házból.

Mamája a nappaliban beszélgetett Emmával. Meghökkenett ekkor egy pillanatra. Talán szólni kellene nekik. Majd elszántan elindult kifelé.

— Nincs miért megmondani nekik, mit akar. Hiszen úgy sem messze kell mennem, — tűnődött magában mentében.

Óvatosan kinyitotta az ajtót és elrohant.

Feltekintett az égre. Ugy tetszett neki, mintha a csillag a dombtetőre hivná. Arrafelé futott. Gyorsan, ahogy csak birt.

Erősen lihegve, eltikkadva ért a dombtetőre. A csillag még

mindig messze látszott tőle. Tovább futott. Olyan messze volt már, amennyire ők Emmával sosem szoktak menni.

Egyszerre csak zavartan állott meg. Sokkalta több csillag ragyogott már, mint mikor elindult. Nem tudta már melyik az övé. Fáradtnak érezte magát. Fázni is kezdett. Hűvös szél süvített át néha a komor tájon. Barátságtalanul kanyarodott rajta a keskeny út, elveszve a sötét éjszakába.

— Vajjon hol lehet az Ur Jézus Krisztus? — szaladt ki a csüggeteg szó Bélusnak ajkán.

Céltalanul tett előre még egy néhány lépést. Riadtan fordult meg. A feje fölött egy csillag nagyobb, fényesebb volt, mint a többiek.

— Ez az ő csillaga. — Tört ki belőle az örömkialtás. — De vajjon hol lehet ő maga? — suttogták sóvárgón ajkai.

Kutatva nézett szét. Az utszélén sötét tömeget pillantott meg. Oda lépett hozzá. A sötét tömegből egy ülő férfi alakja bontakozott ki.

— Te vagy a „békességnek ura? — kérdezte Bélus gyermekes érdekléssel.

— Micsoda vagyok én? — kérdezte tőle egy mogorva hang.

— A „békességnek ura“, — ismételte csalódottan Bélus.

Valahogyan másnak képzelte el gyermeki lelke Jézust. Nem olyanak, mint ez az előtte ülő sötét férfi alak.

— Egyáltalában senkinek sem vagyok az ura, — mondotta a férfi bus keservesen.

— Akkor engemet félrevezett a csillag. Semmit sem jelentett.

— Nem értelek én téged, te gyerek, — mondotta az idegen férfi. — Micsoda bolondságokat

beszélsz te itt nékem. Jobb volna, ahelyett megmondanád nekem, milyen messzire van még ide a város?

Valahogyan Bélus egyáltalában nem félt ettől az embertől. Ámbár fáradt szomorú volt annak a hangja, de mégsem bántó, durva. Sőt valami mélységes bánat rezdült által azon.

— Óh, a város messze van ide nagyon. — felelte Bélus szomorúan.

— Hát akkor hogyan kerültél te ide? Ki vagy te? Hogy hívnak?

— Hetyei Béla a nevem, — felelte a gyermek. — Idevaló vagyok a városba. Hát a bácsi kicsoda, hogy hívják?

A fiu neve hallattára hirtelen felugrott az idegen ültő helyéből. Odalépett a fiuhoz és hosszasan az arcába nézett. Azután megszólalt:

— Engem is Hetyei Bélának hívnak, kis fiam.

— Milyen különös, — mondá mosolyogva a fiu. — Csakugyan úgy hívják a bácsit is, mint engem?

— Ugy, fiam, ugy, — felelt a férfi elgondolkozva.

És tekintete még mélyebben furódott a kis fiu arcába.

Majd szeliden megkérdezte tőle:

— Haza találsz egyedül? Nem fogsz eltévedni?

— Nem találok haza. — felelte Bélus. — Nagyon messze eljöttem hazulról. Sosem jártam még itt.

— Elkísérlek én téged hazáig, úgy is arra felé megyek, — mondá a férfi neki.

Ezzel kezét nyújtott neki s elindultak együtt.

Utközben elmondott Bélus az idegennek mindent. Beszélt mamjáról, Emmáról, csillagról, Jé-

zusról. Az idegen feszült figyelemmel hallgatta. Nem szólt semmit. Csak akkor kérdezett egyet-mást, amikor anyjáról volt a szó Bélusnak.

— Én mégis csak azt gondolom, — magyarázgatta a kis fiu — hogy bácsikám mégis csak a „békességnek ura“ lesz miná-lunk, hogyha hazaérünk. Történt már ilyesmi máskor is. Egyszer Jezus Krisztus két utasemberrel ment volt Emmanusba. Azok azonban nem ismerték meg őt. Csak este a vacsoránál tudták meg kicsoda, amikor a kenyeret megáldotta és megszegte. Meg mikor szent Kristóf a folyón át ölébe vitte a kis gyermeket. Ő is csak a tulsó parton vette észre, hogy a gyermek a kis Jézuska volt. A csillagnak végül is csak igaza van. Én olyan boldognak érzem magam itt a bácsi mellett. És közelebb huzódott az idegenhez.

Elérkeztek a dombtetőre. Bélus széjjel nézett. Ott ragyogott a város.

— Most már haza tudok menni. — kiáltott örömmel.

— Én is, — mormogta magában az idegen, mélyen felsőhajtva. Majd fenhangon hozzá tette:

— Nem fáradtál el, kis fiam? Gyere felveszlek a karomba.

Erre felvette Bélust és szeretettel magához szorította.

— Mit szól majd mamád az eltávozásodhoz? — kérdezte tőle.

— Azt hiszem, azóta nagyon keresnek már, — sóhajtott Béluska.

Beérték a városba. Bélus félig elaludt az idegen karján. A férfi egyenesen haza vitte. Nem kellett neki semmi utmutatás hozzá.

Mikor a kapuhoz ért, tárva-

nyitva találta azt. Éles fény szűrődött rajta ki az uccára.

A férfi felment a lépcsőn Megcsókolta a gyermek arcát és előre bocsátotta. Maga pedig meghuzódott az ablakmélyedésben.

Ekkor jött ki az édesanyja. Meglátva fiát, boldogan kiáltott rá:

— Hol voltál Béluska? — kérdezte izgatottan tőle. — Milyen ijedten keresünk már több, mint egy órája. Tüvé tettünk érted mindent már.

Bélus ölebe futott. Átölelte nyakát s izgatottan, csókok köztmondotta:

— Anyám, megtaláltam a „békességnek urát“!

Anyja kérdőleg nézett rá. Majd meg körülnézett. Megpillantotta az idegen férfi alakját. Az meg előlépett. A fény egészen az arcába esett. Bánatos, sáppadt arc volt az. De szemeiből az Istenét megvallott lélek boldogsága ragyogott ki.

Közelebb lépett a Bélus anyjához. Csendesen megszólalt s szavától édes öröm szállt a nő szívébe.

— Azt hiszem, édes Annám, Bélusnak igaza van.

— Csodásan mély érzés rezgett a hangjában. Balzsamként hatott az az asszony lelkére. Megismerte bünbánóan visszatért férje hangját benne. Szótlannul, néma boldogsággal borult a régóta várvavárt hitvesnek vállára. Csendesen zokogva, örömmelmondotta:

— Igen Bélusnak igaza van. A „békességnek ura“ csakugyan eljött és lelki nyugodalmat hozott a házunkba.

— Áldassék szent neve örökké érette!

A virágos kendő.

A Református Arvaházi Képes Naptár elbeszélés pályázatán díjat nyert mű.

„Te pedig mikor imádkozol, menj be a te lilkos házadba és ajtód bezárolva imádjad a te Atyádat, aki lilkon vagyon; és a te Atyád, aki reád néz lilkon, megadja néked nyilván, amit kérsz.“ Máté: VI. 6.

Szomorú zengéssel adták tudtára a harangok Zelmér község lakóinak, hogy most indul utolsó útjára Máté János. Négy erős férfi, az elhunyt kortársai felvették a koporsót és elindultak vele a szalmatetős ház udvaráról azon az uton, mely a templomhoz vezetett. Majd letették a koporsót a szent hajlék csarnokában, a gyászoló sokaság elfoglalta helyét és felbugott az orgona bánatos hangja és zokogott az ének a síró nép ajkán: „Az embereket te meghagyod halni...“

Elcsendesült az ének.

A lelkész fekete palástjában ott állott már a szószéken és kezeit összekulcsolva, könyörgő arcát ég felé emelve, megilletődött, mint Jézus a Lázár koporsója mellett, imádkozni kezdett: Könyörülő Isten! Te vagy nekünk egyedüli menedékünk és oltalmunk. Te vagy nekünk egyedüli reménységünk, ha Golgotát járó életünk napjait gyásznak sötétje borítja be. Te maradj velünk akkor is, ha elközelgett az óra, melyben szemeinkre a halál éjszakaija leszáll, hogy ne legyen nehéz az elválás utolsó órája azoktól, kik nekünk a földön oly igen kedvesek valának. Óh, mert nehéz látni is az elárvult lelkek vergődő fájdalmát, kiváltképpen ott, hol nevetlen árvák özvegy anyának kezén és karján sirva kísérik a temetőbe a kenyérkereső apát.

Könyörülő Isten, kegyelem forrása, bánatos sziveknek megvigasztalója, esedezve kérünk, fordulj ir-

galmaddal az özvegy anya felé, ki három kis árva gyermekkel hívja segítségül a te nagy nevedet a koporsó mellett, melyben férje, árváinak atyja oly hallgatagon fekszik...

Hangos jajjal sirt a temetési gyülekezet. Az imádkozó lelkész pillanatra elhallgatott, várván, míg a könnyekben feltörő bánat nagy hullámai simulnak egy kissé. Csak az özvegy nem sirt. Már nem tudott. Szinte kételkedett, hogy ez az egész gyász, e sok könny és sirás az ő férjéért van. Lehetséges volna, hogy az van itt előtte ebben a koporsóban, ki még ezelőtt harmadnappal reggel egészségesen, élet erősen bucsuzott el tőle? Hát tényleg nem is való, csak álom, egy nagyon rossz, nehéz álom, hogy a férjét, ki a mezőn, munkája közben esett össze, úgy hozták haza, mint valami halottat? S ezen úgy elgondolkozott, úgy elmélyedt, úgy elreménykedett, hogy csak akkor riadt fel magát biztató merengéséből, mikor a lelkész ott a szószéken az Áment mondotta ki.

Ismét megindult a gyászmenet, ki a temetőbe. A sirnál még felhangzott az ének, aztán bucsu a halottól s amikor a sirt szépen elkészítették, az egyik kis árva megszólalt s félig siró hangon kéri az anyát: menjünk már haza apámhoz.

Jaj! Ez a kérés szívet talált. Száz ajtaja nyílt fel a fájdalomnak egyszerre az özvegy anya szívében. Haza? Az apjához? Hát hol az apja? Hisz otthon nincs. Hiszen itt van, ide jött haza. Mit beszél ez a gyermek? Lát, tud, vagy sejt? Hát hol van az otthon? Ahol a ház van szerető szív nélkül, vagy a temetőben, ahol a szerető szív pihen, por-

lad? Talán sehol sincs már és nem is lesz sehol! Vagy ki tudja... hiszen él az Isten! Felveszi két karjára két kisebb gyermekét, a harmadik gyermek szinte futva tudja csak követni a gyermekeivel, fekete ruhában, nagy nehéz bánattal elhaladó özvegy anyát. Ugy meglátszik szinte, hogy huzódik utánuk a gondnak felhője, a bánat sötét árnya, olyan szomorúak, olyan elhagyottak, olyan árvák, nem lehet azt nézni könnyező szem nélkül.

Fáradtan, kimerülten tette le karjaiból gyermekeit az anya, mikor végre a szegényes, de rendes és tiszta hajlék ajtaján belépett. Szegénység fogadta őket ott. A gyermekek kenyeret kértek. Még van, még tud nyújtani eledelt nekik, de mi lesz, ha elfogy, hogy lesz képes eltartani három gyermekét és saját magát? Mi lesz belőlük? Óh irgalmas Isten, te jóságos Isten, de elfeledkeztél rólunk, zokogja az özvegy és összeöleli három kis árváját, letérdel melléjük, úgy szoritja keblére őket. Sirnak a kicsinyek is, mert sirni látják anyjukat. Soha ilyen bánat nem volt még e házban...

Leszáll az éjszaka lassan e világra, leszáll az árvák hajlékára, az özvegyre s három árvájára...

Lassan teltek az éjszaka órái. A gyermekek elaludtak rendre, ártatlan, édes álom angyalokat hozott le hozzájuk s ők alvás közben is édesen mosolyogtak. Az anya nem aludt. Nem tudott, nem is akart. Ládájából kivett egy viseltes, kopott, fekete fedelű könyvet és olvasott belőle a homályos lámpa fénye mellett. Imádságos könyv volt. S míg lapjait forgatta, olvasta, lelke erőt merített az imádság által. Nem, nem, nem hagyja talán el végképen az Isten, hiszen eddig is ő volt vele árvasága napjától egészen addig, amíg ez a gyász nem érte. De vele van most is.

Tudja, hiszi erős hittel. Az ő hite erős, református hit. Nem képmutató, nem álszenteskedő, nem alattomos fondorlattal hizelgő, hanem nyílt, őszinte, szívet lelket kitérő ősi református hit. Nem csodákat vár, hanem könyörülő szeretetet és erős lelket kér a megpróbáltatások elhordozására.

Szenvedett már eddig is sokal, de hű maradt hitéhez, Istenéhez. Korán árvaságra jutott. Szegény szülőknek volt gyermeke s alig volt tíz éves, mikor apját, anyját elveszítette. Anyjának anyja, szerellett öreg nagyanja nevelte, gondozta, járatta iskolába. Minden vasárnap ott volt a templomban s figyelmesen hallgatta az ősz lelkész intéseit. Meg is látszott rajta a gondos nevelés, mert úgy beszédében, mint viselkedésében egyaránt példakép lehetett. S egyszer tavasszal, néhány év múltával, mikor a virágok nyilni kezdtek, az ő tiszta szíve is kinyílt s egy jóra való szerény ifju, a Máté János kezébe tette a kezét. Árva volt az ifju is, de hogy egymásra találtak, megszűnt az árvaság, egymásban boldogságra lettek.

Egyszer e boldogságot is megzavarta egy szomorú eset, az áldott szívű nagymama itt hagyta őket s elment pihenni oda, hol örök a nyugalom. Maris asszony férjével nem nagyon módosan, csak úgy egyszerűen, amint telhetett, de tisztességesen temette el a jó öreg asszonyt. Nem nagy volt az örökség. Ez a kis ház, melyben most is lakik, egy néhány darab butor és egy bibliá, meg az az imakönyv, melyből most is imádkozott.

Ébrednek a gyermekek. Maris asszony oda megy hozzájuk, megcsókolja őket, aztán a legnagyobb gyermeknek össze teszi kezét s mondja előtte az imádságot: „Gondviselő édes Atyám, te viselj

gondot én reám, jó anyámra, testvérimre, szerető gyermekeidre. Ámen.“ S hogy elmondta e gyermek az imádságot, mind a három apróság egyszerre kezdte el: Anyám, éhes vagyok, de éhes vagyok. Megyek gyermekeim, mondta Maris asszony, hozok nektek tejecskét, hozok, ne féljete, lesz azonnal.

Megkezdődött most már a nehéz küzdelem. Özvegy Maris asszony éjt-napot egyé tevő munkával igyekezett megszerezni a mindennapra szükséges eledelt. Eljárt munkára s ha este fáradtan, kimerülten leült, akkor sem pihenhetett, ruhácskákat kellett gyermekeinek varrni, foltozni. Bizony megtörtént az sokszor, így az éjszakai varrogatás közben, hogy szeméit meg kellett törölgetni. Nem az álomság miatt, hanem a könnyektől.

Multak a napok. Egy-két esztendő is eltelt lassan, de a keserűség pohara nem volt még kiürítve egészen. Két nagyobb gyermeke is meghalt Maris asszonynak. Három fejfa volt már egymás mellett. A Máté János fejfája mellett ott volt a Jánoska és Juliska kicsi fejfája is.

Özvegy Maris asszony még ezt is kibírta, még ezt is túlélte. Sokszor olvasgatta, sokszor mondogatta: „Atyám, ha lehetséges, muldjék el e pohár éntőlem, mindazáltal ne úgy legyen, mint én akarom, hanem amint te.“

Egy gyermeke volt már. Ezt kellett táplálni és saját magát. Ki-kijártak vasárnap délutánonként a temetőbe. Ketten mentek, ő és kis fia. Virágot ápolni, a sirt gondozni, hiszen nagyon kedvesek voltak azok neki, kik ott lent alusznak.

Az évek pedig multak, egyik a másik után.

Bandi szépen növekedett. Engedelmes, jó szívű gyermek volt. Komoly és figyelmes. Anyjának mindenben segíteni igyekezett, amiben csak tudott. Édes anyám lelkem,

mondogatta szomorú anyjának, ne busuljon, mert ha én nagy leszek, erős leszek, akkor úgy fogok dolgozni, hogy lesz minden, ami csak kell és akkor maga nem fog dolgozni, fáradni, csak pihenni.

Igen, pihenni, édes gyermekem...

A gyermek megértette az anya szavát és meg-megcsukló hangon felelt: nem ott, nem ott, ahol édesanyám gondolja, hanem én nálam, én velem, szép házban, kényelemben, meglátja majd, hogy milyen boldogok leszünk. De ne sirjon hát édes anyám, úgy fáj az én szívemnek, ha sirni látom. Látja, édes anyám, én már is gondoskodom. Pénzt kaptam most is a keresztanyámtól, a vizsgán is sok bácsitól, mert én feleltem a legjobban. Egy néni ott a vizsgán elejtett egy kis kendőt, nem vette észre, én odamentem, felvettem a kendőt és átadtam neki. Szép virágos kendő volt. Azt mondtam: lessék, itt a kendő, kár volna, ha elveszne, mert szép és drága. A néni azt kérdezte tőlem, hogy szeretnék-e én magamnak egy ilyen szép kendőt. Én azt feleltem, hogy hiába szeretnék én ilyent, úgy sem lenne, mert az én anyám szegény özvegy asszony, elég az, ha kettőnk el tud tartani két keze munkájával. A néni, mikor ezt mondtam, megsimogatta fejemet és azt mondta: gyermekem, neked ajándékozom e kendőt, legyen a tied, mert úgy látom, hogy jó anyád van, neked pedig jó szived. Még meg is csókolt és ide adta a virágos kendőt. Én meg magának adom, édes anyám. Szép ez, virágos ez. Ugy szeretném én azt az időt megérni, hogy édesanyámnak ne látnék több könnyet a szemében, hogy evvel a virágos kendővel úgy letörölhetném, hogy helyette csak örömeben sirna. Itt van a pénz is. Fogja, édesanyám, úgy van, ahogy kaptam.

Maris asszony két keze közé

vette a Bandi két arcát és ugy csókolta homlokát és haját.

Husz esztendő mult el. Hosszu idő ez a gondok között. Néhai Máté János özvegye, Maris asszony most is ott lakik abban a kis házban, mely egykor egy boldog kis családnak volt tanyája. Egykor szép fekete haja egészen fehér lett, egyenes termete már meg is hajlott kissé. Egy levelet olvas s kezei reszketnek, amint a levelet tartják. Szemüveg segítségével olvas. Az a sok virrasztás elgyengítette szemeit, csak így lát már jobban. Fiától, Andrástól, az egykori Bandi gyerektől jött a levél. Anyját hívja magához, menjen el hozzá, mert most fogják magas hivatalába ünnepelesen beiktatni.

Célt ért hát gyermeke. A sok nélkülözés, a sok törődés meghozta gyümölcsét. A falatot vonta meg magától, az álmodt szemeitől, csakhogy okos, eszes, szép tehetségű gyermekét kitaníttathassa, kenyeret adhasson kezébe. Sok erő van abban a kopott, fekete fedelű imádságos könyvben, jó volt azt lapozni, jó volt a jó Istenben bizni.

Elmegyek gyermekem.

Elkészült az utra. E látta magát egy kis élelemmel, kopottas, ünneplő fekete ruháját magára vette, régi, rojtos kendőjét — jegykendőnek kapta — fejére kötötte. Házát, kis csibéit, két szelid kecskéjét szomszédjára bizta s roskadozó lábával elindult, hogy mielőbb ott legyen fiánál.

Fényes teremben, fényes társaság van jelen. Fehér asztal dusan feldiszitve roskadozik a válogatott étkek sulya alatt. Arany és drágakövek ragyogása, csillogása. Máté András királyi tanácsost sokan üdvözlik. Ilyen fiatalon nem minden-

kit ér ilyen nagy megliszteltetés, nem jut ily magas polcra.

Az asztal felső végén van egy üres hely csak. Vajjon kinek a számára van fenntartva, vajjon kit vár még az ünnepezt férfi:

Egyszer nyilik a nagy szárnyasajtó és az ajtónálló inas egy fekete ruhás, kopottas külsejű, bekötött fejű, alázatos öreg asszonyt bocsát be, ki tétovázva állt meg pár lépésre az ajtótól és ősz haját szeméi előtt kissé remegő kezekkel elsimitva, dobogó szívvel, szégyenkezve néz szét a terembe, keresve valakit. De már jön eléje az ünnepezt s Máté András, királyi tanácsos kezét csókol az öreg asszonynak és gyöngéden oda vezeti az asztal felső végén lévő üres helyhez. A fényes társaság tagjai csodálkozva néznek egymásra s mint kérdezni látszanak, hogy mi akar ez lenni, midőn Máté András feléjük fordulva, szól: Nagyságos hölgyeim és uraim, ez az egyszerű öreg asszony az én édes anyám, ki mint szegény özvegy nevelt árvaságomban, keze keresménye után taníttatott, ez az asszony a legjobb édes anya a világon, akit elhívtam ide közénk, hogy megadta Isten...

Nem tudta tovább mondani, elérzékenyülve fogódzott egy szék támlájába.

A sok arany és drágakő elhomályosodtak. A fényes urak, asszonyok meghatottan néztek a fiura s anyjára s egyszerre, mint egy varázsütésre, felhangzott az ajkakon: Éljen Máté András királyi tanácsos, a nemesszívű gyermek.

Özvegy Maris asszony pedig kebelébe nyult s szive felől egy kis virágos kendőt vett elő, reszkető kezével szeméhez emelte és könyveit törölgette vele. Majd oda nyujtotta fiának s megcsukló hangon mondta: Itt van édes fiam a virágos kendő, emlékszel-e még

...rá? Most már örömkönnyet töröl-
 tem le vele, mert boldog vagyok...

Zelmér község árnyas temetőjé-
 ben három korhadó fejfa mellett a
 virágokon harmat csillog, ezeknek
 a könnyeknek a festvére az is.

„Tiszteljed atyádat és anyádat,
 hogy hosszú ideig élj azon a föl-
 dön, melyet a te urad Istened ad
 tenéked.“ II. Mózes XX—12.

A fordító.

- Károli Gáspár emlékezetének. -

Alkotni könnyebb: a szellem szabad,
 A képzelet csaponghat szerteszét,
 Belekaphat a felhők üstökébe,
 Felszánthatja a tenger fenekét,
 Virágmaggal eget-földet bevethet,
 Törvényvé teheti a játszi kedvet,
 Zászlóvá a szeszélyt, mely lengve lázad,
 S vakmerően méri Istenhez magát...
 Az alkotás jaj, kísértetbe is visz.
 A fordítás, a fordítás alázat.
 Fordítani annyit tesz, mint meghajolni,
 Fordítani annyit tesz, mint kötve lenni,
 Valaki mást, nagyobbát átkarolva,
 Félig őt vinni, félig vele menni.

Az, kinek szellemét ma körülálljuk,
 A Legnagyobbak fordítója volt.
 A Kijelentés ős-betűire
 Alázatos nagy gonddal ráhajolt.
 Látom: előtte türelem-szövétnek,
 Körül a munka nehéz árnyai:
 Az Igének keres magyar igéket.
 Látom, hogy küzd: az érdes szittyanyelv
 Megcsendíti-e Isten szép szavát?
 És látom: győz érdes beszédinek
 Szálló századok adnak patinát.
 Ó be nagyon kötve van Jézusához,
 Félig ő viszi, félig Jézus őt,
 Mignem Vizsolyban végül megpihennek,
 Együtt érve el egy honi tetőt.
 Amíg mennek, a kemény fordítónak
 Tán verejtéke s tán vére is hull,
 De türelmén és alázatán által
 Az örök Isten beszél — magyarul.

Reményik Sándor.

Találkozások.

A kék hegyek a távolból neki intégettek. A rét füve s a mező viraga feléje bólintott. Az ég madarai körötte röpködtek és a májusi szellő őt simogatta. Kicsi szívében valami nagy öröm repesett, s apró dalfoszlányok szállottak el kicsi ajkáról. Nem tudta, melyik virágot nézze, melyiket simogassa. Mintha mindenik neki nyitott volna s őt köszöntené. Amikor a tavaszi szellő érintésére meghajoltak, mozgásukban volt valami önátadás, úgy, hogy a gyermek ragaszkodást érzett ki bólintásukból.

Egy-egy bugó méh megzavarta a gyöngéd simogatásban, mert a gyermek tudta, hogy a méh csip és szur fulánkjával s nem jó utjába kerülni. Ránézett csupasz, maszatos lábacsájára és látta a vörös foltot a sarka és talpa között levő vékony bőrön. Tegnapelőtt kegyetlen sivalkodással szaladt a kertből anyjához, aki előbb megrémült s nem tudta, mi baj van, míg a gyermek oda nem mutatott, hol parányi feketeség jelezte, hogy a dühös apró jószág odabocsátotta fulánkját.

A fiú puha hűvös, alul harmatos volt és jól esett rajta tovahaladni. Magában volt. Apja messze előrehaladt s a gyermek a virágos réten egyedül bolyongott. Egyetlen tekintettel átfogta a fél látóhatárt, mosolygott és leült a virágok közé. Aztán hátára feküdt, az eget nézte, a csodálatos felleget, melyek hófehérek voltak, mint a kicsi báránycák.

Nem tudta volna megmondani, miért volt jókedve. Csak mosolyognia kellett. Szeme csillogott,

tenyerét örömeiben összecsapta. Az erő, az élet, a szépség, a béke ott volt szívében.

A rét mellett gyalogut és keskeny szekérut haladt el. Tulrajta ugarföld, szántatlan, dudvás. Kíváncsi volt arra is. Arrafelé megy és látja, hogy emberek közelednek feléje. Megretten, el akar szaladni, de a legelől jövő magához inti. A gyermek megáll, megvárja és úgy érzi, mintha szelid tekintete vonzaná s ő, aki idegen emberektől nagyon félt, ehhez az idegenhez örömmel simul. Az az ölébe veszi, megsimogatja és azt mondja kísérőinek: Ilyeneké a mennyeknek országa!

A gyermek csodálatos boldognak érzi magát, szemét lehunyja, fejét odahajtja az ismeretlen vállára, aki könnyed léptekkel halad vele néhány lépést. Amint egymásra néznek, tekintetük találkozik s a gyermek érzi, hogy nagyon szereti őt az idegen férfi. Azt is érzi, hogy neki meg kell ölelnie, mert ő is nagyon szereti azt. És átöleli nyakát, piros arcocskája odasimul az ismeretlenéhez. Még boldogabbnak érzi magát, mint az előbb, mikor ott állott a virágok közt egyedül. Milyen nehezen válik tőle, könnyes szemmel tekint reá, mikor utoljára megsimogatja arcát. Aliva marad s úgy néz az elvonulók után, amíg csak látja őket.

Azután leüli és elbóbiskol.

Atyja szava költi fel. Szétnéz. Nem tudja, álmodott-e, vagy csakugyan találkozott azzal a csodálatos emberrel, kit úgy megszeretett!

— Mért vagy olyan szótalan, kis fiam? — kérdezi atyja.

— Valaki itt járt, ölébe vett és megsimogatott. Nagyon szeretett és én is nagyon szerettem.

— Álmodtál, kis csacsim, nem járt erre senki!

— De igen, járt. Arra mentek el! — Délnyugat felé mutatott.

A távolban még mintha látszott volna néhány emberi alak, de azokat is eltakarta nemsokára a faszor. Apja nem tulajdonított a gyermek szavainak nagyobb fontosságot és azon gondolkodott, hogy az ugart mikor kezdje feltöretni.

A gyermek attól az időtől kezdve szeretett volna találkozni megint az ismeretlennel. Mikor legjobb kedve volt, akkor is eszébe jutott a rét. Milyen boldog is volt akkor! Később megint kiment oda, ahol akkor járt. De a virágos rétbe csorda taposott és a fehér szirmok a földön hevertek. Majdnem sirt. Az a jószágos arcú ember nem engedte volna bántani az ő virágait! Nézett a messze távolba, hátha ismét jönne. De csak kiabáló embereket látott, akik az ugart szántották.

Néhány év telt el. A gyermek nemhogy feledett volna, de mindjobban nőtt vágya, hogy ismét találkozzék az ismeretlennel. Epen eltelt az esős évszak, a virágok kinyíltak, az ég oly üde és ragyogó volt, mint akkor. A gyermek elhatározta, hogy kimegy megint a rétre. De a szellő hűvösebben fújt s a napsugár még nem volt olyan meleg! Csaldóttan tért haza, mert Őt ismét nem látta. Anyja már kereste és korholta is azért, hogy engedelem nélkül elment. De megbánta korholó szavait, mikor másnap reggel a gyermek teste forró volt, mint a tűz. Szemei lázasan fénylettek, arca lángolt.

Nem panaszkodott, csak vizet kért. Fáradtan lelehunyta szemeit és érzéketlenül szoritotta anyja ujjait. Egyszer csak azt kérdezte:

— Miért nem jön Ő ide? Ő meggyógyítana. Hivjátok el!

Anyja nem értette a gyermeket.

— Engedjétek oda a rétre... virágot akarok... virágot akarok... ott van Ő is, látom, hogy ott van... engedjétek!

Anyja sirva csitította, atyja pedig kiment a rétre és egy-egy virágot szedett beteg gyermekének. Mikor meglátta a gyermek, lázas szeme felcsillant és azt akarta, hogy úgy vegyék körül a virágok, mint akkor. Tele szórták az ágyait, a földet, a szobát és a kicsiny szirmok megsimogatták a gyermek arcát. Ő pedig becézte a virágokat és beszélt hozzájuk: — Ugye eljöttetek, ugye, nem hagytok itt... Láttátok-e azóta? Tudjátok-e, hol van? Miért nem beszéltek róla?

Egyszerre mintha fényességet látna a gyermek. Örömtől repeső hangon kiáltja: — Itt van, itt van, eljött... Ugye meggyógyítasz, ugye szeretsz, én is nagyon szeretlek... azóta mindig rád gondoltam és szerettem volna találkozni veled... Anyám, apám, nézzétek, Ő volt az, aki ölébe vett, megsimogatott a réten... Szeressétek ti is Őt, mert Ő jó... és szeret minket... látom, hogy... szeret... én... is... nagyon... nagyon...

A gyermek karja mintha odakulcsolódnék valakinek a nyakához. Ajka hangtalanul mozog. Mosolyog. Szeme lassan lecsukódik és karja lehanyatlik.

... Mintha a szobában csakugyan fény áradna szét, valaki magához ölelné a halott gyermeket és szólana: *ilyeneké a mennyeknek országa.*

Szaplonczay Bertalan.

Ember tervez, Isten végez.

— Elbeszélés. —

— Tudom, aki hallotta sohasem felejtí el, én legalább soha, azt a nagyonszép tanítást, amit az öreg nagytiszteletű urunk husvétkor, a feltámadásról mondott. Olyan szép is volt akkor minden, csupa virág mindenfelé, de az ő szava mindennél szebb volt... az a beteg, öreg ember szinte megfiatalodott, amikor az Ur Jézus feltámadásáról és ami halál után való életünkről beszélt.. mondta Nagybedő Gergely Nagyváti Balázs kurátor uramnak.

— Mindig így beszélt ő, legalább is mi öregek így emlékezünk reá, — felelt a kurátor. Kigyelmednek csak azért volt az a husvétí prédikáció olyan jeles, mert jó és békés lélekkel hallgatta akkor az ígét és mert akkor prédikált öreg papunk utóljára; azóta, hogy féléve beteg, már csak a halált várja nagykinok között, de nagy lelki békességben.

— No, hát akkor azért nem felejtém el azt a prédikációt, azért beszélt ő úgy, mert megérezte, hogy utóljára beszél hozzánk. Egészen fiatalosan, kipirulva beszélt: „majd kedves hiveim, ha a nagy feltámadáskor együtt állunk az Ur előtt, az lesz a boldogság a Benne hívőknek, az Őt szeretőknek“.

— Neki igen, mert ő hitte, szerette és hűséggel szolgálta Krisztusát. Én, aki hat éve kurátoroskodom véle, tiszta szívvél bizonyítom ezt. Igazi jó pásztor volt ő, aki alatt ékes lett kívül-belül az eklézsiánk, de mi lesz ezután velünk?

— Hát annyira az utolsókon van már?

— Ugy bizony! Tegnap este felé magához hivatott a nagytiszteletű ur, de oly rosszul volt, csak annyit mondott, holnap reggel gyertek el, ezért most oda indulok, hívok magammal egy pár tanácsbéli embert. Isten áldjon Gergely.

A hosszú hónapok óta szomorú paróchián, együtt volt már a távolból is hazahívott szép számú család, a nagybeteg lelkipásztor ágya körül. Egész éjjeli virasztás után könnyes szemmel, megindult szívvél álltak ott szerettei, látva a haláltusát. Amikor a bágyadt őszi nap sugára beözönlött a betegszoba ablakán, felemelve vánkosáról fejét, a család felé fordult és szinte tulvilági hangon mondotta: Hű feleségemet, édesanyátokat ezután is hön szeressétek édes gyermekeim. Ő a két kissebbel Violával és Benedekkel maradjon itt hiveim között a szerzett kis hajlékban és... itt félbeszakítva bucsubeszédét, kérdezte, nincsenek-e még itt az egyház előljárói?

És ekkor jelentették be, hogy kint várnak azok. Behívták hát őket és folytatta a bucsuzást, hozzájuk szólva: Én már elmegyek az én Uramhoz, ott is értetek imádkozom, mint 40 esztendeig, míg köztetek éltem. Legyetek vigyázók az eklézsiában és ezt a pecsétés levelet, az én utolsó üzenetemet, akkor olvassátok fel, amikor az utódomat már elhozzátok. Áldjon meg titeket és minden hivemet a kegyelmes Isten.

Könnyezve emelte áldásra kezét s azután bucsut intve nekik, elalélt.

Pár perc múlva újra feleszmélt s látva szerette családját, már alig hallhatóan rebegette

— Szeretteim, ne sirjatok, békeességben eljetelek, ti nagyok anyátokra és a kisebbekre vigyázzatok, mint...

Tovább nem folytathatta, mert feje aláhanyatlott és meghalt.

Valóságos bucsujáró hely lett a paróchia, minden hive látni akarta még a ravatalon a nagyon szeretett pásztorot. A hivek százai siránkoztak a ravatal mellett és a veszteség fájalmában, egy nagy jaj kiáltás volt az árva gyülekezet szava Istenhez.

* * *

Temetés után pár nappal az elhunyt három nagy fia elutazott tovább folytatni az élet harcát, és csak az asszonylánya maradt otthon az igazán bánatos özvegyvel. Az özvegy gyászos fájalmát hívő, csendes szívvel viselte, fájó aggódással csak a 17 éves Viola és a 14 éves Benedek gyermeke jövője töltötte el. Bár oka erre csak annyiban volt, hogy már ő maga is öreg lévén, jöhet idő, mikor már teljesen árva sorban élnek, pedig a nagyobbak szeretete megnyugtathatta volna. De hát ilyen az anyai szív.

Viola és Benedek is nem sokára iskolába mentek s az özvegy magára maradt. Azaz, de-hogy maradt ő magára, vele volt az Isten, aki védte és oltalmazta, meg vele volt a hívek őszinte együttérzése, amelynek annyi megható jelét vette. Gyermekei is sűrűn meglátogatták a jó édesanyát és együttesen gyakran felkeresték a drága hantot.

Míg így teltek csöndesen a nagybéresi paróchián a napok, a gyülekezetben nem is gondolt visszavonások keletkeztek amiatt,

ki legyen új pásztor a gyülekezetnek? A szépszámú gyülekezet két pártra szakadt, hiába akarta a nagy tudományu, bölcs esperes egy akaratra hozni őket, ők csak civódtak, nagy szegényére keresztyén voltak. A jobb lelkek egykori káplánjukat, Könyves Ferencet szerették volna megválasztani, aki tiszta életű, kegyes ifjú volt. De azok, akik Könyvessel nem voltak megelégedve, mert nem volt ott minden eszem-iszomon, — nem bánták, akárki más leszen papjuk, csak Könyves ne legyen. Kicsiny volt ez a párt, de nagyon hangos és éppen elég arra, hogy zürzavart csináljon. E-párt feje a gazdag Cserhádi Antal uram volt, aki kijelentette, hogy török szakad, ha vagyonába kerül is, megmutatja, hogy Könyves Ferenc soh'sem lesz nagybéresi pap. És tette ezt azért, mert Könyves nem volt poharas cimbora. Úton útfélen rágalmazta Könyvest, hogy fiatal, hórihorgas, szenteskedő ember, beszélni sem tud, az „Ámen“ szót is úgy nyújtja, mintha koldus ének lenne. Persze ezek a rágalmak lehangosabban a korcsmában folytak, pedig hányszor intette istenes beszédében a beszolgáló lelkipásztor a gyülekezetet, imádkozzék az árva gyülekezet, hogy Isten kedve szerint való, jó pásztor nyerjen. Dehát Cserhádi, meg Sárvai templomba sem jártak, ők hát nem is imádkoztak, csak ittak és csúfolódtak a leendő lelkipásztorért. Nagyráti Balázs kúrator uram szégyentette ezt a dolgot legjobban, akár merre ment, még a vásárokon is halania kellett, hogy Nagybéresen pálinkáért vásárolják a papot. Mondta is nem egyszer Cserhádiéknak, hagyjanak fel ezzel a református keresztyén emberhez

nem illő eljárással, ne szégyenítsék mindenki előtt a gyülekezetet, mert így világcsúfjává lesznek. Cserhátiek nem hallgattak az okos szóra, folytatták tovább szegényhezó munkájukat hangosan, italos fővel hirdetve, az lesz a pap Nagybéresen, akit mi akarunk!

Ezt azonban csak ők mondták, az Isten nem ezt akarta. Eljött ugyanis a választás napja, amelyen a hónapokon keresztül viszálykodó gyülekezet megmozdult, még a betegek is templomba mentek ezen a napon, melynek végétével kezdődött a választógyűlés. Úgy az istentiszteletet, mint a gyűlést az esperes úr vezette és végezte.

A nagytiszteletű úr ékes szavakkal intette a gyülekezetet, hogy milyen nagyfontosságú a gyülekezetre nézve a lelkipásztorválasztás, azért semmivel sem szabad most gondolniok, csak az egyház javával, emberi tekintetek tűnjenek el, harag és civódás múltjának el és szeretettel imádkozva hívjanak új pásztor. Különösen kihangsúlyozta az esperes úr, hogy a lelkők szavára hallgatva, azt kérdezzék: kit akar Isten közöttük pásztornak.

Hiába volt az utolsó intó szó, a nagyobb és jobb rész nagyon meghallgatta, szívére is vette az atyai szavakat, de Cserhát és az intó szóra megkevesebbedett tábora, nem hallgattak el. S míg a jobbak Könyvest éljeneztek, addig Cserhátiek Hegedüs Istvánt kiabálták. Már az esperes úr a két jelöltre titkos szavazást rendelt, amikor táviratot hoztak az esperes úr címére, aki azt elolvasva, a gyülekezetet csendre intve, így szólt:

— Táviratot kaptam, melyben ez áll: „Mivel pártom emberei lelkészválasztáshoz nem illő,

csúnya módon korteskedtek, beszennyezett palásttal pedig nem akarok Nagybéresre menni, pályázatomat ezennel visszavonom. Hegedüs István.”

Erre nagy csend lett, a váratlan bejelentés annyira meglepett mindenkit, hogy szóhoz sem jutottak. Ezt a csendet Cserhát törte meg, aki szégyenében és dühében rikoltotta: akkor mi nem választunk papot, gyerünk emberek haza! De bizony csak ő ment el, mert még lelkükre hallgatva, az ő emberei is örültek, hogy így fordult a kocka. Zúgta is a tömeg egyhangú lelkesedéssel, éljen Könyves Ferenc, az új lelkipásztor.

Ezután szinte szent örömmel lélegzett fel a gyülekezet, hogy a Sátán nem diadalmaskodott és mikor az esperes úr Könyves Ferencet megválasztott lelkipásztornak kijelentette, önkéntelenül is felzúgott az ének:

Nosza Istenfélő szent hívek,
Örvendezetek az Úrnak,
Mert illik, hogy Őtet dicsérik,
Kik örülnek igazságnak...

Lelkes énekszóval az ajkakon, örömmel a szívekben oszlott szét a gyülekezet, csak egy ember volt tehetetlen dühében indulatos: Cserhát Antal. Megpróbált ő a választás után is zavart csinálni a gyülekezetben, de mindhiába, próbált felebbezni, de ezzel is kudarcot vallott.

Míg Cserhát így akart galibát csinálni, addig a gyülekezet nagy örömmel készült az új lelkipásztor beiktatására. Az ifjak szavallatokkal, a dalárda új énekkel készült a nagy napra, hogy a beiktatás napján március utolsó vasárnapján legyen kedves öröme mindenkinek Nagybéresen.

A paróchián is folyt a készü-

lődés, de ott szomorú szívvel. Rohayné nagytiszteletű asszony, aki több, mint 40 évig volt a paróchia lakója, hazahívott két gyermekével, Violával és Benedekkel pakolgatott, hogy átköltözzék a saját hajlékába. Szinte minden zugtól külön búcsúzott. Szótlán könnyezéssel mondotta magában: ennél az ablaknál indult el járni első gyermekem... itt mondta az első szót drága Violám... Mindenütt történt vele és szeretteivel valami, ami oly kedvessé tette neki ezt a tisztes paróchiát, s így emlékezett vissza a családi eseményekre, amelyek az elröppent 40 év alatt történtek velük. Mikor aztán eljött a végleges távozás a régi fészektől, még egyszer visszatekintve reá, mondotta könnyfátyolos szemmel: Legyen áldott továbbra is ez a hajlék. Az emberek is, akik segíteni jöttek a költözködéssel, ezek a régi jó hívek, akik úgy megszokták a paróchián a kedves és nyájas családot, bizony lopva könnyeiket törölgették és egymás között hajtogatták: vajjon lesz-e ezután olyan kedves nekünk ez a hajlék és olyan jók ennek lakói, mint azok, akiket most költöztetünk? A két árva pedig, amint az új hajlékba beköltöztek, az első este sírva borult az édesanyjai kebelre. El is mentek másnap kora reggel újra édesanyjuk tudta nélkül a paróchiára s amint ott nézdelődtek, megszólalt Benedek: Viola, én addig tanúlok, hogy pap lehessenek s akkor visszajövünk ide jó? Viola csak sóhajtással felelt.

* * *

Eljött a beiktatás napja is. A paróchia és a templom szépen rendbehozva várta az új pástort. A gyülekezet apraja-nagyja

pedig, nemhiába virágvasárnap volt, a kora tavaszt virágok özönével szórta tele a templom és a paróchia körüli utakat. Csupa örömtől sűgárzó arcokkal volt tele a falu és ünneplő ruhában vonultak a templom felé a hívek, akik persze arról beszélgettek most, hogy vajjon milyen lesz az új pap? és vajjon mit ízen abban a pecsétetes levélben a megboldogult nagytiszteletű úr, amit csak ma szabad felbontani az ő végső akarata szerint?

Amikor a harmadik harangozáskor a legtöbben, szinte sűrű tömegben vonult a nép a templomba, akkor hajtotta el fogatát, minden jó lélek megbotránkozására Cserhádi. Az ünneprontó, gőgös embert Nagyváti kurátor uram megállította és szelid szóval kérlelte, ne hozzon újra szégyent a falura, forduljon vissza fogatával, öltön ő is ünneplő ruhát és jöjjön a templomba résztvenni a gyülekezet örömműnépében. Cserhádi büszke daccal felelte mindenki hallatára:

— Ki parancsol nekem? Azt teszek, amit akarok! Kegyelmedék csak ünnepeljenek, én nem, nekem nincs okom rá, én megyek az erdőbe egy kis fáért, ha akad közte fejfának való, elhozom az új papnak, én azt szántam neki erre a napra.

— Meg ver az Isten, Antal, hogy akarhatsz ilyet, templom előtt így beszélni, meg ver téged az Isten nagyon! — mondta a kurátor.

— Hadd verjen! — mondta Cserhádi és a lovak közé csapva, elvágatott, az istentelen szándék hallatára megbotránkozó tömeg morajlása között.

A harangzúgás elnémulása után a templomban felcsendülő ének egetverő szárnyalása elvert minden földi érzést, elfeled-

tette még a Cserhádi kegyetlen akaratát is. Ugy emelkedtek a lelkek az áhitat szárnyain, amikor csengve, zúgva szállt az ének:

Im a mi gyülekezetünk is
Áld és dicsér Téged,
Mert lelkipásztort mi nekünk is
Rendelt szent Felséged ...

és olyan boldogító szent érzéssel teltek meg a lelkek, amikor az éneklés közben a lelkipásztorok palástos serege bevonult a templomba, élén az ősz és tisztas esperessel s az új lelkésszel, Könyves Ferencsel.

Feledhetetlenül áldott és kedves jelenet volt, amikor a nagytiszteletű esperes úr bemutatta a gyülekezetnek új pásztorát, szívére kötve, hogy legyen méltó szolgálója az Urnak, legyen olyan Isten kedve szerint való mint vala áldott emlékezetű elődje: Rohay Benedek. Ez intelmek után az új pásztor tartotta meg első prédikációját. Istenes szép beszédével megnyerte az Ur számára a hívek szívét, akik az egész prédikáció alatt úgy érezték, mintha ott volnának, hol a mennylakói.

Mindenkit a pásztornyeres szent öröme hevített, csak a régi pásztor özvegye és két kísérő árvájának örömébe vegyült bánat, kik bizony nem tudták könnyeiket visszafojtani, ami nem is volt csoda. Láttá ezt Könyves Ferenc s még akkor elhatározta, hogy e könnyeket felszárítani lesz egyik főkötelessége pásztorasága alatt.

Istentisztelet után megindult a beszéd árja a nép között az új papról, amelyekből a sokat látott, öreg templomos asszonyoké a feljegyzésre méltó, akik szerint: olyan a lelkem új papja, mint az öreg papunk volt fiatal

korában. Ilyen szóbeszédék közt vonultak az iskolába, ahol a presbiteri gyűlésen a szokásos dolgokat elintézve, a kíváncsi nagy tömegnek jelentette az esperes úr, most pedig az elhalt lelkipásztor végső akaratára szerint, felolvastatik annak levele. Bizony szem nem maradt szárazon, amint hallgatták a néhai jó pásztor következő üzenetét:

„Szeretett volt híveim és utódom! Az a több, mint 40 esztendő, mely idő alatt Isten kedvező kegyelméből sáfárkodtam lelketek üdvösségére, késztet engemet, hogy e napon, mikor az új sáfára az Urnak megkezdő munkáját köztetek, szóljak hozzátok. Én már testben árnyas temető hantja alatt nyugszom, lelkem pedig most is tiérettetek, — kik nekem dicsekedésem és koronám voltatok — szüntelenül könyörög. S mert megismertem az emberi indulatok sokféleségét, arra intem a gyülekezetet, hogy az Isten akaratából nyert új pásztorot szeressétek. Szeressétek benne a ti üdvösségetekért Isten elhívott követét és hallgassátok, de meg is tartsátok az Igét, melyet hirdetend tinéktek. Ne legyen köztetek, aki bántsa őt, mert az Isten adta őt kegyelméből, lelki javatok szolgálataira tinéktek s aki ennek az isteni akaratnak ellene mond, jaj leszen annak.”

„Az új pásztor pedig vezesse nyáját szeretettel. Krisztusra tekintve, hogy örvendezzen az én lelkem az Ur zsámolyánál. S ha majd Ti is mindnyájan eme jobb hazába költöztök, pásztorok és a nyáj együtt zengedezhesse az örökké élő Isten dicsőségére a pásztorok Pásztorának, a Jézus Krisztusnak királysága alatt, a Mennyei Jelenések véneivel: „Méltó vagy Uram, hogy végy

dicsőséget, tisztességes és hálaadást." A siron túl is értetek imádkozó: Pásztorotok."

Az új pásztor és nyája frigyre lépésére ez volt a méltó megáldása a mennyekből.

Az atyai égi intelem meghallgatása közben, amikor az új pásztor megbecsülését kötötte a hívek szívére a levél, mindenki önkéntelenül Cserhátira gondolt és szinte megborzadt annak hallatára, hogy jaj annak, aki az Ur követét bántja.

Hát még amikor a gyülekezet szétoszlásakor meghallották, hogy amíg ők a templomban és gyűlésen voltak, Cserhátinak egyetlen, 15 éves fia oly szerencsétlenül esett le a szénapadlásról, hogy azonnal szörnyet halt. Meg is indult az erre a hirre elképedt sokaság között a beszéd, no lám, amit a papnak szánt, a fejfát hozhatja Cserhátii a fiának.

Hozta is már Cserhátii — mit sem sejtve — a fejfának valót haza felé. Ugy akarta, hogy akkor érjen a teherrel a faluba, amikor oszlik a nép az ünnepségről.

Igy is történt és amikor a sokadalomhoz ért, bántó szóval mondta nekik: no, itt a fejfa az új papnak! Mire egy lóhalálból futó ember — a szomszédja — megfogva lova kantárszárát, megállította s hallva, mit mond Cserhátii, így szólt hozzá: hozod bizony a fiadnak, aki, míg te oda voltál — szörnyet halt!

Meghallva Cserhátii a rémületes hírt, eszméletét veszítve, zuhant rá a szekéren lévő fatönkőre. Szomszédja, a hírhezó hajtott haza és segítségével leemelte a szekérről az alélt embert s vitte be a szomorú hajlékba. A felesége hangos jajjokkal siratta egyetlen fiokat, ügyet sem vetve reá, hogy fér-

jét betegen hozzák haza. Órák múlva felocsúdott Cserhátii s amikor meglátta fia összeroncsolt holttetemét és a mellette már könnyezni sem tudó feleségét, nagy keserűséggel csak annyit mondott:

— Megérdemeltem!

Ezalatt az egész falu azon sügött-bügött, mit csinál most Cserhátii? El megy-e a paphoz? Terka néni, a falu szája már azt hirdette, Cserhátii elment a paphoz, de az kikergette. Nem is érdemel mást!

Pedig Cserhátii már nem volt nehéz elmenni az új tiszteletes úrhoz. Fia halála annyira megalázta a dölyfös embert, hogy tisztán látta a maga gonoszságát, tettének, ünneprontásának aljasságát és folyton csak azt hangoztatta:

— Megérdemeltem!

A tiszteletes úr, mire Cserhátii hozzáment, már mindent tudott. A testben-lélekben összetört ember alázatosan kopogtatott be a paróchián és nagy megindultsággal, akadozva mondta: Meghalt a fiam... míg én a szentvasárnapon... a falu nagy ünnepén... erdőre mentem... vétkeztem... a fiam... az egyetlen fiam... Tovább nem tudtam mondani, csak megeredtek könnyei az erős férfiúnak. Szánakozva nézett reá a lelkész és segített rajta: Tudok mindent Cserhátii uram, én megbocsátok, s imádkozom, Isten is legyen kegyelmes magához. Cserhátiiak jól estek e szavak s csak ennyit felelt: megérdemeltem.

A fiatal lelkész pedig elgondolkodott a történetek felett s meglátta abban Isten ujjmutatását, hogy imé őt Isten az egész nyáj pásztorává rendelte, mert akinek ő nem kellett, mindjárt hozzá vezérelte.

A Cserhádi házban készülődtek a temetésre, sokakat be vitt a kíváncsiság oda. Persze Terka asszony, a vén susárló azt is látta és hallotta ott, amit más senki sem. Látta — így beszélt — amint a halott felemelte kezét és hallotta, amint kezével fenyegette apját, ezt mondta: ha templomba mentünk volna, ma is élnék és te sem kárhoznál el. Még az öreg pap hangját is hallotta Terka asszony a halottas házban: Jaj néked, százszor jaj, Cserhádi amiért az Isten szolgálja ellen törtél.

Minden szóbeszédnek vége lett a temetés után, amelyben az volt a bibliai lecke:

„Nem olyanok az én gondolataim, mint a ti gondolataitok, sem az én útaim, mint a ti útaitok.“ Ézsaiás 55. r. 8. v. Vége lett minden szóbeszédnek, mert még a fejfán is ezek az igék hirdették Nagybéres minden lakosának, hogy az ember csak tervez. Isten végez. Így akarta ezt Cserhádi Antal, kinél buzgóbb híve nem volt a faluban a tiszteletes úrnak.

* * *

A temetés után az eseménytelenség nagy csendessége ült meg a falut. Szeretetlenben, békeségben folyt a munka a testi és lelki mezőn. Az ifjú lelkipásztort szeretve tisztelték, mert valóban a Krisztus jó vitéze vala közöttük.

Rohay nagytiszteletű úr özvegye és árvái is kezdték megszokni az új hajlékot. Viola és Benedek már otthon vakációztak és a jó nagymama házában az unokák serege verte fel a ház csendjét.

Viola, ki iskoláit elvégezte, a 18 éves leányok üde szépségével, lelkének tisztaságával való-

ságos virága volt a háznak és dédelgetett kedvence a falunak, de különösen Könyves Ferenc tiszteletes úrnak. A tiszteletes úr beiktatásakor tett fogadásához híven, hűséges barátja és gyakori látogatója volt a háznak. Mióta pedig Viola hazajött, mint diplomás, kész nagy lány, nem lelte nyugalmát a paróchián. A Viola annyi lelki és testi szépséggel megáldott lénye, foglyul ejtette Könyvest és úgyszólván mindennapos vendég volt házuknál. Az öreg nagytiszteletű asszony sejtve a dolog okát, megdöbbsent arra a gondolatra, hogy Viola nélkül kelljen élni, hogy elveszítse, ha az férjhez megy.

A falu pedig azt szerette volna. Ugy örültek, látva az ifjú tiszteletes úr tisztességes szándékát. Folyt is a szó róla faluszerte. Terka néni örömmel ujságolta mindenkinek, hogy az új pap annyira szereti a violákat, hogy egész kertje azzal van tele. Csupa csupa viola az egész paróchia van ott abból minden színben és fajban.

Ilyen beszélgetés közben jegyvezte meg Nagyváti kurátor uram, hej csak az a viola nincs ott, amelyiknek ott kellene lenni.

— Na az nem lesz ott soha, — mondta rá az Istenes Eszter néni — mert az özvegy anyja nem akar leányától megválni.

— Nem? — kérdezte a bölcs Vargáné. — Hát nem tudja a nagyasszony, hogy meghagyta férje, senki ne bántsa meg az új papot. Már pedig ha nem adná hozzá a leányát, ezzel nagyon megbántaná a tiszteletes urat, meg minket.

A kurátor uramat bizony bántotta ez a sok szóbeszéd azokról, akiket ő oly nagyon szeretett, elhatározta, hogy véget vet ő ennek. Egyenesen a paróchiára

ment hát, hol az ifju pap ép violáit ápolgatta, mikor ő belépett.

— Ezek is szebbek volnának itt, ha asszonykezek ápolnák, nem gondolja tiszteles ur? — kezdte a beszédet Nagyváti.

— Tudom, kurátor uram, Isten is úgy akarná, de...

— Mit de? Akarja tiszteletes ur is, hiszen van nekünk olyan drága Violánk, azt kell ide plántálni, az lenne csak disze ennek a paróchiának. Nem tetszett még reá gondolni?

A pap erre szemérmesen elpirult s mert látta a jó ember szeméből a szeretetből fakadó nagy jóindulatot maga iránt, őszintén felelt:

— Magam is így szeretném, de úgy látom az öreg nagytiszteletű asszony jobban szereti leányát, mintsem megválnék tőle.

— Nem kell attól megválni, ő is idejöhetne, ez lenne csak a jó nekünk is, a tiszteletes urnak is. — s ezt mondva, elköszönt Nagyváti, otthagya nagy gondban a papot.

Másnap Nagyváti, az özvegyet látogatta meg. A lakás előtti virágoskertben Violával találkozott, aki nagyon megörült a jó embernek és a kerti padra helyet kínálta meg. A kurátor kérdéseire elmondta Viola, hogy a Mama nap mint nap gyöngébb s bizony sokszor aggódik, mi lesz velök, ha el kell innen menniök, mert a Mama nélkül magukban itt nem maradhatnak.

— Már mért kellene elmenni? Ugy látom a tiszteletes urunk nagyon szereti a violákat és csak a falu legszebb Violáját szeretné még a paróchiára plántálni. No és akkor örökre itt maradhatnának a kisasszonyék.

Viola tüzipiros arcával nézett a jó emberre és csak annyit mondott:

— Sétáljon be, jól fog esni édesanyámnak.

Az öreg nagyasszony könnyáztatta bibliáját forgatta és látva a belépőt szíves Isten hoztával leültette azt.

— Bejöttem meglátogatni a nagytiszteletű asszonyt, mert halottam, hogy gyengélkedik; de nem csodálom, a nagy gyermekeken kívül sok a gondja a gazdaságban is. Férfi kellene ide, mégpedig olyan jó ember, mint a fiatal tiszteletes ur.

— Ugyan, ugyan, talán már erről üzik-főzik a szót a faluban, pedig igen fiatal még Violám, még nem is tudnék tőle megválni.

— Nem is kell megválni, a szép tágas paróchia együtt fogadná be a kedves családot és úgy látom a tiszteletes ur is ezt szeretné.

— Meg maguk is kurátor uram.

— Az egész falu kivétel nélkül ezt szeretné, de legjobban a papunk, nem szabad neki ellentmondani, ugye a megboldogult nagytiszteletű ur is megmondta végsőakarataiban?

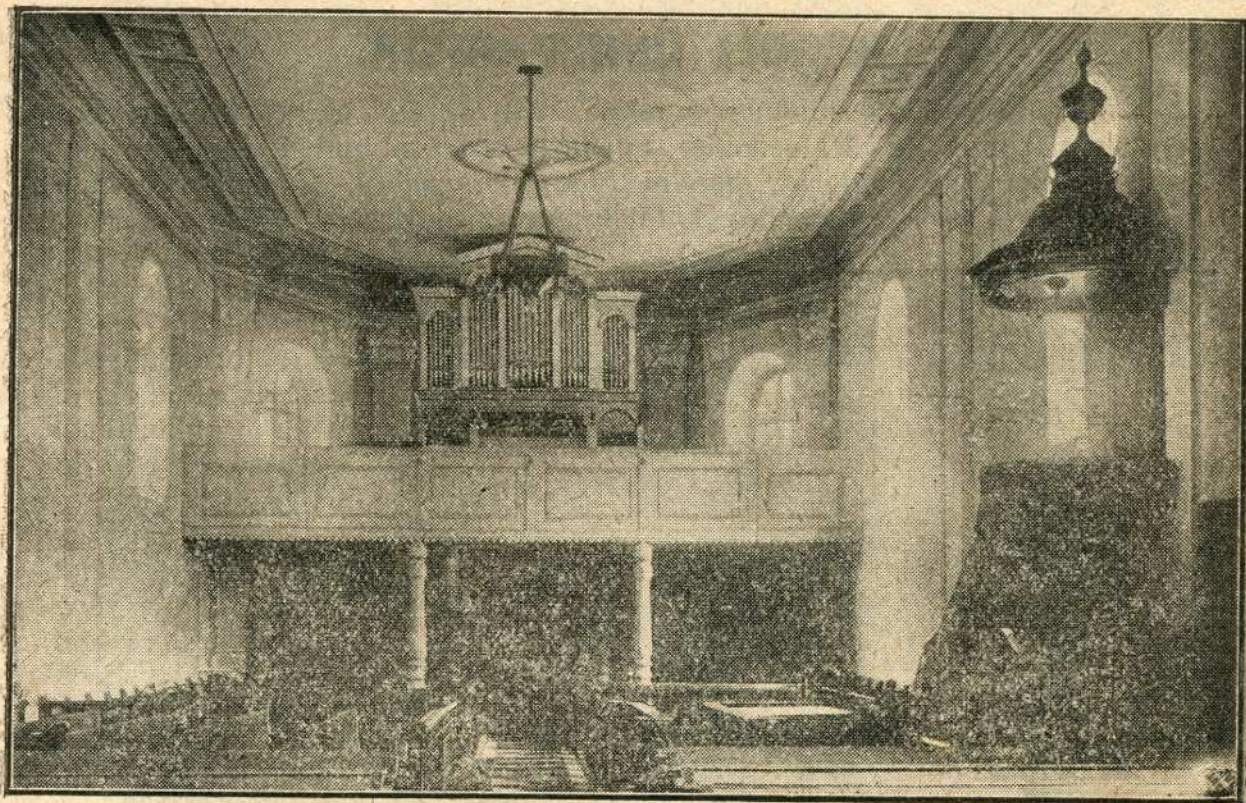
Azután sok mindenről elbeszélgettek még, amikor a kurátor elbucszott. A nagyasszony magára maradt és gondolkozott a kurátor által mondottakon.

Elmélyedéséből a Viola és Könyves Ferenc együttes megjelenése riasztotta fel a nagytiszteletű asszonyt, aki néhány nagyon meleg szó váltása után, keblére ölelte az ifjakat és áldását adta reájuk, mondván: legyen meg Isten akarat.

Nagy örömmel áldott napja lett az egész gyülekezetben az esküvő napja, amelyre a fiatal párt összeeskető esperes urat a Cserháti uram tüzes paripái hozták el.

Peleskey Sándor,
szatmárhegyi lelkész.

A nagykarolyi református templom belseje.

A Károli emléktábla letelepzése.

KÁROLI ÜNNEPNAPOK.

Nagy-Károly városában mozgalmas volt az élet az 1929-ik év szeptember 11-től 17-ig. Református egyházunk legjobbjai jöttek ide nem csak Románia területéről, hanem Magyarországból, Csehszlovákiából, sőt üdvözlő iratok sokaságát küldték azok, akik nem jöhettek el még

A nagykarolyi református templom.

Angliából is. Igen, mert akkor ünnepelte a királyhágómelléki és erdélyi református püspökségek népe Károli Gáspár születésének négyszázéves évfordulóját. Annak a Károli Gáspárnak, aki egy hosszú emberi életen keresztül Gönc városában szolgált Istent, mint lekipásztor és esperes s e közben az ótestamentumot azsidó nyelvből, az újtestamentumot görög nyelvből magyarra fordította. Az ő nagy és hosszú munkájának eredményeként adott ki Vizsolyban a teljes szentírás magyar nyelven, amelyben először zengett édes anyanyelvünkön, magyarul a teljes Ige. Ezért halát adni jött össze a nagy sokaság, elkezdve 11-én este az ünnepek sora. Ekkor érkezett meg Sulyok István püspök és sok lekipásztor, akik azonnal Istenházába vonultak, hol Sulyok István püspök végezte az Istentiszteletet. Ő kérte Isten áldását az elkezdődő ünnepnapokra és hirdette az Igét. Másnap, 12-én reggel Vásárhelyi János erdélyi püspökhelyettes megnyitotta a bibliakiállítást, amelyen a különböző időben és helyen kinyomatott magyar bibliákat láthatta az ember. E bibliák között volt a Bethlen-család hatalmas váradi bibliája, amely sok családi feljegyzéseivel egy darab drága kincse a magyar történelemnek. A ki-

állítás megtekintése után négy helyen volt Istentisztelet, amelyekben dr Muzsnai László, Boross Jenő, dr Jakó Dénes és Arday Aladár lelkipásztorok hirdették az Igét. Istentisztelet végeztével tudományos előadásokat tartottak: dr Tavaszy Sándor, dr Csúri Bálint, dr Gönczy Lajos tanárok. Mindhárman a Szentírással foglalkoztak előadásaikban. Délután egyik csoportban a lelkipásztorok számára volt előadás, hol Papp József és Debreczeni István lelkészek értekeztek a lelkész magán- és közéletéről. Másik csoportban a papnék, illetve a nők számára tartott előadást Vásárhelyi János. Este 7 órakor a közös Istentiszteleten Sárközi Sándor tartotta a prédikációt és Dóczyné Berde Mária tartott egy előadást:

Dr Makkai Sándor erdélyi és Sulyok István királyhágómelléki püspök megérkezése a nagykárolyi pályaudvarra.

„A református asszony családjában.” cím alatt. Az Istentiszteleten a nagykárolyi református énekkar és Lénárt Margit szépen énekeltek.

Másnap, 15-én újból négy helyen tartott Istentisztelettel kezdődött a munka. Nagy Lajos, Peleskey Sándor, Biró Mózes és Debreczeni István prédikáltak arról, milyen nagy az órállók, a papok szolgálatának felelőssége. Utána tudományos előadást tartottak Csernák Béla egyh. ker. főjegyző, dr Imre Lajos professzor és Kiss Imre esperes. Délután újból két csoportban a lelkipásztoroknak és a nőknek tartottak elő-

adást. Amott Kádár Géza esperes és Maksay Albert professzor a gyülekezeti munkáról és egyházunk világmozgalmáról, a nőknek pedig Vásárhelyi János beszélt. Este 7 órakor Istentisztelet zárta be a napot. Ezen az Istentiszteleten Vásárhelyi Boldizsár prédikált és Tereh Géza tanár „Az ifjúság egyházunkban” címen tartott előadást. Áhítatot keltően énekelt Horthyné Csighy Ella hangversenyénekesnő.

11-én lelkési, presbiteri és tanítói konferencia volt, amelyet megelőző Istentiszteleten Kádár Géza esperes hirdette az Igét. Ezen a konferencián dr Thúry Kálmán nagyváradai főgondnok a presbiterek feladatairól beszélt, dr Imre Lajos professzor azokról az eszközökről beszélt, amelyekkel erősebbé tehetjük a kálvinista öntudatot az iskoláinkban. Dr Nagy Sándor ügyvéd, a nagykárolyi egyházmegye gondnoka a gyülekezetek egymásért való felelősségéről beszélt. Végül Vásárhelyi János az egyház szociális feladatairól tartott előadást.

Délután dr Makkai Sándor erdélyi püspök érkezett meg, kit szeretettel várt és fogadott az ünneplő sereg. Este 9 órakor irodalmi ünnepély volt a színházban, amelyen Vásárhelyi János, Tabéry Géza, Szombati Szabó István, Gönczy Sándor előadásokkal, illetve felolvasásokkal, Horthyné Csighy Ella, Gáspár Nica, Hoffmann Ferenc ének- és zeneszámokkal szerepeltek. Végül egy élőképben művészi módon glorifikálták Károli Gáspárt.

Szeptember 15-ike méltó befejezése volt az ünnepnapoknak. Beláthatatlanul nagy sokaság jött erre a napra össze. Autók, autóbuszok, kocsik, szekerek százai lepték el a város utcáit. A hatalmas tömegnek egy ötödrésze sem fért be a református templomba, ezért az iskola

A nagykárolyi Károli-ünnepségen résztvevő ref. lelkészek csoportja.

udvarán a szabadban és a luteránus templomban is tartottak Istentiszteletet. A református templomban Sulyok István püspök mondott hálát Istennek, hogy nekünk adta 400 évvel ezelőtt Károli Gáspárt. Dr Makkai Sándor erdélyi püspök pedig prédikált arról, milyen nagy kegyelme Istennek, hogy magyarul kezünkbe adta az Igét, amely nekünk megtartónk és erős várunk. Kint a szabadban Szombati Szabó István prédikált. A luteránus templomban Frint Lajos szuperintendens, Materny Imre esperes szolgáltak. A három helyről az Istentisztelet után a ref. templom elé sereglett a sokaság, hol emléktáblaleleplezés volt. Ugyanis a templom külső falába márvány táblát illesztett a kegyelet, hadd hirdesse ez, hogy Károli Gáspár e városban született az Isten dicsőségére. Az ünnepélyen a felavató beszédet dr Gönczy Lajos professzor tartotta, amely után lehullott a lepel és előttünk volt a márványtábla a következő felírással: *Születésében megáldott, életében istenes, halottaiban halhatatlan Károli Gáspár gönci papnak, a visolyi Biblia fordítójának, Nagy-*

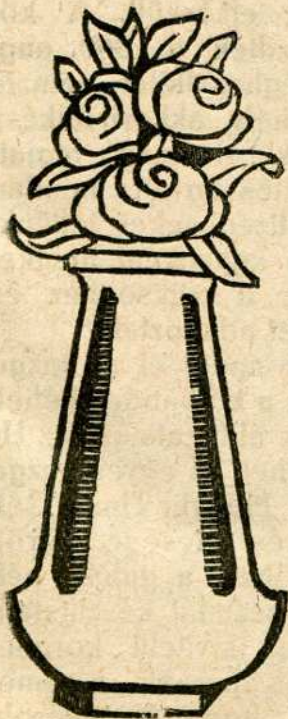

károly város szülöttének emlékezetére születése négyszáz éves fordulóján, az Úr MCMXXIX. esztendejének szeptember hava XV. napján állították a református anyaszentegyház gyülekezetei." A márványtáblát megőrzésre hálásan köszönő szavakkal Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész vette által és a sokaság énekszövege mellett indult a városi színházba a Károli Gáspárnak szentelendő diszközgyűlésre.

A színház nem tudta befogadni a hatalmas tömeget, de akik bejutottak, azok soha el nem felejthető gyönyörűségben vettek részt. Láthatta ugyanis és hallhatta azt a hódolatot, mellyel annak az egyszerű, de lélekben nagy embernek leróta háláját a sok-sok millió magyar lélek nevében, a kiküldöttek illusztris csoportja. A diszközgyűlést Domahidy Elemér, v. főispán, egyházkerületi főgondnok nyitotta meg. Azután a magyarországi református konvent, a jugoszláviai, csehszlovákiai református egyházak, a magyarországi református lelkészek egyesületek, presbiterek testülete, a debreceni egyetem, az angol reformátusok, a luteránusok, unitáriusok stb. stb. fejezték ki hódolatukat Károli Gáspár szeleme előtt. Dr Nagy Géza emlékbeszéde után megalakították a „Károli Gáspár Irodalmi Társaság”, amely után az ünnepség véget ért.

Az ünnepség a maga nagyarányával bizonyossá tette, hogy a világ bármely részén élő evangéliumi egyházhoz tartozó magyarok millióinak szíve dobbant itt össze egy nagy hálaadásban azért, hogy anyanyelvükön adta Isten Károli Gáspár által kezükbe az Ő igéjét. Az Igének ez a megbecsülése jó reménységgel biztat, hogy egyházunk milliói szomjúhozva az örökélet italát, Krisztusnak foglyul ejtve, az Ő vezérlete alatt boldogabb, szebb jövő felé haladunk és bizonynyal révpárra jutunk. Úgy legyen!

Peleskey Sándor,
szalmárhegyi lelkész.

Lázár.

A dúslakodók közt nyomorban
— míg zúg kegyellen életvásár —
ott szenved Lázár.

Mozdúlna. De az agy parancsa
nem juthat el a végtagokba;
óh, mert ezek csüggedten, bénán,
érzéktelenül véget várnak.
Csak akkor övéi, ha fájnak.

Vad duhajok oldalba rugják,
sok kaján már a sírját ássa.
Lesz-e Lázárnak gyógyulása?

Szablonczay Bertalan.

TEMPLOMAINK TÖRTÉNETÉBŐL.

A nagykárolyi református templom története.

Nagykároly városa a reformációt mindjárt a kezdetben elfogadta, több zsinat is tartatott itt: az 1591-ik évben, mikor több, mint 20 esperesség jelent meg, s protestált a Gergely-féle naptár ellen, majd 1595. július 6-án, melyen Bánfi Hunyadi Mogioró Benedek debreceni prédikátor püspökké tételét. Ebben az időben a reformátusok szép kőtemplommal rendelkeztek, mely külsőképen is dokumentálta a református egyház tekintélyét.

Azonban gróf Károlyi Sándor 1713. 8-bris 29. napján a szép kő templomot a róm. katolikusoknak lefoglalta harangjaival együtt, megígérvén, hogy a reformátusoknak alkalmas templomot épít s harangjait is visszaadja. Az ígéret azonban nem váltatott be sem Károlyi Sándor, sem utódai által.

Az elfoglalt kőtemplom helyébe a gróf vályogból építtetett egy imaházat torony nélkül. Ez azonban csakhamar összeomlott s ekkor a ref. hívek a gróf Károlyi Sándor által 1723-ban tett ígéretre hivatkozással, új templom építéséért folyamodtak gróf Károlyi Ferenchez.

Az elutasító válasz után az egyház összeszedve minden erejét, hozzáfogott a templomépítéshez az 1746-ik esztendőben s a maga erejéből, Isten segítségével a munkálatokat hat esztendő alatt be is végezte. Mikor az 1791. évi 26. t. c. által a protestánsok vallásszabadsága biztosított, a nagykárolyi reformátusok is elhatározták, hogy templomjukat megnagyobbítják s tornyot építenek. Ismét megpróbálták a Károlyi grófok ígéretét valóra váltani, de most is hiába. A hívek tehát a maguk erejére hagyatva fogtak hozzá a harmadik templom megépítéséhez 1793. március 9-én. A torony 1795. június 18-ra teljesen elkészült. A következő évben a templom átalakításához is hozzákezdtek s 1800. aug. havában ez is elkészült. Bizony e nagy munkának véghezvitelét nem is lehet elképzelni másképpen, mint ahogy Keresztes Mihály akkori lelkész feljegyzi: „Hogy ez az egész költség az eklézsia akkori buzgó tagjaitól telt ki apródonként olyan módon, hogy míg az építés tartott, minden esztendőben más-más két becsületes alamizsna kérő tizedeseket tettünk, akik minden itten esni szokott országos vásárok után egyenként megkeresték az eklézsiának minden tagjait, akik mindenkor a szükséghez és tehetséghez képest, önként, hol többet, hol kevesebbet adakoztak.“

A templom és torony felépítésével azonban nem apadt el a buzgó hívek áldozatkészségének kanálisa, mert rendre jöttek a különböző céhek s ezeknek jó kálvinista tagjai szívesen, örömezt tették áldozataikat az Ur házának építésére. A templom belső berendezése a céhek és egyes buzgó egyháztagek áldozatkészségének az eredménye. Így a Magyar Timár Céh az orgonát állíttatta be a templomba Nagy András és felesége Török Mária 320 forintos adományával. Az 1835. esztendőben a gubás céh liszta diófából, gyönyörűen fényezett papi széket s Urasztalát készíttetett, a csizmadia céh pedig a katedrara egy nagyon szép kivitelű koronát diófából cseresznyefa berakásokkal, az akkori asztalos iparnak a remekét. Ha egyéb nem, ezek az adományok bizonyítják, hogy Nagykaroly

városának lakosai legnagyobb részben a református vallást követték, mert az akkor virágzó iparágak, illetve céhek, csaknem kivétel nélkül református emberekből állottak, másként nem állhatna örök idők emlékezetére a szószéken ez a felírás: „A Helvétiai Vallástételt tartó Csizmadia Mesterek 1835.“ A papi széken: „A Nemes Gubás Céhnek tagjai közönségesen 1837.“ Az orgonán: „A Ns. Magyar Timár Céh Készítette 1872.“ S.óval az előttünk élt neves és névtelen atyák bevésték nevüket nemcsak ezekbe az emberi alkotásokba, hanem belevésték kiürülhetetlenül a nagykárolyi református egyház történetébe.

A megpróbáltatás ideje azonban nem vonult el a nagykárolyiak felől, mert 1834. október 15-én, éppen a reggeli istentisztelet alatt olyan nagy földrengés volt, hogy a templomnak a mennyezete teljesen összezakadt, a kántort a leomlott cink sipok elborították, az iskolás gyermekek s a hivek jajveszékelve menekültek a templomból, a torony tetejéről a vitorla és a csillag a paróchia melletti kertbe esett s a torony megörbült. A vitorla és a csillag a következő évben léteztetett fel. A templom elavult, a zsindegy fedelét, mely még 1854-ben készült, bádoggal tetővel cserélték ki és elhatározta az egyháztanács, hogy a ferdén álló tornyot szebb formára kiépíti.

A torony mostani formájában 1877-ben készült el.

Ezután háborítatlanul állottak a templom falai, csak a muló évtizedek hagyták rajta nyomaikat. A lehulló vakolat, a porladozó téglák az újabb nemzedéket is áldozatkészségre serkentették s ki is javították a templomot 87 ezer lei költséggel s elvitt két harangja helyett 133,982 lejes költséggel két új harangot szereztek be, a templomba a villanyvilágítást is bevezették.

Adja a kegyelem Istene, hogy ennek a templomnak hivei legyenek méltók a nagy ősök emlékezetéhez, hogy az az egyház, amelynek kebelében Károli Gáspár bölcsője ringott, soha se felejtse el, hogy mivel tartozik Istenének, nemzetének. A Károli Gáspár márvány emléktáblája, melyet 1929. év szeptember hava 15. napján az egész magyar reformátusság ünnepe keretében lepleztünk le, legyen örökké tartó bizonyág, hogy ennek a templomnak a falán nemcsak a rideg márvány hirdeti a halhatatlanságot, hanem hirdeti a benne magyarul éneklő és imádkozó református hivek hite s Istenéhez, vallásához, egyházához, nemzetéhez ragaszkodó s ezért minden áldozatra kész szeretete.

Gönczy Sándor,

nagykárolyi ref. lelkész.

A szalárdi református templom története.

A parkszerű templomkert hatalmas fái között magasodó szalárdi református templom, mely az ugynevezett nagy és kis templomból áll, igen régi. Hozzá tartozott hajdan a Franciskánusoknak a XIII-ik században épült kolostorához, amellyel földalatti folyosó kötötte össze. Állítólag már a XII-ik században fennállott. Gót stílusban épült. A református egyház megalakulása a XVI-ik század első felében történt, amikor a franciskánusok minden egyházi felszerelésüket elszállították s a templomot átadták a reformátusoknak.

A századok vihara sokat ostromolta erős falait. A templom nyugati portikusában felakasztva lévő tábla s az egyh. jegyzőkönyv első kö-

tet első lapján lévő melléklet ezen felirása szerint: „E szent templom az 1660-ik esztendőben Szeldi basa rablófutásakor felégettett. 1719-ben a kistemplomnak fedele és mennyezete újra megkészítettetett.“ Ez időközbe 59 évig a felégett templom javítás nélkül küzdött a pusztító idővel. 1719-től aztán folyton javítás alatt volt a templom külsőleg és belsőleg is. Eredeti góth stíl maradványait a sok javítások s alakítások után is megőrizte.

„1734-ikben ugyanezen szent Refta Szent Eklésia a Templom nagyobbik részének teteje megépíttetéséről is gondoskodott és Méltóságos Gróf Csáki Zsigmond Ő Nagysága kegyes engedelméből, maga tulajdon költségéből a fejul említett pusztításban elromlott mennyezetnek egész erőben lehető megépítését el is kezdette, melyet tökéletességre is vitt 1736-ikban. Ismét új mennyezet alá vette 1797-ben. Új székekkel és ajtókkal felékesítette 1802-ben.“

A kis templom északi oldalához épített toronyt is ugyanez évben régi romlásaiból fedél alá vették. 1844-ben a torony teteje ismét újra befedetett. 1872-ben az egész épület kijavított. Nagyobb javítás történt 1888-ban és ujabban 1927-ben, illetve 1928-ban, amikor is a templom tetőzete újra fedetett, a falak kívül-belül kijavítottak s általában az egész templom megújított.

1740-ben az egyház öntetett egy harangot, majd 1760-ban egy nagyobbat. Ezen harangok zugása mellett gyülekeztek a hives Isten szent templomába 154 éven keresztül. Természetesen ez idő alatt megkoptak és a hangjuk eltompult, szükségessé vált tehát a harangok ujjal való felcserélése, ami 1894-ben meg is valósult, amikor is egy 406 kgr. és egy 235 kgr. súlyú új harangot öntetett az egyház. A nagyobbik helyébe, mely 1917-ben hadicélra elvitetett, 1923-ban G. Szabó József, neje s gyermekei egy 370 kgr.-os harangot adományoztak az egyháznak.

Az új haranggal ellátott és a teljesen megújított templom hirdeti, hogy a szalárdi református magyaroknak szívében még él őseinek Istenbe vetett hite és áldozatkészsége.

Aranyat, ezüstöt, drágakövet magas áron veszek és cserélek. Karikagyűrűt, fülbevalót, mindennemű ékszer- és aranyáru, svájci zseb- és karórát a legolcsóbban **Urán Géza ékszerésznél** szerezheti be **Oradea-Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 9.** (Zöldfa-utca, a Zöldfa-passage bejáróval szemben.)

**„Dreher-Haggenmacher sörök
minősége vezet!“**

A szalárdi református templom; előtte a református presbyterium, középen Surányi Lajos lelkész, aki negyven éve szolgálja a szalárdi református egyházat.

A Biblia olyan, mint a visszhang: fal kell hozzá, ami visszaverje s csak akkor születik meg. Kérdések kellene, hogy feleletért az Íráshoz forduljunk; szomjuságok, hogy ott keressünk csillapodást; fájdalmak, hogy ott vigasztalást leljünk. Ne bámulni és kritizálni menjünk a Biblia királyi palotájába, hanem menjünk, hogy megtaláljuk a királyt és nyerjük kegyelmet tőle.

Dr Ravasz László : Gondolatok.

AZ ÚJ SZITA LEKERÜL A SZEGRŐL.

A máramarosszigeti lelkésziktatás kulturestélyeu tartott felolvasás.

— Éljen! Éljen!

Harsogott az üdvözlés pompázó ékességgel több rendbéli torokból, pedig a vonat még be sem rohogott, csak az ablakon keresztül látták meg az új tiszteletes batyukba markolászó alakját. A közlegő sokadalomból többen siettek az érkező elé, hogy a kiszállásnál egyben-másban segítségére legyenek. Újból felzugott az éljenzés, miközben főbíró uram, ugyis mint főpresbyter, szólásra igazodott. Mézédeseen csurrogtak a szavai s bogláros szép beszédének ez volt a veleje:

— Kies városunk kapujában a szeretet árja zuhog most lelki atyánk felé. Boldogan hempergjen ebben az árban mind az idők végezetéig minden retyerutyájával egyetemben!

— Éljen! Éljen!

Utána kipirult arcu kisleány bátortalankodott elő és csinos pukkedlit hevenyészve, csukladozó meghatottsággal rebegte el egymondatos igéit, ráadásul pedig gondosan kötött virágcsokrot nyújtott át a tiszteletes asszonynak az egész nőközönség mély ragaszkodása és hódolata jeléül. Igaz, hogy a csokrot előbb a vén peszt a kezébe nyomta, de ez mit sem változtat az ünnepieségen.

— Éljen! Éljen!

Most az új pap fölként válaszára került a sor — a felesége nevében is, aki másnak nem, csak a férje urának szokott prédikálni. Ez a fölként válasz — magától értetődik — hosszúságban és szélességben, tartalmi mélységben és pózmagasságban legalább is volt akkora, mint a fő-

bíró uram köszönése, mialatt a tiszteletes asszony csókokkal illetve az egész nőközönség boldogságtól pihegő szószólóját.

— Éljen! Éljen!

Meleg kézszorítások után felcihelődtek a fogatokra és lelkenedezve hajtottak be az egyházi épület elé. Utközben arról sustorekolt a kíséret, hogy az új papunk kiálló derék ember: jókötésű a dongája, jópedrésű a bajusza, csengő a hangja, nyájas a természete, barátságos a parolázása. Mi kell több egy papban?!

— Váltig mondtam mindig — hangzott az erősködés — hogy ezt válasszuk. De te mást trombitáltál!

— Én la? Hát én heptikáztam?... Hát nem te bujkáltál éjszakánként a más érdekébe?!

Az egyházi tanácsteremben még harsányabb az éljenzés, az üdvívalgás. A különböző karok és rendek átható érdeklődéssel mustrálják végig az új pástort, aki — a választás iszapjában megtisztulva — boldogan jöhetett immáron az Úrnak nevében. A megihletődés belső parázslása kívül az arcokon és lassanként áhítatba csendesül az örömszivaj.

A főgondnok ur mély buzgású szavak kíséretében alkalmas sorjában kiterjeszti mind a maga, mind a presbitérium, mind az egész gyülekezet lelki szárnyait; aztán pedig e szárnyak sátorába vonja az új lelkészt minden cók-mókostul, szakasztott úgy, mint a kotló a csibéit. Hadd érezzék ott magukat bátorságban, melegen, boldogan és növekedjenek,

gyarapodjanak, szaporodjanak minden kívánatos lelki testi jobban! Szóval főkurátor uram olyan garmadával méri az áldást, hogy a fele foganatjából is paradicsomi duskálással élélhetnek a parókia megújult lakói.

Mire aztán az új lelkész is nekifohászkodik és szavai gyújtó lobogásával egész hallgatóságát égi tájak felé röpíti, traktálva őket mannával és gyöngyharmattal, végezől pedig betelepíti mindnyájokat a mennyország kellős közepébe... az üstökön kapott keblek mélyén boldog bizsergés lüktet s a sarokban kuksoló Rébék néni menten elpityeredik:

— Teremtő szent Habakuk! Óh, óh... Ilyen áldott szent beszédre érdemes meghalni!

Pedig bárki tudja, hogy inkább vágyik férjhez, mint a meghalásra.

Ambátor jelenlegesen még a földön maradnak és mindezeknek utána a gyomruk kibéleléséhez látnak Manna és gyöngyharmat helyett különböző harapni és hörpinteni-valók forgolódnak becsben, tetejében pedig a főkurátor bora, melyet a lánya lakadalmára tartogat, bodoritja ki a hangulatot. Mind áradzóbban vihángol a tere-fere s ugyan mi más lehetne a szóbeszéd tárgya, mint a papválasztás. Száz, meg száz részlete, fortélyta volt annak s illik feltálatni ilyenkor, hogy ki hogy vitézkedett.

Bármint izlik azonban ez az összetanyázás, tanácsos idejében szétszedelősködni, mert holnap lesz a nagy nap, a beiktatás ünnepe s dukál tartalékolni az időt.

Bucsuzóban majdnem mindenik atyafi odasugja fontoskodóan a papnak:

— Ne adjon tiszteletes atyám

semmit ezekre a hencegőkre! Egyedül nekem köszönheti, hogy megválasztották. Majd elmondom máskor igaz renddel-móddal!

Persze az új pap sorra köszöngeti mindegyiknek az irányában kifejtett egyedülvaló bokros érdemeket...

Hanem itt már, hogy másnapra virradánk, külön diplomára volna szükségem, hogy teljes pompájában kidomborítsam a beiktatási ünnepély lefo lyását. Nem hiába, hogy a presbitérium hétszámra főzte sütötte, egy rakás pap meg minden tudományát belefűszerezte, no már az irigység sem tagadhatja, hogy ezen a réten volt ám mit legelni.

Óh azok a mindenféle remekések!...

Az esperes ur imájának és áldásainak édes csobogása és szent harmatozása; az új pásztor ajkáról perdülő gyöngyszemek, amelyek búvölnek bájolak, örömébe' meg könnybe' fűrösztenek; a kórusok angyali zenegése; a többi magvetésnek szivekbe furakodó drágasága: derekas váltómunka ez, egytől-egyig a legjavából, válogatott karbunkulusok kétkezű pazarlása, leginkább azonban csak a falrahányása. Nem is lehet nagyobb lélekhizlalása a nyájnak, mint ilyen ritka szép alkalommal hallgatni a szentigék fuvolájának és dörgő harsonájának dúsvaltozatu orgonáját, közben összemérni az egy bokorba sereglett papokat — termetre, vastagságra, gömbölyűségre és szózatolásra nézvést és végül büszkén megállapítani, hogy valamennyi között a mi új papunk a legkülönb. Nézheti őt bárki, nem esik tőle ártó csodába. No de az új papné arcpirjára és ünnepi rokolyájára is térül figyelem, vala-

mint a női sorban egymás parádéjának a bevizsgálására is... Virágos templom, virágos beiktatás, teremjenek nyomában boldogságvirágok!

Diszgyűlés, diszebed, disztoasztok, — reátok már nem is emlékezem. Pedig a főgondnok uram összehalmozott bölcsesége, a tisztelgő küldöttségek zamatoskodása, a Rébék néni szalagos fánkja, a dikciók egymásba kapaszkodó ficánkolása sorra mind-mind ráhába kívánkoznak. A délután és este tartott lelki, szellemi és egyéb lakmározások lepingálását szintén mellőzöm hiszen a nagyérdemű szereplői-kar művészi termésének bokrétába kötözéséhez nincs avatottságom. — Elég az hozzá, hogy csupa dicsőség itt minden, amit legméltóbban példáz Rébék néni, akiben ma vakációt tart a köszvényborogatás és aki hajnali tánclötyögés közben így sóhajtja ki elragadtatással:

— Ilyen papfogadás kéne nekünk minden esztendőben!...

Oh te, szeretet sugárözönében sütkérező sáfár, habzsold az egek gyönyörét, míg a farsangod fénylik, míg életed uj szitája szegen függ!...

Mert sajnos: az uj szita lekerül a szegről és mihamarán elkövetkezik a bőjt. És aztán: észváltó, tiszta agy, ércjellem, puritán erkölcs, hirnév és szerencse meg nem óvhatja a szitát a jobbról-balról való potyolástól. Am hadd paskolják, annál jobban ereszti a lisztet. Már pedig az uj papnak van lisztje bőven, elsőrangú, lángos, — sok iskola napsütésén érlelődött, sok tapasztalat malmában pitlézett finom, pohály őröltje. Adná ugyan potyolás nélkül is, jómagától, dehát a szitának püfölés a sorsa.

Ki hinné ugyanis, hogy lelke Rébék néni a legelső, aki hozzálát a szitakezeléshez. Alig mulik néhány hónap, azt duhogja-duru-zsolja szerte a fosztóban:

— Hm, hm! Az uj papunk rártarti, bögyös, uripárti: nem köszön a népnek. Belebotlik az emberbe, mégse köszön. Kóringyál a feje, nem kezes. Már pedig egy papnak főtudománya a köszönés. Mit tanult, ha ezt se tudja. Azért tartjuk, hogy köszönjön.

— De gyönyörűen prédikál, galambom, naphosszat elhallgatnók, — juhásztja az ángya.

— A még semmi. Nekem ne prezsmítájon, nekem köszönjön! Sütök én majd neki fánkot!

— Ami igaz: igaz! — döntik el egyhangulag s a további csepülésben egyik azt rója fel, hogy hosszan prédikál, a másik, hogy kurtát mond, a harmadik szerint: tulságosan megnyomja az ámmment...

Ugyanakkor a vadászegylet meghitt ülésén arról disputálnak, hogy a tiszteletes nem kapható belépésre.

— Mindjárt mondtam, hogy nem való uri társaságba. Csak a nép kegyét hajhásza. Aféle parasztpap. Jó lesz megfigyelni!

Persze jóakaratu besugó mindig akad:

— Mindenki szereti, tiszteletes uram szentem, csak köszönjön a népnek. Ne mondjon se hosszút, se rövidet és ügyeljen az ámmenre!

— Vigyázz, édes pajtikám, mert bizonyos körök kommunis-tának tartanak!...

Kukkot sem érdemel az egész hizgelés, bárha az ilyen nyifnyafzümögés ocsmány lapatyolássá dagad és széjjelkapaszkodik, mint a hedera.

Lám csak: őnagysága a szem-

lészné teát ad a barátnőinek. Bodorodó cigarettafüstben trécselnek-tracsolnak, pusárkodnak, mig végtére is a papnét veszik szapulóba. Mártogatják, sulykolják rendibe; szaporán. A divatjarmult kalapját, a frizuráját, a szoknyája hosszúságát, miegymást.

— Meghivtam őt is, — nyafakodik nagyképűen a háziaszszony, — de aligha jön el. Ott-honülő. Ritkán lép ki a lelkem. Mindig száz a dolga. Furcsa, ami furcsa. Nem is hinnétek, hogy mikor visszaadtuk a vizitjét, gyomlálásban kaptuk kesztyű nélkül. Még hozzá osztóvátát is láttunk nála, meg guzsalyat. Alkalmasint igaza van a hirnek, hogy a tyukjait is maga tojózza.

— He, he, he!

Mikor aztán legjavában folyik a turkálás, egyszeriben bekopogtat és betoppan — ki más, mint éppen a papné. Véletlenül most kimozdult hazulról, hiszen ő is hivott vendég.

Kitanult uri tempó nyomban tud más szint ölteni különösebb meglepődés nélkül:

— Csókollak, édesem, ezerszer csókollak! Igazán nagy szerencse, hogy közibünk jöttél. De nehezen vártunk. Most dicsértünk éppen, hogy milyen pompás gazdaszszony vagy. Sok szép szövöted lehet. Iskolát nyithatnál itt közöttünk.

— Ugy van, úgy van! — ágaszkodnak a helybenhagyással valamennyien szende ártatlanul...

Ilyesmi fulánkoktól azonban, amiknek se szeri, se száma, még ha elevenig hatnak is, nem vérzik el az ember. A tiszteletes ur birja, görcsös, kemény, a természete és nem fog rajta a harapás. Sőt talán ezáltal nő a tekintélye. Rásózzák mind a társadalmi potyamunkát. Beválasztják mindenféle körbe, egyletbe, tanácsba,

szövetkezetbe, legfőbbjébe elnöknek; kidiszitik egyházi sujtásokkal; lőt-fut, gürcöl nap mint nap; meglopja s megrontja az éjszakai álmait; emberboldogító eszméket csikol és csiszol, de azért minden csorvasz és ficsur, vagy minden magatoló akarnok foghegyről fitymálja:

— Jó a papnak, semmi dolga, csak szájhősködésből él. És mindenüve beüti az orrát. Legalább valami hasznát is vehetnők, teszem azt, ha eső csináló, vagy felleg riasztó volna, mint amire példát hallánk a hires Hatvani tiszteletes szent garabonciájából...

Talán abban az egyben igazat adok némelyeknek, hogy nem jól áll a papnak a végtelen komolysága: mindig szomoruságra fanyalítja az embert. De bezzeg a multkori farsang estélyen vig felolvasást tartott. Ötletes sziporkáira, borotvás megjegyzéseire csak úgy dőltek a hallgatók a kacagástól: ám menten rásütötték, hogy a viselkedése paphoz nem illő, szeleburdi, léha...

Ugyan ki tudná kedvét lelteni annyi bakafántoskodó, finnyás igénynek?!

Ha meggyőződésben következetes és elveihez hű: csökönyös jószág; ha alkalmazkodik a körülményekhez: gerinctelen napraforgó. Azaz, hogy az uszályhordozó jellem úgy is, így is megtapsolja, de hol van akkor a jellem?

Mig a társaságoktól visszahúzódott, mivel előbbi helyén megundorodott a barátaitól, azt kotyogták ellene, hogy magának élő, begubózott dervis: belátta azonban, hogy jobb vállalni a megszólást és kerülni a kompániát, különben minden szertecsatangoló, becsudálkozó lump-

fráter azzal mosakodik hajnalban a kelepelő és korholó felesége előtt:

— A papom kedvéért tanyáztunk idáig!

Mindez még hagyján! Az volna ám tőle igazi bátorság, ha feltűnően ragyogtatná az erkölcsi tisztaságát, vagy ha pláne nőtlen volna. Akkor menten vége, mert a becsületben vákáló, gonosz pletyka nem nyugszik addig, míg célirányosan viszonyba nem keríti valakivel.

S mi mindent lehetne még garadába rakni!...

— Ámbátor károghatnak a hollók, frecegphet a loccs-poccs, döcögphet a szekér, csak az a fő, hogy a belső bíró ne vádoljon és vigyük a terhet lankadás nélkül, nemesen, — prédikálja és éli az időközben esperessé méltóztatott nagytiszteletű ur. Keservesebb az s ezt ő maga is érzi, hogy az ember lassacskán megöregszik. Ki előbb, ki utóbb, ahogy az élet rongálta. Mit gyűjtöttél, mit gyarapítottál?

Erre a kérdésre ez az általános felelet:

— Biz a mi papunk kolduszegény maradt, mint a templom egere. Nem tudom, mire pocskolta a tömérdek fizetését?

A gyermekeire, a köz boldogítására, amelynek ő mindig ingyen pallérja és példásan bőkezű robotosa volt! De vajjon hányadik ember jut ehhez a megismeréshez?

Bezzeg a szomszéd papnál éppen azt hányják fel, hogy dugdag. Megbizott a hivei zsirján!

Szóval potyolják a szitát jobbról is, balról is, — naplemenőben is. Holott más pályán a megfáradásnak, az ezüst hajnak fokozottabb tisztelet és megbecsülés jár. Más pályán öt tiz esztendőnként megjubilálják az

érdemet, a papi szakmában az ötven év hű szolgálatot is elvéve méltatják. Papot csak beiktatásán ünnepelnek, mikor jószzerrel nem is tudják, mi válik belőle. Ellenben mikor a sok igaz sok becsülettel meglankasztja és megfehériti, — azt mondják rá hálás elismeréssel; trotty!

— Érthetetlen — duruzsolják a kívül álló szósok — hogy esperessé választották, sőt azóta püspöknek is emlegették. Pedig mennyivel különbek a többi papok!

Régi nóta ez, soha el nem kopik. A megszokott, divatja-múlt papnál, bárha többet ér a bibircsója is sok bozontos főnél, mindig kiválóbb a messzelakó másik. Mert hát a pap általában olyan, mint a hozománymeny asszony: csak távolról mutat.

Tisztes érett korban nem tartják már aranyszáju szent Jánosnak, hanem így sustorognak felőle:

— Biz az öreg már csak pötyögteti... rötyögteti... kin hallgatni a szuszogását!...

Imhol la, még Rébék néni is, aki tiz évvel idősebb a papnál, ma már uton-utfélen azt abajgatja, azt kotkodácsolja:

— Megfordulnék a siromban, ha az öreg temetne el. Ki sir már az ő szavazatján. Jöhetne már más is!...

Tetejébe a vén harangozó is, aki pedig minden buját-baját a parókia ölen nyugtatta el, maga csendességében gyakorta elmélkedik ilyformán:

— Ha azóta vagy háromszor cserélődött volna a pap, háromszor emelődött volna a fizetésem!

Mindezek tudatában az agg pátriárkának már csak a szép családjá körében, vagy akkor csillan fel a lelke, mikor a szintén megmohosodott helybeli paptársaival: a plébánossal meg a görög atyával eldiskurálgat. —

Fiatalabb korokban ha huzództak is egymástól a különböző karámok elválasztó palánkjai miatt, most a leáldozás barnuló alkonyán összehozza őket a közös végzet:

— Téged is elnyűttek, testvér... téged is!...

— Engem is.

Ráadásul még egy hitvány bélelésű káplán kell, aki megrokkant főnöke hátán akar nyeregbe kapaszkodni, meg egy-néhány kolompos potentát, akiknek már nagyon is utjában áll az öreg, akkor aztán szapora irammal következik a vég:

— Mit adnak még mindig a vén totyakosra?! Teljesen lemaradott, hülye. Már azt sem tudja, talán sose is tudta mi a categoricus imperativus vagy hogy melyik époszban kicsoda ette meg az asztalt. Szerencse fia volt egész életében, pedig mindig félre vitte a nótát. Mi fogjuk majd megmutatni!...

És a fáklya kialszik, sokszor időnap előtt. Kioltják a mérges-tüdejű fuvások. Ravatala körül busan siránkoznak végsőkéig ki tartó igaz hivei:

— Nagy ember volt. Megépi tette egyházát, gyülekezetét. — Szörnyű viharokban emberül állta a sarat. Emlékezetét hálásan őrzi az utókor.

Tapasztaltam azonban ilyen hálamegnyilatkozásokat is:

— Hála az Istennek, meghalt a papunk!

— Vajjon ad-e az özvegy tinósütéses tort, különben nem terhejjük az egyházat gyászkoszorúval?!

Hanem a temetés mindig megható és kiengesztelő. Ekkor válik igazán valóra főbíró uram egykori üdvözlete:

— Kies városunk árnyas sátorában, az örök kapuk előtt, a

szereket árja zuhog lelki atyánk felé!... Nyugodjék békében!...

Hiszen hiszen nem olyan rossz az emberek, mint ahogy sokszor mutatkoznak. Igaz ugyan, hogy harmadnapra az eltakarítás után a presbiteri gyűlésen már nehezen vagy sehogyse megy a temetkezési költség elvállalása:

— Kapart legyen magának! Minket ki temettet el?

Olyanok meg számosan akadnak, akik szándékozó érdeklődéssel kérdezik az özvegyet:

— Drága jó nagytiszteletű aszszony, mikor költözködik ki a paróchiából?!

És mégis mégis, be szép ez a papi pálya! Kemény szántás vetés mennyországáratásra. Gyönyörűséges az igája és könnyű a terhe még akkor is, ha örök-kétig igaz marad, hogy — uj szita lekerül a szegről!...

Sárközi Lajos,
szalmárnémeti-i lelkész

ASZÓDI Sas-palota,
meghívja a vásárló közönséget

Karácsonyi Kiállításra

mely városunkban látványosság lesz, tízféle friss szalon cukorka és ezerféle díszek olcsó gyári árakban szerezhetők be

ASZÓDINÁL
Sas-palota.

140 drb valódi csokoládé
Lei 110 karácsonyfára

Özo. Lisztes Jánosné szül. Veress Zsuzsánna a nagyvárad-i református egyház jőlteveője.

Azokban a napokban, mikor a világot bejárta a hír, hogy egy dús-gazdag magyar gróf minden vagyonát a Magyar Tudományos Akadémiára hagyta, egy szerény, egyszerű református asszony, özvegy Lisztes

Jánosné szül. Veress Zsuzsánna 300,000 Leit tett le a nagyvárad-i református egyház asztalára azzal, hogy ezt az összeget az ő halála után a nagyvárad-olasz-i templom avult orgonája helyett felállítandó új orgona beszerzésére fordítsák; hadd legyen ez alap, amelyhez mások még annyit ajánljanak, hogy a körösparti templomba a nagyvárad-i egyházközséghez illő orgona állíttassék. Az ajándék értékét emeli az, hogy ez az összeg az adományozónak — minden vagyon volt.

Özv. Lisztes Jánosné szül. Veress Zsuzsánna Bakony-szegben született 1843-ban. Első férje Lisztes Sándor nagyvárad-i iparos, kinek halála után ennek testvéréhez, Lisztes Jánoshoz ment feleségül 1893-ban. Már akkor egyikőjük sem volt fiatal. Lisztes János Nagyváradra Debrecenből költözött át, ahol évtizedeken keresztül egy kis vendéglőt tartott fenn. Vendéglője a diákok

kedves találkozóhelye. A vendéglőről és gazdájáról számtalan diákadoma maradt fenn máiglan. Az öreg vendéglős hátralevő esztendeit boldog béke-ségben és csendességben élte le jó felesége oldalán; mignem ő is özvegyen hagyta szorgalmatos élettársát. Özv. Lisztes Jánosné ma már 86 éves mult, de azért egyetlen nap sem maradna el Istenházából. Az Úr hajlékának ez a szeretette tette őt a nagyvárad-i református egyház egyik jőlteveőjévé. Adományával kitörölhetlenül beleírta nevét a nagyvárad-i református egyház történetébe.

Példája serkentsen áldozathozatalra másokat is. Legalább azok, akiknek nincsen család-jok, hozzák meg özv. Lisztes Jánosnéhoz hasonlóan áldozataikat, hogy takarékos-sággal megőrzött vagyonuk ne legyen a nevető örökösök könnyű prédája, állítsák oda azt anyaszentegyházuk nagy céljainak szolgálatába.

Csernák Béla,
nagyvárad-olasz-i lelkész.

A VENDÉG.

— Orosz elbeszélés. —

Alexejevics Ivánról, a derék cipő-foltozó mesterről sok mindenfélét beszéltek Moszkvában. Mi tagadás, némelyek bizony kissé bolondos embernek tartották, ám mindenki elismerte, hogy nálánál becsülete-sebb, jámborabb, igazszivűbb ember nincs egész Moszkvában.

Alexejevics Iván minden este lefekvés előtt sokáig olvasgatta a Bibliát. Egy késő este, mikor már elvégezte az olvasást, világosan hallotta az Üdvözítő Úr Jézus hangját, amint hozzá szólt:

— Alexejevics Iván, figyelj szavaimra! Holnap betérek a te házadba, leülök a te asztalodhoz, eszem az ételedből és iszom az italodból.

Alexejevics Iván másnap gyönyörűen kitakarította kis szobáját, mely egyben műhely is volt. Nagyon vigyázott, hogy munkájával rendetlenséget, vagy szemetet ne csináljon. Olyan tiszta volt a kis szoba, mint a tükör. Aztán tüzet rakott, megtéritette az asztalt szép fehér abroszszal, ételt, italt rakott reá és szívében, áhítatosan fohászkodva várta a szent látogatást.

Dél felé egy szegény öreg ember vetődött be hozzá.

— Milyen jó meleg van nálad, Alexejevics Iván. Nem engednéd meg, hogy a tüzhelyedhez üljek?

— Csak ülj le békességben és melegítsd meg magadat — mondta Iván, tovább folytatva munkáját s látván, hogy az öreg vágyakozó tekintetet vet a terített asztalra, megkínálta egy kis sülttel, kenyérral és egy pohár forralt bort is öntött a pohárba és vendége elé tette.

Később egy kis rongyos, tépett ruhájú gyermek állított be a mű-

helybe. Iván megismerte, az árva Alexej volt.

— Nagyon éhes vagyok bácsi, mindenünnen elkergetnek, ha enni kérek.

— No, hát én nem kergetlek el — és Iván fölállva helyéről, jókora darab hust és kenyeret kanyarított le a gyerekeknek. Maradj itt nálam kis Alexej, amíg nekem lesz enni-valóm, neked is jut majd belőle.

Alexej hálásan pislogott, mohón evett, ivott, aztán lefeküdt a tüzhely mellé és boldogan elaludt, mint aki tudja, hogy már van védelmezője, van otthona.

Sötét este volt már, mikor egy asszony állított be hozzá, kis gyerek volt a karján.

— A szomszéd faluba igyekszem, de kifogyott az eleségem, Isten nevében segíts ki valamivel.

Alexejevics Iván kissé szomoruan gondolta, hogyha ennek a szegény asszonynak is ad a terített asztalról, akkor bizony alig marad rajta már valami. De azért nem tudta a szegény asszony kérését megtagadni és bepakolta számára az utralót.

Aztán elvégezvén munkáját, leült a tűz mellé és nézte az alvó gyermek arcát és csöndesen imádkozott, várva a szent vendéget.

De a vendég nem jöti és Alexejevics Iván nagyon elszomorodott:

— Ime, uram, én elkészítettem a tüzet a kályhába, az ételt és italt az asztalra és te nem jöttél el hozzám. Most pedig a tűz kialvóban, az asztalomon immár csak hozzád nem méltó maradékok... Oh, uram, te nem méltattad szegény, bűnös szolgálodat arra hogy eljöjj.

Egyszerre nagy fényesség öntötte el a szobát és Alexejevics Iván halotta a szelid, tulvilági hangot:

— Alexejevics Iván, én itt voltam nálad . . .

— Nálam, uram? — álmétkodott a cipőfoltozó.

— Igen, nálad. És te, rövidlátó ember, nem ismertél volna meg?!

Iván hirtelen felriadt. A nagy fényesség már eltűnt s a cipőfoltozó egyedül volt a sötét szobában az alvó, árva kis fiúval együtt. A gyermek, kit Iván ma házához fogadott, nyugodtan, békésen szendergett, a cipőfoltozó pedig világot gyújtott, kinyitotta Bibliáját, hogy rendes szo-

kása szerint elalvás előtt olvasson belőle.

S ime a könyv, mintha magától nyílt volna ki s az ámuló Alexejevics Iván a következőket olvasta:

„Mert, aki az éhezőnek enni ad, az nekem adott enni, mert aki a szomjasnak italt nyújt, az nekem adott inni s aki a hajléktalant oltalmába veszi, az engem fogadott be az ő házába“.

Alexejevics Iván megértette, hogy Krisztus teljesítette az ő áldott ígését, itt volt házában, evett ételéből, ivott italából, megmelegedett tűzhelyénél és megáldotta szívét, lelkét, otthonát a legnagyobb földi jóval, az áldott békességgel és nyugalommal.

DAL A BIBLIÁRÓL.

(LUTHER MÁRTON.)

Hol nincs a polcon Biblia,
Üres, kiellen ott a ház,
Könnyen bejut Sátán oda
S az Úr Jézus ott nem tanyáz.

Azért hát, ember, bárki légy,
Egy-két filléred csak kerül,
Egy Bibliát sietve végy
Az Ördög ellen fegyverül.

Nyisd azt föl minden reggelen,
Csüggj hittel mindenik szaván,
Merülj belé figyelmesen,
Olvasd, kutasd nap-éjszakán.

E könyv erőt ad és vigaszt,
S ne bánd ha int, ha néha bánt,
Paizs gyanánt használjad azt
Örömbe, búba, egyaránt.

Szeresd e könyvet, s úgy tekintsd,
Mint földi élted támaszát,
Amely, ha sirodig kísér,
Számodra nyit uj, szebb hazát.

Németből fordította: Vargha Gyuláné.

A FOGADÓS.

— Igen, igen, az én fogadóm-ban még van hely. Hiszen igaz, amint látjátok már zsúfolva van — egy elkésett karaván tart Hebron felé — hanem azért idegeneknek mindig tartogatok egy-egy kis zugot.

Igy tessékelt befelé két fiatal vendégét az öreg fogadós. De a nyájas szavak közben is élesen szemügyre vette őket. Paraszton volt öltözve a két férfi: a megszokott alsó és felső ruhába övvel, a fejükön egyszerű turbánféle. Nyilván messziről jöttek, mert fáradtnak látszottak s egészen belepte őket az országút fehér mészpora. A fiatalabbiknak, aki még eddig egy szót sem szólt, szokatlanul finomak voltak a vonásai, a másik már nyersebb megjelenésű volt, de udvariasan viselkedett.

A fogadós szemlátomást meg volt elégedve új vendégeivel s azonnal fel is vezette őket egy külső hágcsón a kapu fölött lévő emeleti szobába. Utcára néző rácsos ablak világította meg a helyiséget: a fal mentén kerevet húzódott végig, a közepén alacsony asztal állott, körülötte ülő fekvőhelyekkel, az egyik sarokban pedig tüzelőkésztség árasztotta a faszén kellemes melegét s mellette több összegöngyölt gyékényszőnyeg hevert.

— Ugy e, jól fog esni egy kis frissítő, mielőtt pihenni tértek? Igen, igen, szerencsémnek tartom, hogy szolgálhatok vele. Rögtön hozom magam. És hozatok vizet is, hogy megmosakodhassatok.

Hamarosan vissza is jött az öreg fogadós egy jó kosárnyi eledellel. Utána szolgálta hozta a

nagy vizes korsót és mosdómendencét. Amíg azok mosakodtak, a gazda kirakodott az asztalra: volt ott nemcsak fehér kenyér, tej, méz, de még pástétom, füge és mandula is.

Megvárta, míg elmondták a szokásos asztaláldást, aztán távozni akart. Ekkor azonban az idősebbik vendég megszólította:

— Hát te így befogadsz boldogot, boldogtalant, aki csak szállást kér tőled?

— Be én mindig — felelte nyomatékkal amaz. — Soha az én kapumtól nem kell útas embernek visszafordulni.

— És soha sem éltek még vissza vendégszereteteddel?

A fogadós vállat vont.

— Hát hiszen az, aki szíveséget vet, nem épen arat mindig háládatosságot. Az emberek csak emberek. Pusztai zsványok is voltak már nekem vendégeim, épen úgy, mint békés kalmárok. Dehát egy kenyérrel több, vagy kevesebb, igazán nem számít. Isten majd ellátja mindegyiknek a dolgát.

— Ez érdekes. Talán valami különös okod van arra, hogy ilyen nem mindennapi módon gyakorlod a mesterségedet?

A fogadós arca egyszerre elborult.

— Bizony van. Egyszer elszalasztottam egy csodálatosan szép alkalmat s azóta feltettem magamban, hogy soha többé nem szalasztok el még egyet.

— Ugyan mond el, hogy volt — szólalt meg most a fiatalabbik vendég. Nyájas volt a szava, de mégis volt benne valami különös, parancsoló hangsúly, amit a fogadós megmagyarázhatatlan-

nak talált, de úgy érezte, nem tud előle kitérni.

— No hát, elvégre nem az én hibámból történt, Hogy is tehettem volna róla? Harminc éve neki, ti már nem emlékezhettek rá. Én éppen akkor örököltem ezt a fogadót. Ezek a rómaiak akkor valami népszámlálást, vagy mit csináltak, sohasem tudtuk meg hogy miért, de mindenkinek el kellett mennie a saját születéshelyére, hogy ott írják be... Elég nagy ostobaság szerintem, de így volt. Soha sem láttam az utcáinkon akkora tömeget és akkora gabalyodást. Kétannyi ember hemzsegett a fogadóban, mint amennyit igazság szerint el tudtam volna helyezni: magasrangu urak, nemcsak Galileából, földbirtokosok, rabbik és papok, jeruzsálemi pénzváltók, pásztrok halászok... Majd felbukott egymásban ez a sok ember és nyüzsgött, mint a méh a kasban.

— Később azután valami szóbeszéd indult el, hogy azon az éjszakán tündöklő fény jelent meg az égen s titokzatos ének is hallatszott volna... Dehát mit tudhattam volna én erről? Elég bajom volt akkor nekem a fogadóbeli csődülettel s arra kellett ügyelnem, hogy a saját lámpásaim ki ne aludjanak. Azokról a dolgokról én már csak később hallottam... És aztán azon az éjszakán eljött egy ember a galileai dombok közül és szállást kért a kapunál.

— Valami nyugodtabb zugot szeretett volna a feleségének. Az asszony ott űlt a számaron, amelyet a férfi vezetett. Mindkettőt megviselte az utazás, az asszony különösen kimerültnek látszott s majdhogy el nem alélt. A szolgák azonban, akiket erre az alkalomra felfogadtam, elküldték őket, azt mondták, nincs már

hely a vendégfogadóháznál. Igen elküldték őket!...

És itt az öreg fogadás elkezdte verni a mellét.

— Irgalmas Isten... de hiszen én nem tudhattam! Nem tudhattam!

— A férfi, meg az asszony végre is lementek oda, a domboldali barlangokhoz. Én ezeket néha az állataimnak istállónak használom. Azon az éjszakán is barmok voltak benn... Nagyon hideg éjszaka volt. Még hófúvás is volt az este. Az öszvérhajcsáromat sem szállásoltam volna be akkor arra a helyre!...

— A várost bejárta az égi fénynek, meg a különös éneknek a hire. De bizony ma azt hittük, hogy részeg pásztoremberek fecsegése az egész. A szegény két galileai ember, meg az ott született picinyük elment s nem is hallottunk róluk jó ideig... Hanem azután egyszer minden megvilágosodott.

— Képzeljétek csak! Az újszülött gyermek a mi Messiásunk! Itt született, ahogyan a próféták előre megmondották. Ő az, akit ma Názáreti Jézus-emlegetnek. Ő a csodatévő. Csak megérinti a beteget s az meggyógyul. Megtör egy kenyeret s jól tart vele egy egész sokaságot. Ő lesz, igen, a mi Királyunk! Ő fog megszabadítani bennünket az elnyomók igájából, Ő tesz bennünket újra nagy nemzetté! Gondoljátok csak el: a Messiás, a nagy Király itt született, itt, az én istállómban! Micsoda alkalmat szalasztottam el! Ne csudáljátok, hogy azóta a bánatnak és lelkiismeretfurdalásnak még a seprejét is kiittam!

Itt hirtelen elhallgatott, majd ezt kérdezte:

— Hová valók vagytok is ti?
— Galileába — felelte a fiatalabbik.

— Hiszen akkor földijei vagytok Néki! No hát, ha majd hazamentek és találkoztok Övele, kérlek, legyetek a szószólóim Nála. Mondjátok meg Neki, hogy én, nagy fájdalomra, nem tudtam, hogy Ő volt az a gyermek, aki azon az éjszakán az én istállómban született... Ő, hogyha tudtam volna! Kitakarítottam volna fogadót... Odaadtam volna Neki épen ezt a szobát... Tisztes asszonyokat hívtam volna a városból, hogy az anyján segítsenek... Ő, hogyha tudtam volna... Mondjátok meg Neki, hogy ha még egyszer Betlehembe jön, ez a fogadó az övé és én rabszolgája vagyok. Ugye, megfogjátok neki mondani?... Lássátok, ezért nem utasítok vissza azóta egy idegen vándort sem. Ő érette van ez... Hanem most már magatokra hagylak. Aludjatok békességben!

A vendégek fölálltak. Az idősebbik lopva kérdő pillantást

vetett társára, amire ez igenlően intett s aztán a fogadóhoz fordult. A szeme sötét és csodálatosan mély volt, de a mosolygása kimondhatatlanul édes.

— Az első alkalmat elszalasztottad, — mondá zengő hangján, amelybe a fogadás belereszkett — ámde volt egy második alkalom is, de ezt nem szalasztottad el.

— Második alkalom? — csodálkozott rá az öreg. — Mikor?

— Éppen ma este.

— Nem értem — szólta a fogadás még jobban megzavarodva. — Miféle alkalomról beszélsz és hogyan lehetséges, hogy nem szalasztottam el?

— Mert én jövevény voltam és te befogadtál engem.

Az öreg ember még egy pillanatig értelmetlenül, sáppadtan meredt rá; de egyszerre fölvilant az arcán a megértés. Térdeére esett és csak annyit tudott dadogni:

— Uram! Uram!

Angolból, a skót Record nyomán: R. F.

Az Üdvözítő evangéliumában a hit és a cselekvés olyan viszonyban állanak egymással, mint a fa és a gyümölcs. A fa és a gyümölcs nem két különböző dolog, mert a gyümölcs a fa eredménye, az amiért a fa él, amit létre akar hozni. Ha a gyökereiből táplálkozik a fa, akkor él s akkor gyümölcsöt fog teremni. Ez a természetes kép mutatja a hit és a cselekedetek közti igazi viszonyt. A természetes emberi élet törvényét a gyümölcsstermő fa ábrázolja. Miért terem a fa? A kálvinizmus gyönyörű felelete szerint: *hálából*. A gyümölcs nem érdeme a fának, hanem a hálája. Ezzel hálálja meg a fa, a kertész a föld, az eső, a nap munkáját, akik érette dolgoztak, hogy teremhessen. A lélek Istenből táplálkozik. Megkapott Tőle ingyen, kegyelemből minden feltételt arra, hogy megszabadulhasson a bűn vadhajtásaitól s egészséges fává lehessen. Természetes, hogy ez a lelki fa, háláadózatul nyújtja a kertésznek édes gyümölcsét: a szent életet. Itt nincs ellentét hit és cselekedet között. Nem is két párhuzamos vonal áll egymás mellett, hanem csak egy, amely kiinduló pontjában hit, végpontjában cselekedet. Kezdetben gyökér, eredményében gyümölcs. Ez a természetes álláspont, amelyre a kálvinizmus az evangélium alapján helyezkedett.

Dr Makkai Sándor: Az elátkozott óriások.

A ROMÁNIAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ ELSŐ TÖRVÉNYHOZÓ ZSINATA

1929. június 9-én, vasárnap dél-előtt nyílt meg Kolozsvárott, a Farkas-utcai ősi templomban tartott istentisztelet után a reformátusok öreg kollégiumának dísztermében.

Mindnyájan ismerjük azokat a történelmi nagy eseményeket, amelyeknek súlyos következménye, hogy a Romániába szakadt magyar reformátusok régi egyházi törvényeik helyett másokat kénytelenek alkotni. Tíz keserves esztendőnek kellett elmúlnia lemondásban, nélkülözésekben, szenvedésekben, csalódásokban gazdag tíz esztendőnek, míg végre összeülhettek az egyházközségek presbiteriumai által kerületenként közösen választott zsinati atyák, s fölhangzott ajkukon: „Jövel Szentlélek Uristen...”

A zsinatnak célja, hogy egyházunknak alkotmányát a megváltozott viszonyokhoz alkalmazza. Ez azonban kevésbé sem teszi azt, hogy le kell mondanunk istenadta s alkotmányilag és szerződésileg biztosított nemzeti s felekezeti jogainkról. Ellenkezőleg Isten és nemzetünkkel szemben kötelességünk mindig nyílt sisakkal, az alkotmány s törvények által biztosított formákban azokért alattvalói hűséggel, de bátran és elszántan küzdeni. Nem szabad csüggednünk Isten a múltban sem hagyott el, a jövőben is segítségünkre lesz.

A fundamentom, amelyen a zsinat törvénytalkotó munkája nyugodhat, a mi Urunk, Jézus Krisztus, az ő evangéliuma. Egy-

házunk lelki elszegényedésének, erőink fokozatos elsorvadásának, egyházunk tagjaiból az egyháziasság és vallásosság kihalásának főokául sokan azt tekintik, hogy utóbbi egyházi törvényeinkből nem ragyogott ki eleven fényvel a református hitvallásos öntudat. A megújulás utja az, hogy elsősorban törvényeinkből áradjon a tiszta evangéliumi, református keresztyén szellem s innét hassa át az egyesek szívét, a családokat, az egész társadalmat, iskolát, egyházat, népünk minden rétegét, egész nemzetünket. Törvényalkotási munkánkban érvényesülniök kell a Szent Iráson fundált hitvallásainknak: a második helvéc hitvallásban és a heidelbergi káteban lefektetett kálvinista tanításoknak.

Törvényhozásilag kell gondoskodni a romániai református egyház lelkészképzéséről, amelyet ez idő szerint egyedül a kolozsvári református teológiai főiskola végez, hasonlóan fontos a tanítóképzés biztosítása, amelyet jelenleg a nagyenyedi tanítóképezde és a székelyudvarhelyi

Alapítva 1906.

Alapítva 1906.

Szővet, selyemkülönlegességek, kelengye-vásznak és damasztok, paplankelmék a legszolidabb árban beszerezhetők

BARNA JENŐ CÉGNEI

Oradea—Nagyvárad,
Bul. Reg. Ferdinand [Rákóczi-út] 3.

„Bizalom“-rendszer.

tanítónőképezde lát el. Középiskoláinknak tanárokkal ellátása is égető kérdés.

Mindezek összeölelkeznek a belmisszió, a mindkét nemű fiatalság, sőt a felnőtt egyháztagok erkölcsi, vallási gondozásának nagy kérdésével, amelynek helyes megoldásától függ egyházunk és nemzetünk jövője.

Minél többször találkoznak az erdélyi és királyhágómelléki reformátusok, annál inkább érzik, hogy a belső lelki egység megteremtése végett elodázhatatlan az istentiszteleti formák egységesítése, a közös énekeskönyv meg-

alkotása, hogy a közös ünnepélyeken egyik félnek se kelljen némán hallgatnia, míg a másik ajkáról bnzgón száll a zsoltár, az ének.

Erdély és a Királyhágó melletti részek reformátussága sokszor munkálkodott együtt a leltűnt négyszáz év alatt a magyar református Sion építésén. A közös munka, az egyetértés, az örök fundamentumon, szilárdan megállás mindig Istennek tetsző eredményeket hozott létre.

Zsinatunk munkája szolgáljon anyaszentegyházunk építésére, Isten országa előbbvitelére.

AZ ÖREG ZSOLTÁROS.

Kis templomunk hátsó padjában
Kopott zsoltár búsul magában.
Reménykedve várja, csak várja:
Mikor jó már öreg gazdája.

Csudálkozik egyre felette,
Hogy a por is már-már belepte.
Vasárnapra múlik vasárnap
S hire — nyoma sincs a gazdának.

Pedig ha szólt a harang szava,
A legelső mindig ő vala.
Téli fagyba s nyári melegbe'
Az éneklést mindig ő kezdte.

Kedves énekét csak felcsapta
S mint a szarvas a hives patakra:
Óhajtozott szíve az égbe.
Uram, a Te színed elébe . . .

S egy mosolygó május-estelen
El — fel is szállt, szépen csendesen . . .
S ott, hol nem kell többé a zsoltár,
Az égi kórusban dalol már.

Itt e földön mimást se hagyott,
Csak zsoltárját s az üres padot.
Sopánkodott is a szóbeszéd:
— Eléneklé szegény mindenét . . .

Szánják, mondják szegénynek mások,
Mi tudjuk csak dalos pajtások,
S a kopott könyv s ez az árva pad:
— Ő volt „szegény“ — a „leggazdagabb.“

„TAKARÉKOSSÁG”

**SEGÉLY- ÉS TAKARÉKSZÖVETKEZET
ORADEA-NAGYVÁRAD**

Piața Unirii (Szent László-tér) 5. szám.

Alakult 1899. évben. ☉ Telefonszám 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Taglétszám 3646.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

**Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel
Leszámitol váltókat**

Folyósít jelzálogkölcsonöket
református egyházközségeknek
és magánosoknak.

Átutalásokat előnyösen teljesít
egyházközségeknek, lelkészeknek és
egyháztagoknak.

**Minden bankszerű üzletet kedvezően
lebonyolít.**

Képviseli

a trieszti ADRIAI biztosító társaságot.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasuti állomás. Lp = lekipásztor. Slp = segédlelkész. Főg. = főgondnok. Em. képv. = egyh. világi képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M ny = magyar tannyelvű. R ny = román tannyelvű. Kt = kántortanító. Te = társ-egyház. Le = leányegyház. Fe = fiókegyház. Szórv = szórvány egyház.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Oradea—Nagyvárad].

Főgondnok: Domahidy Elemér, föld-birtokos [Domahida].

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea—Nagyvárad].

Lelkészi aljegyző: —

Világifőjegyző: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Szatmár].

Világi aljegyző: dr Hadházy Kálmán [Salonta—Nagyszalonta].

Egyházkerületi ügyész: Dr Thúry Kálmán, ügyvéd [Oradea—Nagyvárad].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Boros Jenő, Debreczeni István [Sátmar—Szatmár], Papp József [Gentiu — Gencs), Takács Zsigmond [Petreu—Gálospetri]. — **Világiak:** Dr Böszörményi Emil ügyvéd [Sátmar—Szatmár], Domokos László kuriai bíró [Oradea—Nagyvárad], Ajtai Nagy Gábor [Baia-Mare—Nagybánya, Bónis Elemér földbirtokos [Érolaszi].

Egyetemes [konventi] főtörvény-szék tagjai: **Rendes tagok:** Sulyok István püspök, Domahidy Elemér főgondnok, Széll György esperes [Orasulnou—Avasujváros], Nagy Sándor e. m. gondnok [Ardeu—Erdőd].

B) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Dr Szemethy Géza lelkész, [lakik Oradea—Nagyvárad.]

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea—Nagyvárad]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József.

Egyházkerületi főszámvévő: Vargha László.

C) Bizottságok:

A romániai magyar református egyház első zsinatának tagjai:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, Domahidy Elemér e. ker. főgondnok.

Rendes tagok: Csernák Béla, Havas Gyula, Kassay Béla, Széll György, Zöld Mihály, Végh József, dr Harcsár Géza, dr Nagy Sándor, Telegdi József, Telegdi László; dr Thúry Kálmán.

Póttagok, lelkésziek: Papp József, Takács Zsigmond, Vadai Béla, Böszörményi Lajos, Debreczeni István, Vermes Elemér, — **világiak:** Ajtai Nagy Gábor, dr Hadházy Kálmán, Pappszász Lajos, dr Czeglédy Mikós, Csaba Adorján, Szabó Zoltán.

Tanári rendes tag: dr Hantz Jenő.

Tanári póttag: Szabados Ede.

Tanítói rendes tag: Kiss Lajos.

Tanítói póttag: Bartha István.

Belmissziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla, Széll György, Kassay Béla esperesek. Boros Jenő, Debreczeni István, Papp József tanácsbírák, dr Nagy Sándor, dr Hadházy Kálmán és az e. megyei belmissziói előadók.

Missziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Széll György, Kassay Béla Zöld Mihály [Tormac—Végvár] esperesek, Pappszász Lajos, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, dr Thúry Kálmán ügyész.

Tankönyvkiadó-bizottság: Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla, dr Thúry Kálmán, Kiss Lajos és a tanügyi előadó.

Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, Domokos sk. tb., Csernák Béla ek. főj., dr Thúry Kálmán e. ker. ügyész, s a tanügyi előadó.

Nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság Elnökség: Sulyok István püspök, Domahidy Elemér főgondnok, Csernák Béla, dr Thúry Kálmán, Kiss Lajos, Végh József, Kovács József pénztárnok, Vargha László számvevő.

Tanügyi-bizottság. Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Végh József, Havas Gyula, dr Nagy Sándor, Debreczeni István, Telegdi József, Papp József, Teleödi László, Ottmayer Gyula, Kiss Lajos, Bartha István, Fábrián István, s a tanügyi előadó.

Középiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Domahidy Elemér főgondnok, Csernák Béla főjegyző, Takács Zsigmond tanácsbíró és az iskolák igazgató-tanácsainak elnökei és a tanárkarok képviselői.

Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, Domahidy Elemér főgondnok, Csernák Béla főjegyző, Domokos László e ker. tanácsbíró dr Thúry Kálmán e.k. ügyész, Kovács József e.k. pénztáros, Vargha László számvevő.

L

Bánati egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Zöld Mihály [Végvár], Gondnok Telegdi László földbirtokos [Teleagd—Mezőtelegd], Le készí főjegyző dr Szabolcska László [Temesvár], Világi főjegyző Corray Ármin [Resica], Lelkészí aljegyző Keresztes József Világi aljegyző Vargha Mór [Csávos], Pénztáros Kiss Imre [Mosnica], Számvevő Streleczy Sándor [Klopódia], Em. ügyész Szeless Gyula törv.-széki t. elnök [Lugos], Tanügyi előadó Zöld Mihály [Végvár], Belmissziói előadó Nemes Elemér [Igazfalva], Műszaki előadó Székely László [Temesvár] Nyugdíj-intézeti előadó Zöld Mihály [Végvár].

2. Em. tanácsbírók Nemes Elemér, Sz. Szabó István, Szondy Géza, Streleczy Sándor lelkészí, Szeless Gyula, Bálint Miklós, Varga Lajos, Szatmári Lajos világi.

3. Egyhker képviselők. Lelkészí: Szabolcska László, világi: Szeless Gyula.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők Id. Zöld Zoltán [Végvár], Lengyel József.

b) Egyházközségek.

1. Bégamonostor — Mănăstur ae. Krassószörény m., p. táv. Bozsúr, vá. Mănăstur. Lelk. állás üresedésben, besz. lp. Tőkés Gyula Bunyaszekszárd, lsz. 233,

tksz. 204, r. ny. áll. isk. 17. F. e. Kisszécsény, lsz 72, Facsád lsz. 70, tks. 11, m. ny. áll. isk. 1, r. ny. áll. isk. 10.

2. Bunyaszekszárd — Bunea micu ae. Szörény-Severin, p. Marosberkes—Birchiş, v.á. Soborsin—Săvârşin, lp. Tőkés Gyula lev. lelk., lsz. 238, t. sz. 30, m. ny. áll. isk. 28. — Fe. Vásáros—Targovest, lsz. 285, tks. 36, m. ny. áll. i. k. 2, r. ny. áll. isk. 30.

3. Bodófalva—Bodo ae, Severin m, pt. vá helyben, lp. Szöllösi Imre, kt. Árkossy Sándor, lsz. 1527, tks. 131, m. áll. isk. 117. — Társegyb. Bálicz—Balint, áll. tan. Lukács Lajosné, tks. 43, m. ref. áll. isk. 37.

4. Csávos—Ciavoş ae. Timiş—Torontálmegye, pt. helyb., vá Gyér, lp. Imre Árpád, t. Koós Elek, lsz. 117, tks. 8, ref. isk. 8.

5. Dunaszentilona—Sf.ia Elena ae. Krassószörény m., p. Moldova veche, Hajóállomás Moldova veche, vá Bázias. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopódiai l., lsz. 320, tks. 62, r. ny. áll. isk. 62.

6. Igazfalva — Dumbrava ae. Krassószörény megye, pt. Focsád—Făget, vá. Rachita, lp. Nemes Elemér, kt. Lichtenstein Leonie, lsz. 1158, tks. 167, ref. közép isk. 1, m. ny. áll. isk. 166.

7. Karánsebes — Caransebeş ae. Krassószörény megye, pt. vá. helyben, lsz. 143, tks. 18, r. ny. áll. isk. 18.

8. Kispereg—Pergul mic ae. Aradmegye, t. vá. Pécska—Pecica, lp. Szondy Géza, Patay István slp., kt. Lengyel József, Csath András, Baký Magdolna, lsz. 1745, tks. 189, ref. isk. 184. Leányegyház N-pereg Pergul mare, t. Faragó Károly, lsz. 312, tks. 20, m. ny. ref. isk. 20.

9. Klopódia—Clopodia ae. Temes megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, lsz. 141, tks. 27, r. ny. áll. isk. 27.

10. Lugos—Lugoj ae. Szörény m. pt. vá. Lugos—Lugoj, lp. Szombatí Szabó István, levita slp. Gyenge Sámuel, lsz. 1839, tks. 121, m. ny. áll. isk. 75, r. ny. áll. isk. 6, más fel. 37, más tanny 3,

11. Mosnicza—Moşniţa ae. Temes m. pt. vá. Urseni, lp. Kiss Imre, lsz. 767, tks. 108, m. ny. áll. isk. 108.

12. Nagylak—Nădlac ae. Aradm. pt. Nădlac, vá. Pecica, lp. Hegyi Károly, lsz. 119, tks. 3, rny. áll. isk. 3. Le. Pécska—Pecica Roiu, lsz. 203, tks. 14, m. ny. áll. isk. 10.

13. Nagyszentmiklós — Sân Nicolaul-mare ae, Torontálmegye, pt vá helyben, p áll. üres, lsz. 77, tksz 8, m. áll. isk. 5.

14. Radnalippa—Lipova ae, Arad-Temes m, pt Lipova—Lippa, vá Radnán és Lipován, lp Pálur István, lsz 315, tksz 10, r ny áll isk 6, más fel magy. isk 4.

15. Resica—Resița ae, Krassó-szörény m, pt, vá helyben, lp Keresztes József, t Péter Béla, Malmlík Juliá, lsz 600, tksz 43, tan sz ref 34, r ny áll isk 9. Le. Füzes—Fizis, Lev. lelk. Jancsó Vilmos lsz 85, tksz. 6, r ny áll isk 6. — Szórv. Oravica, lsz. 120, Boksánbánya lsz. 50.

16. Szemlak — Semeac ae, Arad megye, pt helyben vá Pécska—Pecica, lp Balogh Gyula, kt Kónig András, lsz 437, tksz 40, tan sz ref isk 40.

17. Szigetfalu—Sculia ae Temes m, pt helyb. v. Gátala, lp Bodnár László, t, Deézsy Varga Anna, lsz 316, tksz 39, r f isk j 29.

18. Szapáryfalva—Țipari ae Kraszósörény m, p Costinul mare, vá helyben, lp Várady Attila, kt Nagy Kálmán, lsz 1235, tksz 167, m ny áll isk 167.

19. Temesvár — Timișoara ae. Temes megye, pt vá helyben, lp Szabolcska Mihály, dr Szabolcska László, s p Elekes Gyula, Borbáth Dániel, lsz 3500, tksz 756, m ny áll isk 285, más fel. isk 71.

20. Újszentes—Uisenteș ae Temes m, pt vá helyben, lp Hamar György, kt Varga Imre, lsz 750 tksz 42, m ny áll isk 42.

21. Végvár—Tormac ae Temes megye, pt vá helyben, lp Zöld Mihály, slp Ajtai Gábor, kt id. Zöld Zoltán, ifj. Zöld Zoltán, Nagy Árpád, Kádár Károly, Korszós Péter, lsz 2038, tksz 276, tan sz ref isk 276.

22. Valkány—Vălcani ae, Timiș Torontal m., lelk. állás üresedésben, lsz 297, tksz 25, t Hordó József, ref. isk. 19.

Bihari egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vaday Béla lelkész [Élesd], gondnok Telegdi József [Mezőtelegd], lelkészi főjegyző Kádár Miklós [P.ujlak], világi főjegyző Soos István dr [Nagyvárad], lelkészi jegyző Bagoly Bertalan [Bors], világi jegyző Vargha László bankig. [Nagyvárad], számvevő Fodor József [Fugyivásárhely], em. ügyész Czeglédy Miklós dr [Nagyvárad], nyugdíj-intézeti elnök Könyves János [Bszentjános].

2. Em tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Baka Béla, Bodnár Gábor dr, Szücs László, Balajthy Jenő, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Török Győző, Ujfalusy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soos István.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Dr Bodnár Gábor, Tarnóczi Lajos, világi részről: dr Sarkady Sandor, Udvarhelyi Béla.

4 Em. közgyűlési tanítóképviselek Nagy Mihály és Zöld István, Bancsik János.

b) Egyházközsegek.

1. Bihar—Biharea ae, Bihar m, pt vá Biharea, lp Tarnóczi Lajos, kt Zöld István, Kuki Zoltán, Nyiri Margit, lsz 1927, tksz 331, ref isk 224, r ny áll isk 6.

2. Biharpüspöki—Episcopia ae, Biharmegye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, kt Herczeg Kálmán, Albisy Erzsébet, Kelemen Etelka, Karikó Jenő, lsz 3217, tksz 206, tan sz ref isk 238, r ny áll isk 28.

3. Biharszentjános — Sântion ae, Biharmegye, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Könyves János, kt Kalas Sándor, Könyvesné Mester Erzsébet, lsz 1309, tksz 133, tan sz ref isk 100, r ny áll isk 8.

4. Bors—Borș ae, Biharmegye pt vá Episcopia—Biharpüspöki, lp Bagoly Bertalan, kt Nagy Mihály, lsz 987, tksz 90, ref isk 69, r ny áll isk 28.

5. Élesd—Aleșd ae, Biharm, pt vá helyt, lp Vadai Béla, lsz 1058, tksz 95, r ny áll isk 59.

6. Fugyi—Fughiu ae, Biharmegye, pt vá Fugyivásárhely—Osorheiu, lp Danka József, k Borsos József, lsz 554, tksz 75, m ny áll isk 13.

7. Fugyivásárhely—Osorheiu ae, Biharm, pt vá helyt, lp Fodor József, lsz 1052, tksz 147, r ny áll isk 147.

8. Hegyközcsatár—Cetariu ae, Biharmegye, p táv Bihar—Biharia vá Nagyvárad és Bihar, lp Szücs László, kt Kulcsár Márton, Petri Piroška, lsz 1102, tksz 107, ref isk 84, r ny áll isk 21, más fel. isk. 1.

9. Hegyközkovácsi—Căuaceu ae, Biharm, pt vá Bihar—Biharia, lp Bódogh János, kt Varga Ferenc, Barlabás Ida, lsz 654, tksz 88, tan sz ref isk 74, r ny áll isk 14.

10. Hegyközpályi — Paleu ae, Biharmegye, p vá Nagyvárad—Oradea, lp Kovács Antal, kt Nagy Sándor, lsz 643, tksz 63, ref isk 54, m ny. áll. isk. 6.

11. Hegyközszáldobágy—Săldobăgiu de Munte ae, Biharmegye, vá Nagyvárad, lp Gyökössy József, kt Bujdosó Lajos, lsz 809, tksz 92, tan sz ref isk 42, r ny áll isk.

12. Hegyközujlak — Uileacul de Munte ae, Biharmegye, pt vá Nagyvárad, lp Szentimrey Dániel, kt Czina Sándor, Zimáné Balogh Erzsébet, lsz 917, tksz 115, tan sz ref isk 89, r ny áll isk 7, más fel isk 6.

13. Jákóhodos—Hodiş ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Paptamási—Tamaseu, lp dr Bodnár Gábor, lsz 1136, tksz 113, tan sz m ny isk 113.

14. Kisszántó—Santăul mic ae, Bihar m, pt Nagyszántó—Santaul-mare, pt vá Biharpüspöki—Episcopia Bihor, lp Farkas János, kt Simonfiné Szentpéteri Mária, lsz 504, tksz 56, tan sz ref isk 44, r ny áll isk 12.

15. Köröskisjenő—Ineu ae, Bihar m, pt Telegd, vá Szakadát, lp Székely Ernő, lsz 599, tksz 71, m ny áll isk 66, r ny isk 5.

16. Mezőtelegd — Tileagd ae, Biharmegye, pt vá Mezőtelegd—Iifeagd, lp, Baka Béla, kt. Báthory József, lsz 1840, tksz 220, tansz. ref isk 69, r ny áll isk 160.

17. Mezőtelki — Telechiu ae, Biharm, pt Örvénd—Urvind, vá Telki, lp Nyeste István, kt Boczor Lajos, lsz 558, isk állami, tksz 55, r ny áll isk 55.

18. Nagykakucs—Cacuciul nou ae, Biharm, pt Élesd, vá Rév, lp hl Kulcsár Andor, lsz 273, tksz 36, r ny áll isk 36.

19. Nagyszántó—Santaulmare ae, Bihar m, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Tunyoghy János, kt Czeglédy Sándor, lsz 572, tksz 58, tan sz ref isk 49, r ny áll isk 7.

20. Nagyvárad—Oradea ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Sulyok István, Csernák Béla, Kiss Károly, vall tan lelk Varga Gedeon, slp Szabó Lajos, Kiss Bertalan, Oroszlán István, Sámy Gusztáv, k Juhász Károly, Vásárhelyi Sándor, kt Bancsik János, t. Csathóné Tóth Mária, Homolya Etelka, Papp Margit, Szabó Lajosné, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatár Erzsébet, Incze Ilona, Ujváry Eszter, lsz 19500, tksz 960, tan sz ref isk 381, m ny áll isk 478, r ny áll isk 28, más fel isk 73.

21. Nyüved—Niuved ae, Bihar m, pt vá Paptamási—Tamaseu, lp üresedésben, beszolg. lelk. Tunyogi János, kt Kovács József, lsz 516, tksz 46, ref isk 30,

m ny áll isk 16. — Le: Kügy—Chinghiu, t Széles Erzsébet, lsz 207, tksz 30, ref isk 29.

22. Örvénd—Urvind ae, Bihar m, pt vá Telegd, lp Biró Ferenc, kt Bogát Mihály, lsz 814, tksz 87.

23. Paptamási — Tamaseu ae. Bihar m, pt vá Paptamási—Tamaseu, lp üresedésben, kt Kiss Béla, t Kalmán Etelka, lsz 843, tan sz ref isk 107, ref isk 81, m ny áll isk 26.

24. Pelbárthida — Parhida ae, Bihar m, pt Nyüved—Niuved, vá Paptamási—Tamaseu, lp Holkó József, Kiss Erzsébet, lsz 345, tksz 43, tan sz ref isk 40, r ny áll isk 3.

25. Pósalaka—Poşolaca ae, Bihar megye, pt vá Telegd—Tileagd, lp Babicsák József, kt Fábri Jenő, lsz 487, tksz 44, tan sz ref isk 44.

26. Pusztajlak — Uilacul de Criş ae, Bihar m, pt vá Telegd, lp Kádár Miklós, kt Sándor Lajos, lsz 560, tksz 60, tan sz ref isk 60.

27. Rév—Vad ae, Biharmegye, pt vá Rév—Vad, lp Kulcsár Andor, lsz 858, tksz 122, tan sz r ny áll isk 68.

28. Siter—Sisterea ae, Bihar m, pt Szalárd, vá Bihar 15 $\frac{1}{2}$ km, lp Barcsa Mihály, kt Eördögh Imre, Eördögh Imréné szül. Bodnár Margit, lsz 1111, tksz 100, tan sz ref isk 100.

29. Szalárd—Salárd, ae, Bihar m, pt Szalárd—Salárd, vá Paptamási—Tamaseu, lp Surányi Lajos, slp Ármós Zsigmond, kt Juhos Lajos, lsz 1808, tksz 216, m ny áll isk 216.

30. Váradless—Leş ae, Bihar m, pt vá Váradless—Leş, lp Hodor István, lsz 120, tksz 17, r ny áll isk 17. Szórv.: Pósa, Solyi, Nagyürögd, Kisürögd, Cséffa, Inánd, Nyárszeg, Székelytelek, Szentmiklós, Apáti, Bojt, Gyapju, Bikács. lsz 502.

III.

Érmelléki egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Végh József lelkész [Érmihályfalva]. Gondnok Pappszász Lajos [Ciocaia—Csokaly]. Lelkeszi főjegyző Kalmár István [Bályok]. Világi főjegyző dr Gulácsy Sándor [Székelyhid]. Lelkeszi aljegyző Hegedüs Albert [Szalacs]. Világi aljegyző: Farkas Loránd [Csokaly]. Számvevő Szabó Zoltán [Székelyhid]. Pénztáros Takács Zsigmond [G. Petri]. Em. ügyész dr Gellért Sándor

(Margitta). Tanügyi előadó Varga Béla (Szentjobb). Nyugdíjintézeti előadó Takács Zsigmond [G. Petri].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Takács Zsigmond, Lengyel Pál, Kiss Sándor, Jakab József, Szabó Zoltán, világi részről Fráter István, Farkas Gábor, Bonis Elemér, Kozma Lajos, dr Koczó Jenő.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Szabó Zoltán, Kalmár István, világi részről Bonis Elemér, dr Gulácsy Sándor.

4. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselek: Csóka Lajos, Erdey Gábor, Kocsis József.

b) Egyházközsegek.

1. Albis—Albiş ae, Biharmegye, pt Albis, vá Bolcas, lp Kalas István, kt Kemecsei György, Adorján Mihály, lsz 943, tksz 118, ref isk 61, r ny áll isk 57.

2. Apátkeresztur—Cristur ae, Biharm, vá helyben, pt Abramul—Vedresábrány, lp Csuka Ferenc, k Nagy Lajos, lsz 247, tksz 47, m ny áll isk 47.

3. Asszonyvására—Târguşor ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Bakos József, kt k Csóka Lajos, Tamó Anna lsz 303, tksz 82, tan sz ref isk 67, r ny áll isk 14

4. Bályok—Balc [Baio] ae, Biharm, pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Katona Jenő, Lázár Mária, lsz 1077, tksz 88, ref isk 75, r ny isk 10, közép isk 3. Szórv.: Almás—Almaş, Szoldobágy—Soldobagiu.

5. Berettyószéplak—Suplacul de Barcau ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Tamássy Géza, kt Kocsis József, Ebergényi Irén, lsz 1217, tksz 118, ref isk 112, r ny áll isk 6.

6. Bihar diószeg—Diosig ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, slp Czapfalvy József, ig t Kiss Lajos, kt Asók István, Szántó Béla, Végh Irma, Nagy Piroska, lsz 3819, tksz 291, t sz ref isk 256, r ny isk 35. — Leányegyház: Jankafalva, lsz 280.

7. Biharfélegyháza—Roşiori ae, Biharmegye, pt helyben, vá Gyapoly—Deapoi 1 km. lp Egei István, t Váry Margit, lsz 1085, tksz 89, ref isk 88, r ny áll isk 1.

8. Biharvajda—Vaida ae, Bihar megye, pt Biharfélegyház—Roşiori, vá Gyapoly—Deapoi, lp Kovács Gábor, kt Hógye Sándor, lsz 640, tksz 93, ref isk 55, m ny áll isk 25.

9. Csokaly—Ciocaia ae, Bihar m, pt helyben, vá Kágya—Cadia, lp Simon

Imre, kt Koós Mihály, lsz 870, tksz 84, ref isk 80, r ny áll isk 14.

10. Érábrány—Abram ae, Biharm, pt vá helyben, lp Debreczeni László, kt K. Lukács Lajos, lsz 374, tksz 40, r ny áll isk 40.

11. Éradony—Adoni ae, Szilágy, pt helyben, vá Érmihályfalva 12 km. Asszonyvásár 7 km., lp Laczák Dezső, kt Szabó Lajos, lsz 493 tksz 56, ref isk 56. Le Érselind—Şilindrin, lsz 125, m ny áll isk 7.

12. Érbogyoszló—Buduslau ae, Biharmegye, pt Albis, vá Apátkeresztur, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, Silye Gyula, lsz 1007, tksz 91, ref isk 49, r ny isk 22

13. Érkeserü—Cheşereu Szilágy megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, kt Virág Sándor, Porsztner Mária, lsz 1168, tksz 113, ref isk 103, r ny áll isk 10.

14. Érköbölkút—Cubulcut ae, Bihar m, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentea Béla, lsz 1284, tksz 116, ref isk 99, r ny áll isk 17.

15. Érmihályfalva—Valea lui Mihai ae, Szilágy, pt vá helyben, lp Végh József esperes, slp Salya Sándor,

kt Taar Ferenc, Páffy Irén, Kassay Ida, Páffy Gizella, lsz 3709, tksz 350, ref isk 286, r ny áll isk 50.

16. Érolaszi—Olasi ae, Bihar megye, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Dajka István, kt Csóka Barna, lsz 687, tksz 60, ref isk 47, r ny áll isk 13.

17. Érsemjén—Simion ae, Szilágy megye, pt vá helyben, lp Szathmáry Károly, kt Ádám Lajos, Balogh József, lsz 1206, tksz 176, ref isk 131, r ny áll isk 34.

18. Értarcsa—Tarcea ae, Szilágy m, pt vá Valea lui Mihai, lp Molnár József, kt Bacza Illés, lsz 464, tksz 40, ref isk jár 40.

19. Gálospetri—Galospetreu ae, Szilágy m, pt helyben, vá Érmihályfalva, lp Takács Zsigmond, kt Mucsy Imre, lsz 760, tksz 79, ref isk 79.

20. Hegyközszentimre—Sântimre ae, Biharmegye, pt Sárd, vá Bdiószeg, lp Ludmann Lajos, kt Tóth Miklós, Tóth Béla, lsz 1241, tksz 126, ref isk 89, m ny áll isk 46.

21. Hegyközszentmiklós—Sănicolaul de Munte ae, Biharmegye, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Silye Gábor,

kt Varga Mihály, Gerda Ilona, Isz 1016, tksz 107, ref isk 91, r ny áll isk 5.

22. Kiskereki — Cherechiu ae, Bihar m, pt vá Kiskereki, lp Lengyel Pál, kt Szebeni József, Steinmetz Imre, Isz 911, tksz 91, ref isk 75, r ny áll isk 13, tanó c isk jár 3.

23. Kóly-Nagykágya — Coliu-Cadeamare ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Koós Lajos, Isz 1216, tksz 95, ref isk 42, r ny áll isk 53.

24. Magyar-kéc—Chet ae, Bihar m, pt vá Margitta, lp Kulcsár Dezső, kt Szentpétery Béla, Isz 610, tksz 52, ref isk 48, r ny áll isk 3.

25. Margitta—Marghită ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Balogh Ferenc, kt Kántor Péter, Bod Lajos, Kántor Péterné, Matta Ferencné, Isz 2734, tksz 248, ref isk 168, r ny áll isk 58.

26. Micske—Mișca ae, Biharmegye, pt helyben, vá Vedresábrány, lp Füzessy Géza, kt Mátyási István, Isz 1038, tksz 138, ref isk 64, m ny áll isk 73, más fel isk 1.

27. Ottomány—Otomani ae, Szilágy m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Cs. Nagy Daniel, kt Kósa Karoly, Kovács Karolina, Isz 824, tksz 109, ref isk 86, r ny áll isk 13.

28. Piskolt—Pișcolt ae, Szilágy m, pt helyben, vá Resighca, lp Szabó Lajos, kt Erdey Gábor, Sziky Irma, Isz 1065, tksz 70, ref isk 70.

29. Poklostelek — Poclusa de Barcău ae, Bihar m, pt helyben, vá Abramut, lp Kiss Sándor, kt László Ferenc, Mayr Mária, Isz 562, tksz 80, r ny áll isk 80.

30. Szalacs—Sălăcea, ae, Szilágy megye, pt helyben, vá Érmihályfalva, lp Hegedüs Albert, kt Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Lengyel Eszter, Isz 1788, tksz 203, ref isk 203.

31. Székelyhid — Săcueni ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Szabó Zoltán, kt Eördögh Imre, Szabó Lajos, Polgári Vilma, Debreczeny Ferenc, Isz 2768, tksz 198, ref isk 180, r ny áll isk 18. — Le: Kiskágya—Cadia-mica, Isz 225.

32. Szentjobb—Săniob ae, Bihar megye, pt helyben, vá B-diószeg, lp Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, Isz 366, tksz 33, ref isk 33.

33. Tóti—Tăuteu ae, Biharmegye, pt helyben, vá Margitta, lp Kovács Lajos, t Szabó Ilona, Kolozsvári Berta, Isz 1076, tksz 150, ref isk 137, r ny áll isk 4.

34. Vedresábrány — Abramut ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Borusz Lajos, Isz 170, tksz 20, ref isk 2, r ny áll isk 18. — Le: Monospetri—Petreu, tk Maklár Sándor, Isz 183, tksz 23, ref isk 23.

IV.

Nagybányai egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Széll György lelkész (Avasujváros), gondnok: üresedésben, lelk. főjegyző: Oláh Sándor (Szamoskrassó), világi főjegyző: dr Ajtai Nagy Gábor (Nagybánya), lelkészi aljegyző: Visky Ferenc, világi aljegyző: Bunna István (Szatmár), pénzláros: Nagy Lajos (Felsőbánya), em. ügyész: dr Harcsár Géza (Szatmár), tanügyi előadó: Magoss Ferenc (Mikola), nyugdíjintézeti előadó: Bogdán Lajos (Pettyén).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc, Boros Jenő, Gy. Kovács József, Oláh Sándor (Szamoskrassó), Bodnár Béla, Bogdán Lajos, Sárközi Lajos. Világi részről: dr Nagy Sándor, dr Helmezy József, Kovássy Akos, dr Farkas Antal, Madarassy László, Nagy Béla Lázári.

3. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Bogdán Lajos, Sárközi Lajos, Bodnár Béla. Világi részről: dr Holmezy József, Tabajdy György, Kovássy Akos.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Kádár Károly.

b) Egyházközségek:

1. Adorján—Adrian ae, Szatmármegye, pt vá Sárköz—Livada, lp dr Koronka Pál, t Maluássyné Kiss Ilona, Isz 375, tksz 39, tan sz ref isk 39.

2. Amacz—Amaji ae, Szatmármegye, pt Szatmár—Sátmar, vá Amacz, lp Siető Pál, kt Fodor Tivadar, Isz 366, tksz 55, tan sz ref isk 45.

3. Apa—Apa ae, Szatmármegye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k Szeőke József, Isz 586, tksz 62, tan sz r ny áll isk 58, más fel isk 4.

4. Aranyosmegyes—Medieșul aurit ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Szabó József, k Bagossy Endre, Isz 350, tksz 16, tan sz r ny áll isk 16. Le.: Szatmárgörbed—Românești, levitalanító Dénes László, Isz 233, tksz 20, tan sz ref isk 20.

5. Atya—Atea ae, Szatmármegye, pt Plesul mare, vá Szatmár, lp Sáfár Imre, kt Soós János, lsz 358, tksz 31, tan sz ref isk 31.

6. Avasujváros—Oraşul nou ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Széll György esperes, slp. Kádár Miklós, kt Fodor Tivadár, Hady Margit, lsz 1578, tksz 142, tan sz ref isk 100, r ny áll isk 42.

7. Batiz—Botiz ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Dávid Sándor, t Zágonyi Anna, lsz 360, tksz 26, tan sz ref isk 26.

8. Csengerbagos—Boghiş ae, Szatmármegye p Szamosdob t. vá Moftinul-Mare—Nagymajtény, lp Mogyorós Sándor, kt Berényi Sándor 572, tksz 58, tan sz ref isk 57, r ny áll isk 1.

9. Dabolcz—Dabolj ae, Ugocsa-megye, pt vá Halmi, lp id Kürthy Karoly, t. Gellért Gyula, lsz 444, tksz 54, tan m ny áll 54.

10. Egri—Agris ae, Szatmármegye, pt vá Mikola, lp Visky Ferenc, t Kádár Károly, lsz 771, tksz 103, tan sz ref isk 102.

11. Felsőbánya—Baie sprie ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Nagy Lajos, kt Hajdu Sándor, lsz 342, tksz 38, tan sz ref isk 34. Fe: Kapnikbánya lsz 18.

12. Halmi—Halmeu ae, Szatmármegye, pt vá Halmi, lp Kürthy Károly, kt Szabó Lajos, lsz 948, tksz 75, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 10.

13. Hirip—Hrip ae, Szatmármegye, p Szatmárhegy, t vá Szatmár és Csonkás, lp Orosz Ernő, kt Szücs Béla, lsz 575, tksz 71, tan sz ref isk 49, r ny áll isk 17.

14. Hosszmező—Câmpulung la Tisa ae, Máramarosmegye, pt vá helyt, lp Nagy Endre, kt k Rácz Béla, Lengyel Ilona, lsz 1100, tksz 137, tan sz ref isk 127, r ny áll isk 10.

15. Józsefháza—Ioşib ae, Szatmármegye, pt vá Aranyosmedgyes—Mediasul aurit, lp Nagy Pál, kt Zilahi Demeter János, lsz 343, tksz 42, tan sz ref isk 38, r ny áll isk 4.

16. Kakszentmárton—Martineşti ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Szabó Endre, kt Lengyel Margit, lsz 581, tksz 52, tan sz ref isk 51, r ny áll isk 1.

17. Kisbábony—Babeşti ae, Szatmármegye, pt vá Halmeu—Halmi, lp Tóth Gábor, kt Tóth Zoltán, lsz 394, tksz 45, tan sz ref isk 44.

18. Kiskolcs—Culciul Mic ae, Szatmármegye, p helyben, t vá Sätmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Koós Ferenc,

lsz 509, tksz 66, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 6.

19. Kispeléske—Pelişor ae, Szatmármegye, p Bereu—Szárzaberek, t vá Sätmar, lp Molnár Lajos, kt Molnár Ambrus, lsz 326, tksz 31, tan sz ref isk 28.

20. Kőszegremele—Remetea oaş ae, Szatmármegye, pt vá Avasujváros, ip Kováts Károly, kt Libik Árpád, Koroknay Ilona, lsz 698, tksz 91, tan sz ref isk 86.

21. Lázári—Lazuri ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Öry Tamás, kt Borbély Sándor, lsz 357, tksz 39, tan sz ref isk 36, r ny áll isk 3.

22. Máramarossziget—Sighet ae, Máramarosmegye, pt vá helyt, lp Papp József, slp Öry Zoltán, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, lsz 1410, tksz 177, tan sz ref isk 130, r ny áll isk 5, más fel. isk. 9.

23. Mikola—Micula ae, Szatmármegye, vá helyt, lp Magoss Ferenc, kt Mandy Bertalan, lsz 812, tksz 122, tan sz m ny áll isk 50, r ny áll isk 69.

24. Misztótfalu—Tăuţii Magheraus ae, Szatmármegye, pt vá helyben, lp Kiss Sándor, lsz 380, tksz 48, r ny áll isk 45, más fel. isk 3.

25. Nagybánya—Baia-mare ea, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Szaplanczay Bertalan, slp Spáczy Árpád, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, lsz 1556, tksz 97, tan sz re, isk 72, r ny áll isk 25. L e. Erdőszáda—Arduşat, Szatmármegye, t Ferenczy Irén, lsz 54, tksz 17, ref isk 16, r ny áll isk 1.

26. Nagybocksó-i (missiói kör)—Bocicoiul-mare ae, Máramarosmegye pt vá Máramarossziget, lp Takács Lajos, lsz 157.

27. Nagykolcs—Culciul-Mare ae, Szatmármegye, pt Culciul Mic, vá Sätmar, lp Gyöngyössy Bálint, lsz 440, tksz 53, r ny áll isk 53.

28. Nagytarna—Tarna-Mare ae, Ugocsa-megye, pt vá Halmi—Halmeu, lp —, lsz 520, tksz 12, tan sz r ny áll isk 12.

29. Ombod—Ambud ae, Szatmármegye pt vá Szatmár, lp Györfi Kovács József, kt Szöke József, Tassi Vera, lsz 820, tksz 86, tan sz ref isk 86.

30. Óvári—Oar ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Sätmar, lp Fehér Bertalan, kt Barta Bálint, Vadnay Erzsébet, lsz 1049, tksz 109, tan sz ref isk 79, r ny áll isk 9. Isk nem jár 12.

31. Patóháza—Potău ea, Szatmármegye, pt Aranyosmedgyes, vá Medişa

Ip Barkász Imre, kt Osváth Géza, Isz 387, Iksz 45, r ny áll isk 45.

32. Pettyén—Petin ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, Ip Bogdán Lajos, t Makray Anna, Isz 356, Iksz 36, tan sz ref isk 36. Le: Szatmárpálfalva—Pauleşti, kt Koós Zoltán, Isz 206.

33. Pusztadarócz—Dorolt ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, Ip Selyebi Géza, Isz 260. — Le: Pete—Petea, Isz 22, Iksz 4, r ny áll isk 4.

34. Sándorhomok—Nişipeni ae, Szatmármegye, pt vá Sätmár, Ip Csüry Miklós, kt Adorján Gusztáv, Isz 325, Iksz 42, tan sz ref isk 42.

35. Sárköz—Livada ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Sziky Ádám, t Peleskey Margit, Isz 575, Iksz 56, tan sz ref isk 54, r ny áll isk 2.

36. Sárközujlak—Livada nou ae, Szatmármegye, pt Sárköz, vá Livada—Sárköz, Ip Szabó Károly, t Málnássyné Kiss Ilona, Isz 148, Iksz 8, ref isk 1, r ny áll isk 4.

37. Szamosdara—Dara ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár—Sätmar, Ip Kovács Gyula, kt Bilkay Emma, Isz 356, Iksz 57, ref isk 48, r ny áll isk 9.

38. Szamosdob—Doba ae, Szatmármegye, pt helyt, vá Gilvács—Gilvaciu, Ip Bara József, kt Szabó József, Isz 456, Iksz 61, r ny áll isk 56.

39. Szamoskóród—Corod ae, Szatmármegye, pt Kiskolcs, vá Szatmár, Ip Kürthy Dezső, k Ács Elek, Isz 294, Iksz 36, r ny áll isk 36. — L. e. Dobrácsapáti—Apateu, t Ferenczy Károly, Isz 168, Iksz 24, Iksz ref isk 24.

40. Szamoskrassó—Cărăşe ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Szatmár, Ip Olah Sándor, kt Tóth Kálmán, Ladányi Ilona Isz 863, Iksz 122, tan sz ref isk 86, r ny áll isk 30.

41. Szárazberek—Bercu ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, Ip Joó Kálmán, kt Oroszlán István, Isz 477, Iksz 63, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 3.

42. Szatmár—Satu-Mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Boros Jenő, Debreczeni István, slp Bartus Jenő, Kocsár Boldizsár, kt Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Csajkos Gyuláné, Asztalos Boriska, Saja Ida, Isz 6312, Iksz 733, tan sz ref isk 304, r ny áll isk 319, más fel isk 110.

43. Szatmárhegy—Viile Satu-mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Peleskey Sándor, slp Szabó Tibor, k Si-

pos Béla, Isz 2510, Iksz 280, r ny áll isk 280. — L. e. Erdőd—Ardud, t Pásztorné Halamka Mária, Isz 202, Iksz 8, tan sz r ny áll isk 8.

44. Szatmárnémeti—Satu-Mare Mintiu ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Sárközy Lajos, slp Szendrei Dénes, kt Saja Sándor, Isz 5000, Iksz 428, ref isk 151, r ny áll isk 239, más fel isk 38.

45. Szatmárudvari—Odorău ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Juhász Péter, kt Sarkadiné Jenei Juliánna, Isz 330, Iksz 28, tan sz ref isk 28. — Le. Berend—Berindan, kt Sarkadi Nagy Ferenc, Isz 342, Iksz 33, tan sz ref isk 17, r ny áll isk 16.

46. Szinérváralja—Seini ae, Szatmármegye, pt vá helyt, Ip Szabó Endre, kt Török Bernát, Isz 760, Iksz 69, tan sz ref isk 57, r ny áll isk 6, más fel isk 3. — Le. Apahegy—Viile Apei, kt Fábriánné Kiss Mária, Isz 263, Iksz 52, ref isk 43, r ny áll isk 9.

47. Tamásváralja—Tamaşeni ae, Szatmármegye, pt Batarcs—Batarcin, vá Halmi—Halmeu, Ip Bodnár Béla, kt —, Isz 473, Iksz 52, tan sz ref isk 50.

48. Turterebes—Turulung ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Halmi—Halmeu, Ip Szep Kálmán t Makrai Emma, Isz 306, Iksz 25, tan sz ref isk 21, iskolázatlan 4.

49. Vámfalu—Vama ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Vama-turului, Ip Kolozs Vince, kt Monoky Sándor, Isz 700, Iksz 84, tan sz r ny áll isk 84.

50. Vetés—Vetiş ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, Ip Szarka Károly, kt —, Isz 605, Iksz 52, tan sz r ny áll isk. 52.

V.

Nagykárolyi egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Espéres: Havas Gyula Börvely, gondnok: dr Nagy Sándor Erdőd, lelkesítő főjegyző: Gönczy Sándor, világi főjegyző: dr Bodoky Zoltán, számvevő: Papp József, pénztáros: Kovács Lajos, em. ügyész: dr Kölcsey Ferenc Domahida, tanügyi előadó: Takács Ferenc Szaniszló.

2. Em. tanácsbírák lelkesítő részről: Takács Ferenc, Rácz Elek, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor. Világi részről: Kacsó Károly, Gáspár Pál, dr Falussy Árpád és Szilágyi Kálmán.

3. Egyhker. képviselők lelkeszi részről: M. Szabó Miklós. Világi részről: Gáspár Pál.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Ottmayer Gyula.

b) Egyházmegyék:

1. Bere—Berea ae, Szilagy megye, pt vá Szaniszló—Sanislau, lp Tárcty Géza, t Kupán Róza, lsz 421, tksz 54, tan sz ref isk 44, r ny áll isk 2.

2. Börvely—Berven i ae, Sälaj megye, pt Nagykároly, vá helyben, lp Havas Gyula, lsp Bödi Mihály, kt Bartha István, Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, lsz 1926, tksz 210, tan sz ref isk 163.

3. Csomaköz—Ciumești ae, Sälaj megye, p táv vá Szaniszló—Sanislau, lp Horváth Pál, lsz 114, tksz 4, ref isk 2, r ny áll isk 2.

4. Dobra—Dobra ae, Szilagy m. pt vá Alsószopor—Supurul de Jos, lp Szabó István, kt Gyórfi András, Szabó Ilona, Szabó Juliánna, lsz 1628, tksz 162, tan sz ref isk 162.

5. Domahida—Domanesti ae, Szilagy m., pt Muftinul-Mic, vá helyben, lp Szabó Lajos, kt Nagy Mihály, lsz 445, tksz 50, tan sz ref isk 51 r ny áll isk 3.

6. Érdengeleg—Dindești ae, Szilagy m., pt helyb., vá Resighea—Reszege, lp Borbély Sándor, lsz 267, tksz 21, r ny áll isk 21.

7. Érendréd—Andrid ae, Szilagy m. pt helyt, vá Resighea—Reszege, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, Szabó Margit, lsz 775, tksz 72, tan sz ref isk 72.

8. Érkörtvélyes—Curtiușeni ae, Szilagy m. pt vá helyt, lp Kovács Lajos, kt Molnár József, t Radványi Mihály, lsz 1600, tksz 166, tan sz ref isk 129, r ny áll isk 37.

9. Gencs—Ghenci ae, Szilagy m., pt vá Nagykároly, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Vadnay Margit, lsz 867, tksz 83, tan sz ref isk 79, r ny áll isk 4.

10. Géres—Ghirișa ae. Szatmárm., pt helyt, vá Ardud, lp Kiss Ferenc, kt Acs István, t Cseh Olga, lsz 1085, tksz 112, tan sz ref isk 112.

11. Iriny—Irina ae, Szilagy m., pt vá Szaniszló—Reszege, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, lsz 575, tksz 48, tan sz ref isk 48.

12. Kaplony—Capleni ae, Sälaj megye, pt vá Nagykároly,—Careii-Mari, lp Lovász Béla, t Lovászné Benkő Blanka, lsz 314, tksz 27, tan sz ref isk 27.

13. Királydaróc—Crai-Doroli ae, Szatmárm., pt helyt, vá Nagymajtény—Moftinul-Mare, lp Mándi Szabó Miklós, lsz 508, tksz 49, tan sz r ny áll isk 49. Szórv.: Piskáros—Piscar, Vadas—Vädäs, lsz 9.

14. Kismajtény—Moftinul-Mic ae, Sälaj megye, pt vá helyt, lp Rácz Elek, kt Ottmayer Gyula. lsz 505, tksz 64, tan sz ref isk 63.

15. Krasznaszentmiklós—Sânmiclăus ae, Sälaj megye, pt Nagykároly, vá Nagymajtény, lp Veress László, lsz 350, tksz 28, r ny áll isk 28. Le: Esztro—Istrau, lsz 25, tksz 5, r ny áll isk 5.

16. Nagykároly—Careii ae, Sälaj megye, pt vá helyt, lp Gönczy Sándor, slp Tóth István, kt Bójtke János, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, lsz 3066, tksz 294, ref isk 17, r ny áll isk 23, más fel isk 4.

17. Szaniszló—Sanislau ae Sälaj megye, pt vá helyt, lp Takács Ferenc, kt Szikszay Dénes, lsz 545, tksz 56, tan sz ref isk 55, r ny áll isk 1.

VI.

Nagyszalontai egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Kassay Béla Tenke, egyh m. gondnok - Szabó Zoltán Arad, lelkeszi főjegyző: Aradi Aladár, Gyania, világi főjegyző: dr Hadházy Kálmán Nagyszalonta, lelkeszi aljegyző: Kun Zoltán Pankota, világi aljegyző: Rovács István Nagyszalonta, számvevőszéki elnök: Rácz Gyula Nagyszalonta, pénztáros: Botlyán Pál Erdőhegy, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Nagyszalonta és dr Bernát Lajos Tenke. Tanügyi előadó: Nagy Zoltán Belényesujlak. Számvevőszéki előadó: Juhász András Várasfenes. Missziói előadó: Bokor Sándor.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkeszi részről: Böszörményi Lajos Nagyszalonta, Fogarassy Balint Ágya, Botlyán Pál Erdőhegy, Balogh Mátyás Ant, Bokor Sándor Feketeagyarmat, Szakács Dénes Köröstárkány. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Csegőd, dr Hadházy Kálmán Nagyszalonta, Miskolczi Jenő Illye, Mészáros Dániel Arad, Fráter Emil Nagyszalonta, dr Sarkady Dániel Nagyszalonta. Tb. tanácsbíró: Csécsi Imre Arad.

3. Egyházkerületi képviselők lelkeszi részről: Böszörményi Lajos Nagyszalonta, Botlyán Pál Erdőhegy. Világi részről: Mészáros Dániel Arad, dr Sarkady Dániel Nagyszalonta.

4. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Seres László és Mikó Pál Nagyszalonta.

b) Egyházközségek.

1. Ágya—Adea ae, Aradmegye, pt Chişineu, vá Crişul Alb, lp Fogarasi Bálint, kt Nagy Péter, Szabó Dániel Isz 1716, Iksz. 147, ref isk 147. Le: Szinte—Sintea, vall. tan. Soós Jánosné, Isz 121, Iksz 12, r ny. áll. isk 12.

2. Ant—Ant ae, Biharmegye, pt vá Tamásda, lp Balogh Mátyás, kt Movik Gyula, Isz 1030, Iksz 120, tan sz ref isk 41, m ny áll isk 79.

3. Arad ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Csécsi Imre, slp Patay Lajos, Kovács Zoltán, kt Hirsch József, Isz 5993, Iksz 459, m ny áll isk 433, r ny áll isk 22, más fel. isk 4.

4. Árpád—Arpaşel ae, Biharmegye, pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, kt Koós János, Madaras Károly, Böszörményi István, Isz 1446, Iksz 205, tan sz ref isk 120, m ny áll isk 85.

5. Belényes—Beiuş ae, Biharm. pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, Isz 801, Iksz 61, tan sz ref isk 50, r ny áll isk 11. — Le: Kisnyégerfalva—Negru, t Vidits János, Isz 275, Iksz 38, ref isk 28, r ny áll isk 10.

6. Belényessonkolyos—Beiuş şoncoiuş ae, Biharmegye, pt Finiş, vá helyben, lp Kecskeméti Kálmán, t Jordáné Bottyán Vilma, Isz 483, Iksz 48, m ny áll isk 48. — Le: Körösjanosfalva—Ioaniş, lév. tan. Kerékgyártó Mihály, Isz 355, Iksz 32, m ny áll isk 32.

7. Belényesujlak—Uileac de Beiuş ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, kt Masztics János, Isz 911, Iksz 102, tan sz ref isk 90, r ny áll isk 3.

8. Bélzerénd—Luntreni ae, Aradmegye, pt Vadász, vá Tamásda, lp Igyártó Sándor, kt Juhász László, Isz 556, Iksz 72, tan sz ref isk 72

9. Borosjenő—Boros Ineu ae, Aradm., pt vá helyben, felügy. lelk. Kun Zoltán, slp Liszkay Kálmán, Isz 250, Iksz 16, r ny áll isk 15, r ny áll isk 1. — Fi: Bél—Beliu, Isz 134, Iksz 10, r ny áll isk 2, más fel isk 8. — Szórv.: Selénd, Feltót, Ternova.

10. Borossebes—Sebiş ae, pt vá helyt, lp Szabó József, Isz 306, Iksz 23, r ny áll isk 21, más fel isk 2.

11. Csermő—Cermei ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Bodnár Lajos, Isz

309, Iksz 18, m ny áll isk 15, r ny áll isk 3.

12. Erdőgyarak—Ghiarac ae, Biharmegye, pt helyt, vá Glad, lp Bugyi János, kt Király László, Csösz Lajos, Isz 1462, Iksz 176, tan sz ref isk 119, m ny áll isk 29, r ny áll isk 24.

13. Erdőhegy—Pădureni ae, Aradmegye, pt vá Kisjenő, lp Bottyán Pál, kt Kilin Sándor, Faragó Jolán, Isz 1600, Iksz 160, ref isk 160.

14. Feketegyarmat—Iarmata neagră ae, Aradmegye, pt vá Zerind, lp Bokor Sándor, kt Molnar Ferenc, Benke Béla, Isz 1835, Iksz 180, ref isk 170.

15. Feketetót—Tăuţ ae, Biharm., pt vá helyt, lp Nánásy Dániel, kt ifj. Kovács Pál, Ábrahám Lajos, Isz 293, Iksz 31, r ny áll isk 26. Beiratlan 5.

16. Gyanta—Ginta ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Arday Aladár, kt Kálnoky István, Isz 1278, Iksz 158, m ny áll isk 158. Le: Kisháza—Cheşea, előkönyörgő vall.-t. Várkonyi Imre, Isz 146, Iksz 15, r ny áll isk 15. Fi: Tenkeszélplak—Suplak, Isz 90.

17. Gyorok—Ghioroc ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t V. Wesmás Károly, Isz 320, Iksz 41, tan sz ref isk 41.

18. Köröstárkány—Tărcaia ae, Biharmegye, pt vá Belényes, lp Szakáts Dénes, kt Erdélyi Gyula, Ujvárossy Teréz, Isz 1264, Iksz 120, ref isk 120.

19. Magyarcséke—Ceica ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Turóczy Gyula, Isz 200, Iksz 25, r ny áll isk 18, más fel 7.

20. Magyarremete—Remetea ae, Biharmegye, pt helyben, vá Belényes, lp Szathmáry István, t Schüller Ilona és Szathmáry Erzsébet, Isz 874, Iksz 128, m ny áll isk 109, r ny áll isk 10.

21. Mezőbajj—Boiu ae, pt vá Ciomeghiu, lp Szücs Antal, kt Benke Pál, Nagyné Kiss Juliánna, Isz 1300, Iksz 150, ref isk 150.

22. Nagyszalonta—Salonta ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Böszörményi Lajos, Dohy Árpád, t Szentessy Elek, Seres László, Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Ladányi Károly, Szabó Lajos, Szalmáriné, Szabóné, Kornya Juliánna, Kércsi Erzsébet, Hunyadi Ilona, Isz 13,000, Iksz 1050, tan sz ref isk 610, m ny áll isk 340, r ny áll isk 100.

23. Nagyzerénd—Zerind ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp üresedésben, kt Csösz Ferenc, Juhász Lajos, Puskás

Irma, Isz 2048, Iksz 204, ref isk 130, m ny áll isk 74.

24. Pankola—Pâncola ae, Arad-megye, pt vá helyt, lp Kun Zoltán, t Török Sándor, Isz. 407, Iksz 63, ref isk 39, r ny áll isk 2, más fel isk 2. Le: Világos—Siria, Isz 122.

25. Szentleányfalva—Sânleani ae, Aradmegye, pt Arad 2, vá Arad, lp Nánássy Dániel, Isz 520, Iksz 71, m ny áll isk 52, r ny áll isk 4.

26. Tamáshida—Tâmaşda ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Ungváry Gyula, kt Kiss Ferenc, Isz 800, Iksz 90, m ny áll isk 75, r ny áll isk 15.

27. Tenke—Tinca ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Kassay Béla, slp Patay István, kt Vass Lajos, Téby Béla, Bálhory Julia, Isz 1708, Iksz 178, tan sz ref isk 164, r ny áll isk 8.

28. Vadász—Văănători ae, Aradm. pt helyt, vá Zerind, lp Vass Jenő, kt Nagy Sándor, Nagyné-Danszky Mária, Isz 1484, Iksz 153, tan sz ref isk 144. — Fi: Simonyifalva—Salu-nou, t Jánoszy Elemér, Isz 83, Iksz 6, m ny áll isk 6.

29. Várasfenes—Feniş ae, Bihar-megye, pt vá helyt, lp Juhász András, kt Nagy Gyula, Makai Ilona, Isz 1326, Iksz 128, m ny isk 127, r ny áll isk 1.

II.

Tanintézetek.

I. Nagyvárad református leány-nevelő-intézet (tanítónőképző, internátus és polg. leányiskola).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Helyettes elnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénztáros, dr Sarkady Sándor, dr Soos István, K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató, Joós Viola tanár, értekezleti jegyző.

II. Szatmárnémeti-i ref. főgimn.

a) Főgimnáziumi igazgatótanács.

Elnök: Dr Vajay Károly ny. polgármester.

Tagok hivatalból: Boros Jenő, Debreczeni István, ref. lelkészek: dr Hantz Jenő igazgató, Sárközi Lajos lelkész.

Választott tagok: Széll György esperes, Asztalos Sándor, dr Böszörményi Emil, Balogh József, Pető György, dr Lénárd István, Bagothay Sámuel, Birta István, Bunna István és Markos Imre tanárok.

Jegyző: Birta István.

Pénztáros: Bunna István.

b) A tanári kar.

Igazgató: dr Hantz Jenő.

Rendes tanárok: Bagothay Sámuel vallás tanár, Bunna István, Cecsey Jenő. Helyettes tanár: Nagy Béla, Ligeti Imre. Szabó Pál, Szabados Ede. Bejáró hitoktatók: Frischmann Mayer izr. tanító, Gönczy Pál g. kath. lelkész, Rigó János ág. h. ev. lelkész, dr Láng Ferenc r. kath. lelkész. Weisz Emánuel status quo ante izr. vallásu hitoktató. Hivatalszolgák: Kallós Ferenc és László Lajos.

III. Szatmári ref. felsőleányiskola.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Dr Vajay Károly.

Tagok: Bakcsy Gergely volt főgimn. igazgató, Bakcsy Domokosné Korbuly Irén, Balog József, Debreczeni István, Boros Jenő, Demjénné Molnár Ilona intézeti igazgató, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, Horváthné Nyárády Berta, dr Lénárd István, Martininé Scheint Luise, Nagy Gabriella, Pilkoffer Ida tanárnok képviselők, Sárközi Lajos lelkész. az intézet pénztárosa.

b) Tanári testület.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Rendes tanárok: Demjénné Molnár Ilona, Horváthné Nyárády Berta, Martininé Scseint Luise, Pilhoffer Ida, Farkas-Heléna, Heves Mária.

Posta-, távirda- és Telefon TARIFÁK

Érvényes 1928. január 1-től.

	Belföld		Austria, Csehslovákia, Itália, Polonia, Ungar.		Egyéb külföldre	
	L.	b.	L.	b.	L.	b.
1. Levél						
20 gr.-ig helyben	4	—	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	5	—	7	50	10	—
40 " " " " " "	7	—	13	50	16	—
60 " " " " " "	9	—	19	50	22	—
80 " " " " " "	11	—	25	50	28	—
100 " " " " " "	13	—	31	50	34	—
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	2	—	6	—	6	—
2. Levelezőlap, postai						
képes levelezőlap	2	—	4	50	6	—
	3	—	4	50	6	—
3. Nyomtatványok						
50 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
100 " " " " " "	2	—	4	—	4	—
150 " " " " " "	3	—	6	—	6	—
200 " " " " " "	4	—	8	—	8	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
4. Üzleti papírok						
250 gr.-ig	5	—	10	—	10	—
300 " " " " " "	6	—	12	—	12	—
350 " " " " " "	7	—	14	—	14	—
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2	—
5. Áruminták						
100 gr.-ig	3	—	4	—	4	—
150 " " " " " "	4	—	6	—	6	—
200 " " " " " "	5	—	8	—	8	—
250 " " " " " "	6	—	10	—	10	—
300 " " " " " "	7	—	12	—	12	—
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	1	—	—	—	—	—
	50	—	2	—	2	—
6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül.						
	10	—	10	—	10	—
7. Értesítő a kézbesítésről						
Ertesítő a kéz. utólag kérve	10	—	10	—	10	—
	10	—	20	—	20	—
8. Reklamáció						
	10	—	40	—	40	—
9. Ünnepi és éjszakai pótdíj						
Posterestante pótdíj, érkezésnél	5	—	—	—	—	—
	10	—	10	—	10	—
10. Segélybélyeg						
más helységekre szóló leveleknél és levelezőlapoknál	—	25	—	—	—	—
11. Az összes küldemények a feladáskor bérmentesítendőek, ellenkező esetben tértként kezeltek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány kétszeresével terhelik de minimum						
	2	—	4	—	4	—
12. Csomagok.						
Minden kg.-ért vagy ennek töredékéért	—	—	—	—	—	—
10 kg. súlyig	8	—	—	—	—	—
Terjedelmesek	12	—	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	4	—	—	—	—	—
Értesítő az érkezésről	4	—	4	—	4	—
13. Értékdijsomagoknál és értékleveleknél						
1000 leiig	—	—	—	—	Lei 3.—	—
2000 " " " " " "	—	—	—	—	" 6.—	—
3000 " " " " " "	—	—	—	—	" 9.—	—
4000 " " " " " "	—	—	—	—	" 12.—	—
5000 " " " " " "	—	—	—	—	" 15.—	—
minden további 1000 lei, 10000 leiig	—	—	—	—	Lei 3.—	—
Minden további 1000 Lei	—	—	—	—	Lei 1.—	—
14. Utánvételi díj						
100 lei-ig	—	—	—	—	Lei 1.—	—
101—500 lei-ig	—	—	—	—	" 3.—	—
501—1000 lei-ig	—	—	—	—	" 5.—	—
1001—10.000 lei-ig	—	—	—	—	" 10.—	—
15. Postautalvány belföldre						
Ürtap 3 lei	—	—	—	—	—	—
5000 lei-ig minden 100 lei v. annak töredéke	—	—	—	—	Lei 1.—	—
5001—10.000 lei-ig minden 1000 lei vagy annak töredéke	—	—	—	—	Lei 5.—	—
Távirati utalványoknál ezen felül külön díj	—	—	—	—	90 lei	—
16. Házhoz kézbes. díj utalványoknál feladáskor fizet.						
1—200-ig	—	—	—	—	Lei 1.—	—
201—1000-ig	—	—	—	—	" 3.—	—
1001—5000-ig	—	—	—	—	" 5.—	—
5001—10.000-ig	—	—	—	—	" 10.—	—
17. Távíró tarifák szódij:						
Belföld	—	—	—	—	Lei 2.—	—
Ujságtávírat	—	—	—	—	" 1.—	—
Segélydíj:						
Belföldi táviratokért	—	—	—	—	Lei —.50	—
Külföldi táviratoknál	—	—	—	—	" 1.—	—
Dringend a díj háromszorosa.	—	—	—	—	—	—
Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei.	—	—	—	—	—	—
Külföldre küldött táviratok szódija a svájci frank agiója szerint változik.	—	—	—	—	—	—
18. Telefon díjtételek						
Beszélgetési díjak 3 perces egységenként:	—	—	—	—	—	—
Helyben	—	—	—	—	Lei 5.—	—
A megye területén	—	—	—	—	" 20.—	—
A szomszédos megyékkel	—	—	—	—	" 40.—	—
A többi megyékkel	—	—	—	—	" 60.—	—
és —.50 bani segély díj.	—	—	—	—	—	—
Sürgős beszélgetésekért háromszoros díj szedendő.	—	—	—	—	—	—

BÉRES
nyomda
telefon **6-22**
száma

Az állatok betegségeire való szavatosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:		Napig	Sertéseknél:		Napig
Brucella kórságért	— — — — —	30	Borsóka-kórért	— — — — —	8
Lovaknál:					
Életnyosságért	— — — — —	15	Bőrféregért	— — — — —	30
Tejességért	— — — — —	15	Havi vakságért	— — — — —	30
Életnyosságért	— — — — —	30	Fekete hályogért	— — — — —	30
Árta-csiráért	— — — — —	30	Rozsféregért	— — — — —	30
Juhoknál:					
Ártaért	— — — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért	— — — — —	60
Ártaért	— — — — —	8	Métely és májrothadásért	— — — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középhossza	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék	154 "	146 "	158 "
Disznók	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
Január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	február 9	október 16	augusztus 15
május 1	április 5	március 12	november 1	szeptember 12
" 16	" 20	" 24	" 16	" 28
június 1	május 6	április 11	december 1	október 12
" 15	" 20	" 26	" 15	" 28
július 1	június 5	május 12	január 15	november 11
" 15	" 19	" 25	" 17	" 28
augusztus 1	július 6	június 12	február 1	december 14
" 17	" 22	" 27	" 16	január 13
szeptember 1	augusztus 6	július 12	március 3	" 28
" 16	" 21	" 27	" 12	február 6
október 1	szeptember 5	augusztus 1	április 3	" 18
" 10	" 14	" 21	" 24	" 28
" 21	" 25	október 1	április 3	március 14
november 1	október 6	október 12	május 5	április 1
" 15	" 20	" 26	" 17	" 13
december 3	november 7	szeptember 3	" 17	" 28
" 15	" 19	" 25	június 1	" 28
" 30	december 4	október 10	" 1	" 28

A kötél tart a tyúkknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykáknál 26—29 napig; a ludaknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig.

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

	évig	évig	
A csődör	4-16	a kanca 3-14	} Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk továbbis
A bika	2-6	a tehén 2-6	
A kan	1-4	a koca 1-4	
A kos	2-6	az anyajuh 2-6	

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és szamárcsikók	— — — 3-6
Barányok	— — — — 3-4
Malacok	— — — — 2-2 ¹ / ₃
Borjúk	— — — — 2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
Kecskegidák	— — — — 2-2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogramm
Lónak	— — — — — 2-3
Marhának (szárastakarmányozásnál)	2 ¹ / ₂ 5 ¹ / ₂
" (zöld)	6-8
Juhnak	— — — — — 1 ¹ / ₁₀ -3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	— — — — — 1-2

Sószükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	— — — — — 20-30
Marhának	— — — — — 20-30
Juhnak	— — — — — 5-10
Sertésnek	— — — — — 5-10

Vizszükséglet egy napra.

	— — — — —	Liter
Lónak	— — — — —	24-30
Marhának	— — — — —	30-40
Juhnak	— — — — —	5-10
Sertésnek	— — — — —	5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	— — — — —	1-2 ⁹ / ₁₀ -ot
az árpa és zab	— — — — —	2-3
a hüvelyesek	— — — — —	2-5
a burgonya	— — — — —	8-10
a répa prizmában	— — — — —	6-10
a széna	— — — — —	8-10
a repce	— — — — —	6-8
a lófogu csöves tengeri	— — — — —	8-15
a közönséges magyar tengeri	— — — — —	7-11
az apró, keményszemű tengeri	— — — — —	5-7
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75-90 kg. lemorzsolts szemel ad.		

Vadász-naptár.

Az érvényes új törvény alapján összeállítva. — A sötét mezők a tilalmat jelentik.

Folyó szám	A vad neve	Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1	Szarvas bika (Tehén állandóan tiltva)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2	Dámvad (Tehén állandóan tiltva van)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3	Zerge, mindkét nem — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
4	Ózbakk (őztehén csak külön miniszteri engedély alapján lehető)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
5	Nyul — — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
6	Daru és tuzok — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7	Siket- és nyirfajd mindkét nem —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
8	Fácán és császármadár — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
9	Fogoly — — — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
10	Vadgalamb, fűrj, gerle — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
11	Rucák, haltyu, vadliba — — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
12	Szalonka, vízi szalonka, mindenféle más vízi vad, kivéve a törvény 25. §-ában említetteket	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
13	Medve, vaddisznó, borz, farkas, vadmacska, görény és az összes ragadozó állatok —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
14	Mindenemű éneklő madár — —	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

A nyulakra vonatkozó vadászati tilalom miniszteri rendelet szerint január 1-től szeptember 30-ig tart, mely intézkedés azonban ideiglenes jellegű.

Klein Sándor és Társa

Oradea, Sas főbejárat.

Legolcsóbb női-, férfi fehér-
nemű, harisnya és kötött-
árak raktára.

HELLAS

Áruforgalmi Részv.-Társ.

Oradea, Piața Unirii 12.

Telefonszám: 960.

Románia legnagyobb, legrégebb
és legerősebb részletáruháza.
Fiókok az ország összes nagyobb
városaiban.

Fonciera Általános Biztosító

**RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
CLUJ—KOLOZSVÁR**

VEZÉRÜGYNÖKSÉG:

Oradea, Rimanóczy-u. 2.

A Királyhágómel-
léki Ref. Egyház-
kerület szerző-
dékes biztosítója

**Köt előnyös díj- és feltételek mellett: élet, tűz,
jég, baleset és betörés elleni biztosításokat.**

„Schmollpasta“

R.-T. Brassó

Gyárt „Schmollpasta“
cipőkrémet minden
szinben, valamint
bútor-, parkett-, auló-
pasztát és nyersgumi-
ban feloldott balzsir-
ral készült bőrzsirt.

Gyártmányaink 36 kiállításon lettek kitüntetve.

„ENGLAZE“

férfi-, fiu- és
gyermekruha
áruháza

ORADEA-NAGYVÁRAD
Strada Nicolae Jorga
(Zöldfa-utca) 3. szám.

JÓL GONDOLJA MEG

CITY CACAOT,

mert táplál és nem hizlal.

Minden jobb üzletben kapható.

„UNIVERSUL“

gépkereskedő cég

ORADEA NAGYVÁRAD
Piața Mihai Viteazul 12/a.

Szállít elsőrendű kivitelben
acélkeretes, golyóscsap-
ágyas cséplőszekrényeket
traktorokat, vetőgépeket,
motorokat és az összes
mezőgazdasági gépeket
hosszu fizetési határidőre.
Érdeklődőknek díjtalanul
bocsátjuk rendelkezésére
tisztviselőnket.

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körül teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékféléket többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell elegendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarább kezdenek tojni.

Méhes. A köpiüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók. — A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még ősszel végre nem hajtott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákön és bokrokon a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gáztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szárocza van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet. ○

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijárást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszélyeket még most is lehet ültetni.

Zöldséges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafikat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a kötéléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldséges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodsor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókháló-tól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és faiskola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A faiskolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelytannyira növekedtek, feltöltjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelékneműeket főlsszedjük és vagy a magunk használatára fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A lekaszálat forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főttebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöldbabot és egyéb ilyenfélét szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölccsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtárgyak karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelékneműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és befültetni. — A dinnyeültetvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodsor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érettkendert levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltéttetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk. **Gyümölcs- és faiskola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajításokat a fákról le kell meteszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkeztől együtt pusztítsuk. — A darázsészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinyaéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A veteményágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül, A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszálása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkéket, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, bükköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozst és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fürösztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ölba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kieresztetni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül, Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszálást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

röld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagyól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelní, miáltal sok ellen-ségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban fő-foglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell leszedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakaríttatnak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csürökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volna befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Lágy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat parosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábbm hajtának ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Ridegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más előléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

Az erdélyi, bánáti, máramarosi és körösvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár ünnepnapra, esetleg vasárnapra esik, akkor az a következő napon tartatik meg.

Aknasugatag—Oca Şagaş (Máramaros vm.), ápr. 24. és okt. 26. napját magába foglaló hétfőn és kedden.

Alamor—Alamor (Alsó Fehér vm.), márc. 5., szept. 4. Kirakóvásár előtt egy napi állatvásár.

Alcsill—Alcil (Arad vm.), április 24., július 11., okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, egy ezen határnapokat megelőző hétfői napon.

Alibanér—Alibunar pünköst és Mária mennybemenetele napján, ónapjár szerint.

Alsószopor—Soporul de Jos (Scrişag vm.), gyertyaszentelő utáni első csütörtökön; Péter és Pál, Szent Mihály napján, Advent utáni csütörtökön.

Alvinc—Vinful de Jos (Alsó Fehér vm.), jun. 24., nov. 25. Kirakóvásár előtt 2 napi állatv.

Arad—Arad, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző, péntektől június 29. nap után következő pént. megelő. és nov. 3 napi tartalommal és pedig a megelőző pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napon kirakóvásár.

Aranyosmedgyes—Medişa (Szatmár vm.) fehér vasárnap hetében; nagyhétben; áldozócsütörtök, jun. 24., aug. 8. nov. 3. és dec. 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Árpás—Arpaşten, július 6., október 11.

Avaslekence—Lechniţa (Sztmár), márc. 1. és jul. 6-át magába foglaló hetek hétfő napján.

Avasujváros—Oraşul nou (Szatmár vm.) márc. 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 15-ét, okt. 25-ét magabafoglaló hetek hétfőn és kedden. Első nap állatvásár.

Avasfelsőfalu—Negreşti (Szatmár vm.), a márc. 19-ét megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

Balázsfalva—Blaj, virágvasárnapot megelőző szombat, jul. 2., dec. 6. Kirakóvásár 2 nap, előtte 3 nappal állatv.

Bálint—Balint (Krassó-Szörény vm.), ápr. és szept. első csütörtökjén kirakó és állatvásár. Jun. és dec. 1. csütörtökjén állatvásár.

Bánffyhungar—Huedin, jan. 25., husvét és pünköst előtti kedd, jul. 26., szept. 21., nov. 25., hushagyó kedden és karácsony előtti kedden egy nappal előbb állatvásár. Kedden helivásár.

Bavaniste (Temes m.), febr. 28., máj. 21., okt. 26., nov. 20.

Beél—Belin (Bihar m.), április 1., június 1., szept. 1-ét magába foglaló 1. és 3-ik hetében állatvásár és szerdán kirakóvásár.

Belényes—Beiuş (Beled), febr. 18. és 19., máj. 5 és 6., aug. 4 és 5., nov. 10 és 11. hetében csütörtökön és pént.

Bél—Beliu (Bihar m.) márc. 1., jun. 1., szept. 1 és okt. 1. magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján.

Béltek—Belciugul Codrului, lásd Kraszna-Béltek.

Berek—Brefcu, jan. 25., aug. 7., szept. 26.

Berzászka—Bărzasca (Krassó-Szörény m.), május 26—27., jul. 25—26., okt. 6—7., november 7—8.

Berzova (Arad m.), márc. 21., jul. 6., okt. 26. napját megelőző hétfőn.

Beszterce—Bistriţa, hamvazó szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden országos állatvásár, május 17 és 18. Bertalan nap után és Katalin nap előtt szerdán, marhavásár 3 nappal előbb.

Bácsi, ápr. 21., szept. 15. **Bethlen—Beclan**, április 5—6. pünköst utáni vasárnap és hétfő, Kisasszony-nap előtti és Katalin-nap utáni vasárnap és hétfőn első nap állatvásár.

Bihardíószeg—Diosig, március 3., május 1., szeptember 2., december második hetében, mindig szerdán és csütörtökön úgy az állat-, mint a kirakóvásár.

Bikszád—Bicsad, (Szatmár megye), július 12., augusztus 25., szeptember 19.

Bitak—Bileag, március 22. **Billéd—Bilea**, (Torontál-m.) március 26., június 15., október 8., vasárnap vagy megelőző vasárnapon.

Boksánbánya—Bocşa montană, Sz. Péter, Feketevasárnap előtti szombatokon, szept. 1 után, Szt. Nepomuk napján.

Bolkács—Bălcaci, márc. 15., 16., 17., 18., november 6., 8., 8., 9., utolsó nap kirakóvásár.

Bonchida—Bonfida, Laetare utáni nap, június 30 és okt. 21., megelőző egy nap állatvásár.

Borgóprund—Borgoprund, április 14., marhavásár 2 nappal előbb, okt. 30., a marhavásár 3 nappal előbb.

Borosjenő—Ineu, Sz. János napja, Sz. Illés hete és Paraszkeva előtti vasárnapon 6 naptár szerint.

Borsa—Borşa, (Máramaros vm.), június 1., szeptember 13., magukban foglaló hetek hétfői napján és azonkívül minden év április 15 és december 1-ét magába foglaló hét hétfőjén állatvásár.

Borsa—Borşa Cojana (Kolozs vm.), február 24., május 6., október 4., megelőző 1 nap állatvásár.

Bozovics—Bozovicin, január és április első keddjén, áldozócsütörtök előtti kedden, október elseje utáni kedden.

Borossebes—Sebis, új naptár szerint ápr. hóban György, szept. Mihály napot magába foglaló héten minden szerdán, ó-naptár szerint dec. Szt. Mihály hetében szerdán. Kirakó és állatvásár egy napon.

Borzás—Bozias, okt. 24.
Brad—Brad (Hunyad vm.), március, június, szeptember és december hónapok 3 csütörtökén, kirakó és állatvásár egy napon.

Brassó—Braşov (Brassó vm.), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár, Lukács után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukácsnap marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó országos nyers-termény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken hetivásár, előző nap állatfelhajtással. Minden 3. hétfőn szept. hóban luxuslővásár. Más értesülés szerint augusztus 16-án, ha ez ünnep, akkor az előző napon luxuslővásár.

Butyin—Buteni (Arad vm.) ó-naptár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szent János fejvétel és Karácsony első hetén a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartanak.

Butyin—Butin (Temes vm.) április 24, június 24, október 15, november 30. Ha e határnapokra róm. kath. vagy ó-hit sátoros ünnep esik, egy héttel később.

Buza—Buza (Szolnok-Deboka vm.), január 10 és 11, április 22 és 23, július 28, október 26 kirakó- és állatvásár ó-naptár szerint, nagy bőljben minden szerdán marhavásár.

Buziás—Buzias, jan. 23, április 24, jul. 25, okt. 1.

Csákova—Ciacova (Temes vm.), nagybőlj közepette; június 29, augusztus 15, Szent Mihály, Szent Márton napja.

Csetád—Cetad, március 12, május 1, október 15.

Csege—Ceghe, Kirakóvásár hushagyó kedden, pünköst harmadik napján.

Cseffa—Cefa, ápr., aug. és dec. hó első csüt. után.
Cserjános, április, június, szeptember 20.

Csermő—Cermeiu, (Arad vm.) virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, Deméter nap utáni vasárnap.

Czege—Taga, hushagyó kedden és pünköst 3. napján.
Czikmántor—Ticmandru, március 31-től április 2-ig, szeptember 14—26, december 28—30.

Deés—Dej, március 1, június 1, aug. István király-nap előtti héten és december 13, m. fogl. hetekben kedden és szerdán, kedd hetivásár (barom), péntek csak kirakó.

Delta—Deta, márc. 25, jul. 15, szept. 12, nov. 30.

Déva—Deva, jun. 14, máj. 13, aug. 3, okt. 30, megelőző 3 napon át állatvásár.

Dézna—Dezna (Arad vm.), március 19, május 14, szept. 10. Ünnepnap esetén a megelőző hétfőn.

Dicsőszenmárton—Diciosánmárton, márc. 1, máj. 1, jul. 24, okt. 15, megelőző 3 napon át baromvásár.

Ditró—Ditrau, január 31, febr. 1—2, április 28—29—30, július 14—15—16, november 22—23—24.

Dobra—Dobra, (Hunyad vm.) szept. 21, nov. 8.

Dognácska—Dognecea (Krassószörény vm.) szept. 8.

Dragomér—Dragomireşti, vizkereszt előtt, Péter és Pál után, Szent Mihály után eső hétfői napokon. Hetiv. hétfőn.

Drág—Drag (Kolozs vm.), husvél előtti nagycsütörtökön, a júliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg 2—2 nap, a többi előtt 1 nap állatvásár, jul. 6, augusztus 18, nov. 7.

Drágus—Drăguş, február 27—28, július 21 állatvásár.

Egeres—Aghireş, febr. 1, május 3, augusztus 1, nov. 3.

Egerhát—Arghihat, január 1—2, gör. kath. husvél megelőző szerda és csütörtök, július 31, augusztus 1. Gör. kath. kisboldogasszony (kisasszony) napján és előtte való napon. Első napon állatvásár.

Egeres—Igriş, augusztus 28 előtti vasárnap.

Előpatak—Václcel, aug. 17, 18, 19.

Egerszeg—Cornăţel, márc. 31, ápr. 1, aug. 1—2.

Erdőd—Ardea (Szatmár vm.) febr. 2 után, husvél előtt, pünköst előtt, jul. 2, szept. 14, nov. 1, dec. 16 utáni csüt.

Ermihiályfalva—Mihaişfalău (Bihar vm.), március 14, jun. 27, szept. 6, dec. 12, az állatvásár a kirakóvásárt megelőző napon tartatik.

Erzsébetváros—Ibaşfalău, jan. 27. Gyümölcsoltó boldogasszony utáni nap; Áldozó csütörtök utáni nap, július 5, szept. 21, november 20, megelőző 3 nap marhavásár.

Erdőszáda—Ardusat, március és június első hetében, augusztus harmadik és nov. második hetében levő pénteken; hetivásár péntek.

Erendréd—Andrid, ápr. 10, okt. 15, s ha ezek nem keddre esnek, akkor következő kedd.

Etyek, május 8—10, szept. 9—10. napokat magába foglaló hét szerda és csütörtökön.

Élesd—Aleşd, márciusban Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten, csütörtökön és pénteken; szept. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napokon és pedig az állatvásárral, a vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.

Facsád—Făget, Keresztelő Szent János, Szent Tódor, Virágvasárnap, Szent Péter, Szent Mária, Szent Duru és Szent Miklós előtti 4. napon.

Farkaslaka—Lupeni, május 8, augusztus 19, november 12. A kirakóvásárt megelőző 2 napon állatvásár.

Feketehalom—Codlea, április 25, szeptember 30, megelőzőleg egy-egy nap állatv.

Feketetót—Tăul, jan. 25. előtti hétfőn, április 5, július 15 és okt. 16 napjait követő hétfőn kirakó és állatvásárok.

Felkenyér—Vinerea, husvél utáni péntek és dec. 28.

Felmér—Felmer, ápr. 1—2, szept. 1—2 állatv.

Felsőbajom—Boian, április 1, augusztus 1, ezt megelőző 3 nap állatvásár.

Felsőbánya—Baia-spie, jan. Vízkereszt m. fogl. héten, Ker. járó hétben, jul. Apost. oszlása és okt. Szent Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Felsőszálaspatak—Sălășul de Sus, május 5, október 11.

Felsővisó és Középvisó—Vișeu de Sus (Vișeu Mijlocie). (Máramaros vm.) gör. kath. Szent György, Szent Illés és Szent Demeter napokat követő hétfő és kedd, márc. 5, szept. 10 állatvásár.

Felvinc—Vințul de Sus, „Oculi” vasárnap utáni hétfőn: márc. 20, jun. 8, aug. 24 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár.

Feltót—Tanfi, április harmadik és szept. első hétfőjén. Kirakó- és állatv. egy napon.

Ferenchalom—Ferendia (Torontál vm.), március 1. szomb., augusztus 16 követő szombaton.

Fogarás—Făgăraș, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6. Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap baromvásár.

Gátalja—Gătaia, jan. 20, ápr. 20, jul. 20, nov. 20.

Gernyeszeg—Gârnești, január 14, máj. 15, aug. 16, nov. 19. Megelőző 3 nap állatvásár.

Gerend—Grinc, július 26, október 7.

Görcsöny—Gârceni (Szilágy vm.), márc. 19, jun. 24, szept. 21, nov. 25.

Gyalu—Gilău, július 24, dec. 11.

Gyamata (Temes megye) január 16, április 20, július október 20.

Gyéres—Ghiriș, február 3, jul. 8, okt. 21.

Gyimesalsólok—Lunca de Jos, márc. 30—31, okt. 29—30 és következő napokon kirakóvásár.

Gyulafehérvár—Alba Iulia, a husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, december 17. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.

Gyorok—Gioroc, márc. 15, szeptember 29, vasárnap napon, Kirakó- és állatvásár egy napon.

Hadad—Hodod, ujév 2-ik hetében, Gerg., Áld. csüt., Szt. László, Mária Magd. és Demeter hetében hétfőn és kedden, első nap állatvásár.

Hagymáslapos—Lăpușel, Gyömölcsoltó boldogasszony és Szent Miklós napokon.

Halmi Halmeu (Szatmár megye), január 1, március 1, április 24 és pünköst előtti hétfőn és kedden; s azokon a hetek hétfőjén és keddjén, melyek magukban foglalják jul. 13, aug. 14 és nov. 30-át.

Hátszeg—Hafeg, febr. 15, aug. 28, Gyertyaszentelő boldogasszony, illetve Nagyboldogasszony napja, febr. 15. megelőző 3 napon baromv., aug. 22—24 juh., aug. 25—27 szarvasmarhavásár, hétfőn hetivásár állatfelhajtással.

Havasmező—Poienile, ó-pünköst, O-llés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13 vasárnapra esik, ugy ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóvásár.

Héjjasfalva—Hașfalău, március 28 és december 2. Megelőző napon állatvásár.

Homoród—Homorod, március 15—17, jul. 4—6, nov. 15—17 állatvásár, termény és házi iparcikkokkal.

Hosszufalu—Satu-lung, Hamvazó szerda utáni, Áldozócsüt. utáni, jul. K. Sz. János utáni és szept. Szent Ker. felmagaszt. utáni péntek.

Jakabfalva—Iacobeni, ápr. 22—24, okt. 26—28, két nappal előbb állatvásár.

Jaszenova (Temes megye), május 21, szept. 11.

Józseffalva, április 15, jun. 20, szept. 29. vasárnap és hétfő.

Kacza—Cafa, május 7, szeptember 16, megelőzőleg egy nap állatvásár.

Kákófalva—Cacova, Szent György, Mihály, Mária el. csütörtökön.

Kakova—Cacova, (Krassó-Szörény m.), máj. 1—2, nov. 2. **Kal—Cal**, január 19—22, máj. 22—25, okt. 1—4.

Kapnikbánya—Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár, hetivásár szomb.

Kányád—Uliașul, ápr. 4, 5, 6, 7, augusztus 14, 15, 16, 17, november 4, 5, 6, 7, utolsó nap kirakóvásár. Juhv. ápr. 5, nov. 3.

Kápolnás—Căpălnaș, máj. 6, márc. 22, jul. 7, szept. 29, nov. 21.

Kápolnásfalva—Căpălntșa, jun. 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kápolnokmonostor—Capolnic Mănăștur, febr. 26, jun. 1, aug. 26 és december 6-át magába foglaló hét keddjén állatvásár, szerdáján kirakóv.

Károlyfalva (Temes megye) márc. 19, 20, 21, jun. 10, 11, 12, szept. 20, 21, 22, nov. 7, 8, 9. Ha a vásár első napja nem csütörtöki napra esik, akkor az illető vásár mindig a határnapot követő csütört. naptól kezdve lesz tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Kecel—Căfel, máj. 27, jun. 27, szept. 1.

Kendilóna—Lona, jan. 23, május 24.

Kékes—Cheuchiș, (Szolnok-Doboka m.), április 6, október 30.

Kémer—Camăr, máj. második hetében hétfő és kedd, november 1-et megelőző hétfő és kedd.

Keresd—Criș, január 16.

Keresztes—Cristiș, május 29, szept. 12.

Kézdivásárhely—Târgul-săcuiesc, január 3 és május 2 után hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.

Királyfalva (Temes megye) július 7, nov. 17.

Kisjenő—Chișinău (Arad vm.), Szentgyörgy (ápr. 24.) előtti szombaton és vasárnap, szept. 29-ét megelőző szombaton és vasárnap és december első hetének szombaton és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Jul. 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajtással.

Kibéd—Chibed, febr. 16, május 19, december 2. Megelőző 3 nap állatvásár.

Királydaróc—Crai-darolț, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptember 9, nov. 12, dec. 24, hetivásár, csüt. állatvásárral.

Kiskapus—Copsa-mică, (Nagyküküllő m.), ápr. 21—22, juhvásár, 25—27 állatvásár, 28-án kirakóvásár, aug. 21—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár.

Kisselyk—Șeica-mică, június 24, november 11, az utóbbi megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kiszető (Temes m.), június 18, október 15.

Kolozs—Cojocna, február 10, husvét utáni szerdán, november 5. Hétfőn hetivásár.

Kolozsvár—Cluj, jan. 10, márc. 12, jun. 13, szept. 1, nov. 2, máj. 5. juhvásár.

Koltó—Coltău, jan. 6, ápr. 24, jun. 24, szept. 29.

Korond—Corund, jan. 18, máj. 13, aug. 25.

Koródszentmárton—Coroia Sânt-Mărtin, márc. 15, aug. 1, okt. 30.

Koruja, máj. 19—20, szeptember 8—9.

Komlód—Comlod (Bánát), március 5, július 15, szept. első vasárnapján.

Kovászna—Covasna, febr. 11, máj. 2, jul. 22, nov. 11.

Köboldogfalva—Sânta Maria de Piatra, jan. 12, husvét után 4 nap.

Körösbánya—Baia de Criș, március, június, szeptember és december hó 3. szerdáján.

Köröspatak—Crișeni, Mátyás nap, jun. 16, okt. 4.

Krassóvár—Crașova, (Krassó-Szörény v.), ápr. 23—24, első nap állatvásár, jun. 28—29, aug. 14—16 csak kirakóvásár.

Krassó—Crassău, (Szatmár m.), máj. 2, jul. 2, szept. első és nov. második kedden.

Kraszna—Crasna, jan. hóban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfőn és kedden.

Krasznabélték—Belchiugul Codrului, febr. 10, március 31, május 19, július 21, szept. 22, november 10, dec. 22.

Kartya—Curtea (Krassó-Szörény m.), jun. 2, szept. 26.

Lajosfalva—Cărlibaba nouă jan. 25, máj. 25, Kereszt felm.

Lekence—Lechința, (Szatmár m.), március 1, július 6.

Lekence—Lechința, (Beszterce-Naszód m.), márc. 1—2, április 25—26, június 1, szept. 20—21. Marhavásár 2 nappal előbb.

Lippa—Lipova, Szt. György Szent Illés, Kisasszony és Szt. Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatvásár.

Lövete—Lueta, január 13, 14, 15, ápr. 3, 4, 5, jul. 30, 31, aug. 1, okt. 13, 14, 15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Lugos—Lugoj, február 10, május 10, július 2—4 és okt. 21. — Megelőzőleg péntek, szombat és vasárnap.

Lupsa—Lapșa, január 14, május 4, szeptember 19, megelőzőleg 3 nap marhavásár.

Magyarláros—Lăpușul, január 18—19, május 13—14, jul. 6—7, szeptember 26—27, első nap állatvásár.

Magyarnemes—Nimigea ungurească, jan. 15, május 4, augusztus 14, november 13.

Máramarossziget—Sighet, hetivásár kedd és péntek állatvásárral; bőjt első hétfő és kedd napjain, ónaplár szerint pünköst hétfő és kedd, Illés-napot magába foglaló hét hétfő és kedd napjain, ha pedig Illés vasárnapra esik, a következő hét hétfőjén és keddjén, október 13-át magába foglaló hét hétfőjén és keddjén, ha október 13 vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain, december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárokrá vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartanak. Szeptember 1—2 napjain kirakó és marhavásár tartatik olyformán, hogy ha a fenti napok valamelyike vasárnapra, vagy római, illetve gör. kalh. ünnepre esnék, a vásár a vasárnapot, v. ünnepet követő napokon tartatik. Minden év november 5—6 napjain kirakó és állatvásár.

Magyarszentpál—Sânpaul (Kolozs m.), július 28.

Mária-Radna—Maria-Radna, áldozócsütörtök és ónaplár szerinti október 6-át megelőző pénteken kirakó és állatvásár egy napon.

Margitta—Mărghita, jan. 6, április 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatvásár, pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatvásár, a harmadik napon kirakóvásár.

Marosvásárhely—Târgu-Mureș, orsz. állatvásár jan. 13, 14, 15, 16, virágvasárnap előtti hétfő, kedd, szerda és csütörtökön. Urnap után való péntek, szombat, vasárnap és hétfő, aug. 31, szept. 1, 2, 3, november 7, 8, 9, 10. Országos kirakóvásár: január 17. virágvasárnap előtti péntek. Urnap után! kedden, szeptember 4 és november 11.

Marosvécs—Brancovești, július 2.

Mehádia—Mehadia, jan. 22, április 6, július 11, okt. 16.

Mercifalva—Carani (Temes m.), április 20, augusztus 10.

Mezőbodon—Budiud de Câmpie, az ónaplár szerint pünkösti ünnepek után következő napon. Megelőző 3 nap állatvásár.

Mezőtelegd—Tileagd, ápr. harmadik és december első szerdáján kirakó és állatv.

Misztótfalu—Tăuții de Jos, (Szatmármegye) máj. 3. és nov. 25. magába foglaló hetek hétfői és keddi napjain, első nap állatvásár.

Módos—Modos, márc. 25, jun. 26, szept. 1, okt. 26-át megelőző vasárnapokon.

Monor Monor, (Beszterce-Naszód vm) május 31, szept. 27. vásártér hiánya miatt betiltatott.

Monora—Mănărade, jun. 5, okt. 28. Egy nappal előbb állatvásár.

Monostor—Mănăstur, február 26-át tartalmazó hét keddjén, június 1, augusztus 26, december 6. Kedden hetiv.

Moravica (Temes m.), ápr. és okt. hónapok első vasárnapján.

Móricföld—Morișești, febr. máj., aug., nov. 3—4.

Nádas—Nadășul șăseșc. febr. 5, ápr. 28, okt. 30. (ün-
nep esetén a következő nap.

Nagybánya — Baia-Mare,
Oculi vasárnap után, Urnap
után, augusztus Sz. István
után és nov. Márton nap után,
mindig hétfőn és kedden,
minden év január 3-ik vásár-
napját követő hétfőn állatv.,
kedden és szerdán kirakóv.

Nagybaromlak—Motișdorf
márc. 16, pünköst után har-
madik nap, nov. 2.

Nagybárd—Borodul-mare,
(Biharmegye) Gergely nap
(márc. 12) utáni hétfőn, Péter
és Pál napját magában fog-
laló hét hétfőjén, Boldogasz-
zony napját (aug. 15) és
Márton napját (nov. 11.) ma-
gában foglaló hetek hétfői
napján kirakó és állatvásár.

**Nagybecskó—Băscădul-
mare,** hetivásár szerdán és
pedig kirakóvásár sertésfel-
hajlással.

**Nagyborosnyó—Boroșneul
mare,** febr. 16, máj. 15, aug.
25, nov. 19, ha ünnep, a kö-
vetkező napon.

Nagydisznód — Cignadie,
jun. 30, aug. 29.

Nagyenyed—Aiud, jan. 25,
máj. 8, aug. 19, okt. 16, három
nappal előbb állatvásár. Éven-
ként május 1-től 7 napon át
juhvásár.

Nagyfalu—Nașfalău (Szi-
lágymegye), Vízkereszt utáni
héten, szerdán és csütörtökön,
márciusi böjt közepének he-
tében, Szent György napot
(április 22) magában foglaló
héten, július harmadik heté-
ben, szept. harmadik hetében,
november második hetében,
valamennyi vásár a megjelölt
hetek szerda és csütörtök
napján tartatik.

Nagyhalmagy — Hălmașiu,
nagyböjt első hetében, virág-
vasárnap előtti héten, Péter
és Pál hetében, Kisasszony
és Borbála napokat magába
foglaló heteken, minden szom-
baton kirakó- és állatvásár.

Nagyida—Inda-mare orsz.
kirakóvásár máj. 21, jul. 24,
szept. 12, okt. 16, dec. 22.

Nagyilonda—Ilonda-mare,
febr. 9—10, máj. 1—2, okt.
15—16. Első nap állatvásár,
második nap kirakóvásár.

Nagykapus — Copșa-mare,
aug. 24, 21—22-én állatvásár.

Nagykomlós—Comloș,
márc. 5, jun. 15, szept. 1.

Nagykaroly—Careii-mare,
hétfő és péntek általános,
február 4, április 15, június
3, július 1, szeptember 16,
november 5, december 9-ét
m. fogl. hetekben hétfőn.

Nagylak—Nădlac, ápr. 24
és szeptember 29-ét magában
fogl. hetekben, mindig szom-
bat és vasárnap. A január
6-ika után következő legkö-
zelebbi, valamint július hó
2-ik szombalján és vasárnap.

**Nagymajtény—Moftinul
mare,** febr. 5, ápr. 16, máj.
15, jul. 10, szept. 18, nov. 6,
dec. 11.

Nagypalád (Szatmármegye)
febr. 14, máj. 9, aug. 1, okt.
24. Ha e napok ünnepre es-
nek, az előtte való hétfőn

**Nagysármás — Șărmașul-
mare** (Kolozm.), január 17,
ápr. 20, okt. 10, megelőzőleg
2 napon állatvásár.

**Nagysomkut — Somcuta-
mare,** Oculi vasárnap előtti
szerda és csütörtök, Urnap
előtti szerda és Urnap, aug.
20, nov. 11 előtti szerda és
csütörtök; első nap állatv.

Nagyszalonta—Salonta, a
febr. 15, ápr. 15, jul. 15 és
nov. 15-ét magába foglaló
héten pénteken és szombaton,
az állatvásár mindenkor az
első napon tartatik meg.

Nagyszeben — Sibiu, Víz-
keresztnap utáni hétfőn, máj.
3, szept. 14, megelőző 7 nap
állatvásár.

Nagytárna — Tarna-mare
(Szatmárm.) febr. 16, ápr. 1,
máj. 1, jul. 26, okt. 28 és
dec. 11. napokat m. foglaló
hetek hétfőjén és keddjén.

Nagyvárad—Oradea, hétfő
és kedd általános vásár, pén-
tek csupán kirakóvásár. Márc.
12, jun. 21, szept. 8, dec. 8-át
magába foglaló héten mindig
pénteken kezdődnek s a kö-
vetkező sorrendben tartatnak
meg: pénteken és szombaton
sertés- és juhvásár, vasárnap,
hétfőn, kedden termény-, ba-
romfi-, sertés- és lóvásár;
vasárnap, hétfőn, kedden,
szerdán, csütörtökön és pén-
teken általános vásár.

**Nagyzerénd—Zerindul-
mare** (Aradmegye) jan. 14,
szept. 1.

Nagyzsombor — Jimborul,
jan. 20, husvét és pünköst
harmadnapján, nov. 22.

Nagyzsám (Temesmegye),
Szt. György és Szt. Mihály
előtti vasárnap.

Naszód—Năsăud, máj. 27,
Szt. Bertalan után következő
2-ik szerdán, nov. 8, 2 nappal
előbb állatvásár.

Németbogsán — Bocșa,
(Krassó Szörény-megye) Fe-
ketevasárnap előtti héten, má-
jus: Szt. János napját magába
foglaló héten, Péter és Pál
ünnepe után, szeptember 18
után, mindenkor csütörtökön,
pénteken és szombaton.

Németszentpéter, aug. 16,
ha vasárnapra esnék, ugy rá-
következő hétfőn.

Nickyalva — Nișchidorj
(Temes m.) május 23, aug. 7,
egy nap állatvásár.

**Nyáradkarácsony—Crăciun-
nești,** augusztus 27.

**Nyárádszereda—Mercurea
Niraj,** február 21—24, július
29—30, okt. 1—4, dec. 7—8,
szerdán helivásár.

Óbesenyő—Beșeneva mare,
május 16, aug. 15, okt. 15.

Oklánd—Ocland, április 28
és okt. 27, a kirakóvásárt
megelőző 2 napon állatvásár.
Minden csütörtökön heli ki-
rakóvásár.

Ómoldova—Moldova veche,
április 21, augusztus 27-én
állatvásárok.

Ópécska—Pecica română,
a február 2-át és július 24-ét
megelőző szombat, vasárnap,
hétfő.

Óradna — Rodna veche,
febr. 26, megelőző szombat,
június és október hó utolsó
szombat, május 4, aug. 10 és
dec. 18 előtti szerdán, 2 nap-
pal előbb állatvásár, május
és aug. — 3 nappal előbb
állatvásár.

**Óravicafalu—Oravița ro-
mână,** március 25—26, július
27—28.

Órsova (Ó)—Orșova, má-
jus 1—3, szept. 17—19 és
állatvásárok.

Ósinka—Șinca veche, ápr.
29, okt. 24 állatvásár, követ-
kező napon kirakóvásár.

Orcivalva-Cocota, (Temes-megye) ápr. 24, szept. 8.

Oravica-Oravija, (Román) márc. 25, július 25.

Pankota-Pâncota, május 5, aug. 1, okt. 15, kirakó és állatvásár 1 nap.

Pâncélcseh - Pantceu, június 23-24, szept. 9-10, első nap állatvásár.

Papalc-Pâpâuți, febr. 14 utáni, pünköst előtti, aug. 19 utáni és okt. 29. utáni hétfőn.

Párdány-Pardani (Torontál megye) május 16.

Panlis (Temes m.), május 5, október 1.

Pécska (Magyar)—**Pecica** (Ungurească) május 9 és szept. 14-ét megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatvásár.

Perjámos-Periamoș, ápr. 24, június 15, szept. 24.

Petres-Petriș (Beszterce-Naszód m.), ápr. Hugó és október Simon Juda napján.

Petrozsény - Petroșeni, május 15., okt. 15. kirakó és állatvásár.

Piskolt (Bihar m.), márc. 1. és szept. 1. előtti szerdán.

Pasztakamarás-Câmărașul deșert, orsz. kirakó és gyümölcs vásár július 8.

Radna: lásd Óradna és Mária-Radna alatt.

Resicabánya-Reșița, (Krassó-Szörény m.) Virágvasárnap előtti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Román-Oravica-Oravija Română, márc. 25, július 25.

Románlapos - Lăpușul Românesc, (Szolnok-Doboka m.) mindig ónaptár szerint Újévnapiján, Gyümölcsoltó Boldogasszony és megelőző napon, Pünköst 2-ik és 3-ik nap, Kisasszony nap és a megelőző napon, első nap állatvásár.

Rozsnyó - Râșnov (Brassó m.), jan. 25, jul. 12, előző egy nap állatvásár. Állatvásár minden szerdán.

Sarmaság-Șarmășag április és június második, aug. és okt. 3-ik heteiben szerda és csütörtök. Hétfőn hetivásár.

Sárköz-Livida, hetivásár kedden, február 16, május 15, július 20, szept. 20 és december 6. napját magába foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Segesvár-Sighișoara, márc. 15-17, jun. 25-25, nov. 3-5; 2 nap állatvásár, márc. 12. tenyészállatvásár.

Selénd - Șilindia, (Arad m.), május 25, okt. 2, dec. 13-t követő vasárnap. Állatvásár a kirakóvásárral egy napon.

Simánd - Șimandul de jos, febr. 13, május 15 és szept. 13. hetében vasárnap és szombat állatvásár.

Simon-Simon, aug. 9, november 21.

Soborsin-Șoborșin, február 14, május 3, aug. 18, dec. 3, kirakó és állatvásár egy napon.

Somkerék - Sinte-re-ag, febr. 2-3, jun. 25-24. Első nap állatvásár.

Sósmező - Poiana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19-20, július 14-15, okt. 25-26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóvásár, szerdán hetivás.

Sóvárad-Sărată, jan. 7-8, május 7-8, aug. 29-30, december 19-20.

Stájerlak - Staierdorf. Anina, Szt. háromság vasárnapján, október második vasárnapján.

Sülelmed - Șilineghiu, január 13-14, Pünköst második és harmadnapján, aug. 27-28: Kedd hetivásár.

Szamosujvár-Gherla febr. 3-5, ápr. 29-30, máj. 1, jul. 23-25, okt. 26-28.

Szászkabánya-Sâsca Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, úgy az napon és a következő szombaton; július 6-7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szept. 21. péntekre esik, úgy aznapon és a következő szombaton.

Szászrégen-Reghinul Săsesc, febr. 11-19, máj. 1-12, jul. 30, aug. 10, okt. 15-23, utolsó nap kirakóvásár.

Szalárd-Sălard, február és aug. 1 előtti szerdán.

Szamoskrassó-Ci-rășeu, május és július második keddjén, szept. első keddi és nov. második keddi napján.

Szászsebes - Șebeșul Săsesc, Mühlbach, január 29, április 24, aug. 24, előzőleg 3 nap állatvásár, ápr. 6-8, aug. 10-12 juhvásár, május 30-31 állatvásár.

Szatmárnémeti-Sătmăre, febr. 2, márc. 19, máj. 1, jul. 2, szept. 29, nov. 21. magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, 1 nap állatv.

Székelyhid - Săcueni (Biharmegye), febr. 19, máj. 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25, magában foglaló hetekben pénteken. Ezenkívül husvét és pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken. 1 nap állatv.

Székelykeresztúr-Cristur, febr. 21-22, máj. 1-4, jul. 4-7, szept. 8-11, 3 nap állatvásár, márc. 1-én tenyészbikavásár, márc. 2-án tehén és üszővásár, minden szombaton hetivásár állatfelhajtással.

Székelykeve (Temes-megye) jun. 1, szept. 28, orsz. állatvásár.

Székelyudvarhegy-Odorheiu. Bótköz utáni szerda és csütörtök, Úrnapja utáni hétfő és kedd, október 4-5, december 21-22, három nap állatvásár, ha akár a kirakó-, akár a marhavásár első napja ünnep, akkor a vásár a következő napon kezdődik, ápr. 10-12, szept. 28-30 juhvásár.

Székelyut (Temesmegye) jan. 25, jul. 27, okt. 23. Orsz. vásárokat nem tartja meg.

Szemlak - Semlac, Judica vasár. előtt két héttel és Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a rákövetkező hétfőn.

Szentgyörgy - Sângeorgiu (Beszt. Naszód megye), febr. 1, máj. 8, aug. 1, nov. 1, 3 nappal előbb állatvásár.

Szentjobb - Sântiob, (Biharm.), ápr. és aug. első hétfő orsz. kirakó- és állatv.

Széplak—Seplak (Biharmegye), a böjt másod hetében, Szt. György előtti héten, Lőrinc napját magába foglaló héten, okt. első hetében, minden kedden kirakó- és állatvásár.

Szilágycseh—Cehul Silvaniei, hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön. Aug. második hetében szerdán és csütörtökön, Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Lútsz- nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Szilágynagyfalu — **Nasfalău**, orsz. állatvásár **Vizkereszt** utáni hét szerdáján, márciusi böjtközepe hetének szerdáján, Szt. György napját magában foglaló hét után következő szerdán, jul. harmadik hetének szerdáján, nov. második hetének szerdáján. Kirakóvásár mindig a fenti szerdák után való csüt.

Szilágyosmlyó—Șimleul Silvaniei, március, június, szeptember, december 20-át tartalmazó hetek csütörtök és péntekén. Március 23—24, június 22—23, szept. 21—22, dec. 21—22. Péntek helivásár.

Szénérváralja—Seini Félix, április, Gyula, július, Ince és okt. Teréz napokat magába foglaló héten hétfőn és kedden.

Szinye — **Sina** (Dés mellett), orsz. kirakóvásár jan. 15, márc. 26, június 27, október 15.

Szolcsva—Șelciova, ápr. 15—16, máj. 20.

Tasnád—Tășnad, Bánt hetében pénteken, husvét előző nagycsütörtökön; máj. Szaniszló, jul. Sárlos Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony-napja, okt. Gál és nov. Márton napok heteiben pénteken.

Teke—Teaca (Kolozsmegye), febr. 1, máj. 1, ezt megelőzőleg április 11—14 juhvásár; június 27, november 5, megelőzőleg 2 nap állatvás.

Telegd—Tileagd (Bihar-megye), április 3-ik és december első hetének szerdái napján.

Temesbökény—Butin, ápr. 25, jul. 24, okt. 15, dec. 20.

Temesfüves—Fibis, márc. 10, máj. 10, nov. 10.

Temeshidegkut—Guttenbrunn (Temesmegye), január 16, május 16, szept. 14.

Temesgyarmat—Jarmata, (Temes m.) jan. 16, május 16, szept. 14. Állatfelhajtás nélkül.

Temeskutas (Temesm.) május és okt. első keddjén.

Temesrékás, február 23—24, jun. 23—24, okt. 31, nov. 1. mindkét napon kirakó- és állatvásár együtt. Ha a határnapok elseje nem szombaton esik, úgy az azokat megelőző szombaton és vasárnapon.

Temesvár—Timișoara a vásárok 5 napon át tartanak; március 19, június 1, augusztus 15, szeptember 29, december 18 előtti csütörtökön kezdődőleg. — **Szarvasmarhavásárok**: március 19, július 1, aug. 10, szept. 28, dec. 14. **Disznó- és juhvásárok**: március 16—17, június 1—2, aug. 10—11, szept. 28—29, dec. 14—15. **Lóvásárok**: március 17—18, június 2—3, augusztus 11—12, szept. 29—30, dec. 15—16. **Kirakóvásárok**: március 16—20, június 1—5, augusztus 10—14, szept. 28-tól október 2-ig, dec. 14—18-ig.

Tenke—Tinca, (Bihar megye) március, június, szept. december hónapok negyedik hétfőjén kirakó és állatvásár.

Teregova, január 19, Gör. kel. husvét utáni első pénteken, július 6, Szent Demeter előtti pénteken. jul. 9, aug. 28, nov. 5, három nappal előbb állatvásár.

Torda—Turda, hamv. szerda utáni szombaton, április 24, július 24, szept. 8, okt. 31, dec. 6. Három nappal előbb állatvásár. Szombaton helivásár.

Tótvárad—Totvărădia, január 20, ónaptár szerint husvét utáni csütörtökön, ónaptár szerinti Urnap, szept. 26. Kirakó és állatvásár 1 nap.

Tövis—Teius, febr. 23, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatvásár, aug. 18—19 juhvásár.

Turc—Turj, (Szatmár m.) jan. 25, ápr. 15, jun. 24, szeptember 2, november 15.

Turterebeș—Turulung (Szatmár m.) febr. 3-át, ápr. 6-át, augusztus 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

Ujarad—Aradul nou, (Temes megye) március 1, június 16, október 18.

Ujgyház (Leschkirch)—Nocrich, febr. 3. **Krisztus** mennybemenetele utáni nap és október 16-a utáni hétfőn, két nappal előbb állatvásár.

Ujfalu—Neudorf, május 13, augusztus 29, október 15, december 6.

Ujpécs—Uipeci, ápr. 4, augusztus 10, október 13 utáni vasárnapokon.

Ujszentanna—Șântana, (Arad megye) március, augusztus és október első szombatján. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra esik, akkor a következő vasárnapon.

Uima (Temes megye), május 26, augusztus 18. Az országos vásárokat nem tartja meg.

Vadász—Vădas (Arad megye) április 7, június 24, magába foglaló hét szerda napján kirakó és állatvásár.

Vajdahunyad—Hunedoara, ónaptár szerint „Laetare” előtti szombat, áldozócsütörtök, július 11, november 13, három nappal előbb állatvásár.

Vajdakamarás—Vatdacamaras, március 19, július 24.

Vajdarécse—Vaidarecea, január 18—19, márc. 21—22, augusztus 1—2, első nap állatvásár, második nap kirakóvásár.

Vámosgálfalva—Ganfalu, hushagyó kedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt eső vasárnap csak állatvásár.

Varadia—Varadia, április 4. utáni pénteken és szept. 4. előtti pénteken.

Várboksán — Bocsa
románá, pünköszt vasárnap
utáni kedd és október első
keddjén.

Varsány — Vársand,
(Aradmegye) október 2.

Varjas — Varias, április
1, szeptember 1, december
1.

Várhely — Grădiște,
(Hunyad megye) ónaptár szeri-
nti husvét után következő
2 szombat, október 20.

Vármező — Buciumi,
országos állatvásár február,
május, augusztus és novem-
ber hónapok második szerda
napján s az ezeket követő
csütörtök napokon kirakóvá-
sár. Heti vásár minden csü-
törtökön állatfelhajlással.

Végvár — Tormac, április
17, jun. 15, szept. 13,
nov. 15. napokat magába
fogláló hetek péntek, szom-
bat és vasárnapján. Ha e
napok valamelyikére sátoros-
ünnep esik, úgy egy héttel
később a vásárok három
naposak.

Vermes — Vermeș, má-
jus 10, október 8.

Verespatak — Roșia
de munte, március utolsó
és október második hetében
pénteken és szombaton. 1—1
nap állatvásár.

Vaskóh — Vașcau (Bi-
harmegye) február, április,
június, augusztus, október és
december első pénteken.

Világos — Șiria (Arad-
megye), bőjt köz. napon, jun.
1-ét követő vasárnap, aug.
2-ik hetében és Szt. András
napját magába foglaló héten
első vasárnap, 1-1 nap állatvás.

Vinga (Temesmegye), gör.
kel. naptár szerint áld. csüt.
előtti vasárnap, Szt. István,
és Szt. Mihály nap utáni első
vasárnap.

Vingárd, orsz. állatvá-
sár febr. 10—11, szept. 10—11,
orsz. kirakóvásár febr. 12,
máj. 12, és szept. 12.

Visó (Felső) — Vișeu
de Sus (Máramarosmegye),
április 19, aug. 1, nov. 7.
utáni hétfő és kedd.

Vizakna — Ocna St-
biului, ápr. 1, aug. 6, dec.
20. kirakóvásár, előzőleg 3—5
nap állatvásár.

Zalaina — Zlaina, már-
cius 19, június 16—18, aug.
30—31, szept. 1, két nappal
előbb állatvásár.

Zaránd — Zarand (Arad-
megye), hamvazószerda után
vasárnap, pünköszt, Boldog-
asszony napja és dec. 17.
előtti vasárnap, 1 nappal előbb
állatvásár.

Zám — Zam (Hunyadm.),
január 29 és nagy bőjt ne-
gyedik hetében levő szerdán,
június 3, július 21, szeptember
11—27, december 13.

Zenteleke — Zam (Co-
jocna), márc. 30. szept. 14.

Zilah — Zalău, március,
június, szeptember és decem-
ber hónapok első szerda és
csütörtök napjain.

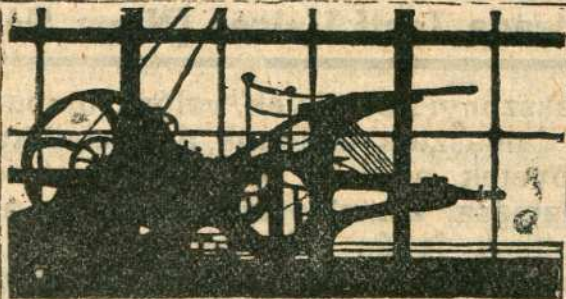
Zsibó — Jibou, február
13—14, május 4—5, július
10—11, október 10—11, dec.
17—18.

BÉRES KÁROLY

KÖNYVNYOMDA, TANKÖNYV- ÉS UJSÁGKIADÓ-
VÁLLALAT, ☉ KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

TELEFON

6-22

TELEFON

6-22

O-R-N-D-E-A

STRADA IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZÁM
A REFORMÁTUS TANITÓNÓKÉPZŐ-INTÉZET ÉPÜLETÉBEN

NAGYVÁRAD

KÉSZIT: MINDENFÉLE KERESKEDELMI ÉS MAGÁN-
NYOMTATVÁNYOKAT CSINOS, TISZTA KIVITELBEN,
JUTÁNYOS NAPI ÁRAKON. ☉ ALAPITTATOTT: 1909.

Garantált legjobb minőségű
**fajtiszta erfurti
 konyhakerti és
 virágmagvak**

hollandiai virág-gumók, az
 összes kertészeti eszközök
 kaphatók

BALÁZS ÖDÖN

magnagykereskedésében
ORADEA—NAGYVÁRAD,
 Vitéz Mihály- (Nagypiac-) tér 4.

Nagy képes árjegyzék kívánatra
 ingyen és bérmentve küldetik.

CHAMOTTE
 (tűzálló) téglá
 hornyolt cserép

legolcsóbb árban és
 legjobb minőségben

Léderer Márton
 Chamotte-tégla, Cserép-
 gyár és Mészégető R.-I.
A L E S D — É L E S D

Központi iroda:

ORADEA—NAGYVÁRAD,
 Str. General Berthelot 6.
 Telefon 6—86.

Előzékeny és pontos kiszolgálásban részesül a

HAJNAL ÉS RÓZSA

vászon-, szövet- és selyemáruházánál

Oradea, Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1.

Teljes menyasszonyi kelengyék, valódi rumburgi lenvásznak, zsebkendők, damasztok, chifonok, ágynemű kretonok, batiszt chifonok, szövetek, posztók, paplanok, matracok, harisnyák, barchetek, damaaszt asztalneműek, zefirek, ágynemű kanvasznak, glotthok, japán selymek, crepp de chinek és sok itt fel nem sorolható cikkek vannak raktáron. Minden szezonban érkeznek újdonságok óriási választékban. Nagyváradon az egyedüli református vászon- és nődivat-kereskedő.

Angol férfiszövetek nagy raktára.

Régi paplan áthuzását elvállaljuk.

**PAPLAN
 MADRAC**

**PAPLAN
 MADRAC**

Vidékieknek 5% árengedmény!

Darabont és Szikszay
szolid úriszabó cég ajánlja
dúsan felszerelt raktárát

Olcsó árak.
Pontos kiszolgálás.
Előnyös fizetési
feltételek.

Bul. Regele Ferdinand 24.

Tátray Gusztáv

ORADEA

Kézimunka különlegességei a
legszebbek és legolcsóbbak.

Minden versenyt letörő **olcsó áraink**-on kívül
divat- és kelenye-cikkeink

kiváló minőségével
egész Erdélyben vezetünk

Kovács Testvérek
Oradea, Sas-passage

Egész Románia legnagyobb és legolcsóbb divatháza.

KŐIPAR R.-T.

SIRKŐRAKTÁRA

Oradea—Nagyvárad,

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 20.

Telefon 9-53. Alapított 1845.

VADAS

Eugen **VADAS** Jenő
magazin de mode dame
női divatruháza

ORADEA

Bul. Regele Ferdinand 5.

Alapított 1885.

Leitner Márton

r.-f. Oradea

**Biharmegye és Nagyvárad
legrégibb divatháza
Textil- és kézműáru
nagykereskedés**

Eladás!
nagyban és kicsinyben
Szigoruan szabott árak

Telefon interurban 4-13.

Zboray és Dr Andriska

ORADEA—NAGYVÁRAD
Bul. Regele Ferdinand 8.

Nagyvárad legrégebb
szücs és szőrmeáru
cége ajánlja dúsan fel-
szerelt szőrmeáru üz-
letét a n. é. vevő-
közönség nagybecsű
figyelmébe. — Kész
szőrme kabátok
nagy választékban.

Eladás nagyban és kicsinyben

Cassa de Pastrare a Judetului Bihor si Banca de Economii
Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank
Biharer Komitátssparkassa und Oekonomiebank
Savings & Economic Bank of Bihar Limited
Oradea—Nagyvárad, Strada Avram Iancu No. 3.

Saját tőke: 140 millió. — Alapított: 1872. — Sürgőncim: Biharcassa.
Telefon: 1-48, 4-89, 4-17 (házi központ).

Deviza-üzletvitelre feljogosított pénzüintézet.
Betéteket a legelőnyösebben gyümölcsöztet.
Foglalkozik a banküzlet összes ágaival
a legkedvezőbb feltételek mellett.

Alaptőke
3 millió Lei.

„PRIMUS“ HÁZICIPÓGYÁR

Napi gyártás
800 pár.

LÁPOSSY ZENEISKOLA

Str. Simeon Stefan
(Bethlen-utca) 20.

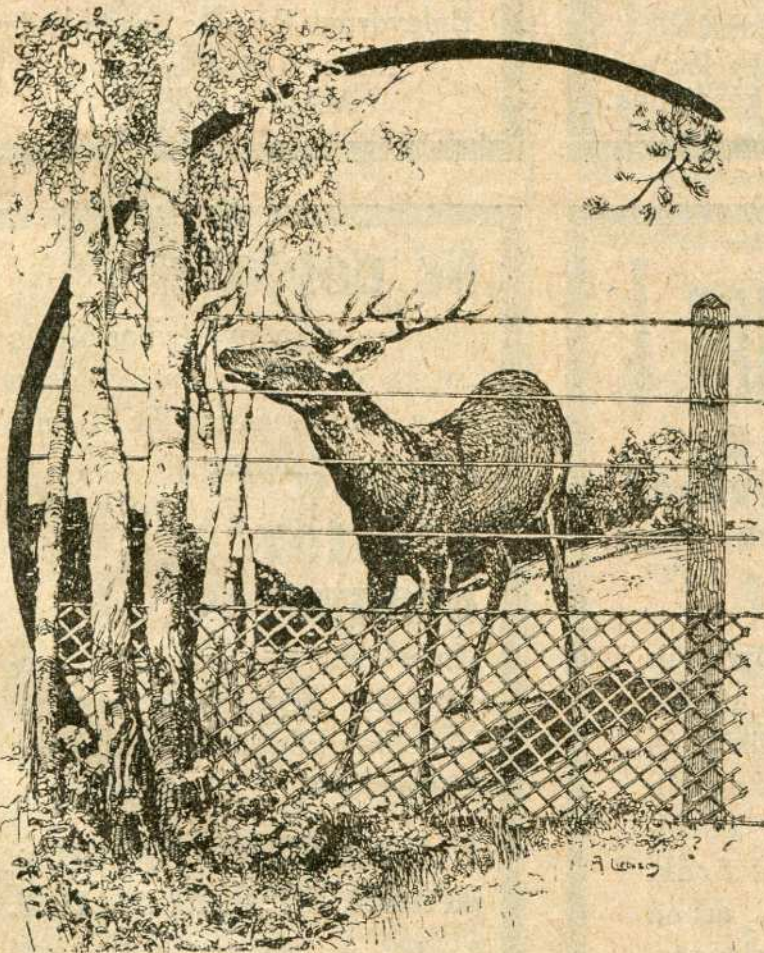
Mérsékelt tandíj!
Beiratások egész
éven át.

A legmodernebb oktatási elvek alapján vezetve, hegedű, zongora, zeneelméleti tanszakkal. Felvesz fiú- és leány-növendékeket, kezdő foktól a legmagasabb kiképzésig. Felnőttek részére külön tanfolyam.

BOZSÁK MIHÁLY

SODRONYSZÖVET, KERITÉSFONAT ÉS MALOMSZITAGYÁR
TELEFON: 110. ORADEA-NAGYVÁRAD ALAPITVA: 1914.
STR. DIMITRIE CANTEMIR (BEÖTHY ÖDÖN-UTCA) 57. SZ.

Nagyobb rendelés esetén kérjen
áránlatot.

Saját gyártmányok:
Kerítés fonatok
templomok, iskolai
udvarok bekeríté-
sére. Utcai, udvari,
szőlő, gyümölcsös
és sirkerítések. —
Sodronybetétes
vaskapuk, ajtók és
diszkerítések a leg-
olcsóbb gyári ár-
ban. Kerítések már
15 Leitől kezdve
négyzelméteren-
ként. Gyártok sod-
rony-ágybetéteket,
valamint sodrony-
szöveteket malmok
és gazdasági gé-
pekhez. Gabona-
osztályozó henger
(sortir-cilinder)
ujjonnan való áthu-
zása stb. E szakmá-
ba vágó itt fel nem
sorolt minden cikk
a legszolidabb ár-
ban számíttatik.

Kérjen árjegyzéket.

Szabó Dénes

**modern
fényképészeti műterme
Oradea**

Strada General Moşoiu (Kert-utca)
2. szám (Bihoreana Bank épület)

Műtermi, valamint speciális
exterieur és interieur fölvételek,
ugy nagyítások, bármily nagy-
ságban tökéletes kidolgozásban
szolid árak mellett készülnek.

Művészek és műkedvelők nagy
árkedvezményben részesülnek.

FÖLVÉTELEK
a legújabb gyártmányu lámpák
mellett este 8 óráig készülnek.

**Szolid, megbízható órásüzlet!
Feltűnően olcsó árak!**

Arany- és ezüst ékszerek. Ezüst
evőeszközök és asztali disztár-
gyak. Ezüst cigaretta-szelencék.
Ezüst gyermek-evőkészletek.
Arany, ezüst, nickel, zseb- és
karkötő órák. Chinaezüst asztal-
díszek. Elsőrendű alpacca evő-
eszközök. Elsőrangú, teljesen
megbízható órajavitó műhely

Szilágyi Géza

**Oradea—Nagyvárad,
Bulevardul Regele Ferdinand
Rákóczi-út 4. szám.
ALAPITVA 1886.**

Österreicher I.

**B Ö R Ö N D Ö S
ORADEA—NAGYVÁRAD
Rimanóczy-utca 12. szám.**

A nagyérdemű közönség
szives figyelmébe ajánlja
elsőrangú női ritikül és
koffer gyártmányait.
Szolid és pontos kiszol-
gálás. Mérsékelt árak.
Javitásokat olcsó árban
legpontosabban elvégez.

Ne dobja el

ócska gyertyatartóit és
dísztárgyait, mert olcsón
ujat készítünk belőle.

Nickelezést, ezüstözést, aranyozást,

fémcsiszolást, mindennemű fém-
szinezést olcsón és a legszebb
kivitelben készítünk. **Csillárok
átalakítását elvállaljuk.**

**JAKOBOVITS NÁNDOR
Oradea, Str. Rimanóczy 8.**

Rendeléseket felvesz a „SPORT”
kerékpár-szaküzlet Oradea—Nagy-
várad, Piața Unirii—Szent László-tér
és Str. Alexandri—Teleky-utca sarok.

Alapítva
1897. évben.

Képes Elek
orvosi kötszerész
Oradea-Nagyvárad
Sas-passage.

Saját készítményü s érvkötő és has-
kötő különlegességek. Gummiharis-
nyák, gummifűzők és mindennemű
gummiárak állandó nagy raktára.
Egészségügyi és betegápolási cikkek
szaküzlete.

Ha
meghült,
berekedt,
vagy köhög
ugyszintén
ha gyomor-
égése vagy
gyomor-
nyomása
van, ugy
igyon

málnási
SICULIA
gyógyvizet
mivel az a
legjobb
nyálkaoldó
és köptető.

Kapható minden fűszerüzletben.

Müller Testvérek
Vegyészeti Gyár R.-T.

Alapítva 1868.

Müller tinták,
tusok, olaj-
és vízfestékek,
ragasztószerek
a legkiválóbb
minőségűek.

„KORONA“ KÉKITOJE
utólérhetetlen.

Legjobb a Beck-féle
„JUNO“ KÉKITŐ,
mert kiméli a ruhát.

DEUTSCH
POSZTÓÁRUHÁZ
ORADEA-NAGYVÁRAD

ANGOL
SZÖVETEI

DE-DE-LONDON
VÉDJEGGYEL

LEGSZEBBEK
LEGJOBBAK
LEGOLCSÓBBAK

KLEIN SIMON KALAPGYÁR

gyártja a legújabb divatu női- és férfikalapokat. A legolcsóbb bevásárlási forrás. Alakításokat a legelőnyösebb áron a leg-rövidebb idő alatt eszközlünk.

Gyártelep:

Oradea, Str. Anonima 12.

Főlerakat:

Oradea, Bul. Reg. Ferd. 7/b

Helyi fiók:

Oradea, Fekete Sas-palota

Vidéki fiókok és képviseletek:

Arad, Alba-Iulia, Băłji, București, Baia-Mare, Brașov, Bistrița, Cluj, Careii, Oradea, Mercurea-Ciuc, Petroșani, Satu-Mare, Salonta, Sibiu, Simleul-Silvaniei, Sighetul-Marmației, Sannicolaul-Mare, Sft. Gheorghe, Târgul-Mureș, Turda, Târgul-Secuesc, Turnu-Severin, Zălau.

Legelőnyösebb beszerzési forrás

rolettavásznak, matrac-grádlík, ponyvavásznak, gurtók, zsinegek és kárpitos kellékekben. — Nagy készlet zsákok, ponyvák, kötél-árúk, locsolótömlők és pokrócokban. Tennisz és halászhálók, lóhálók, tornaeszközök, kerti függőágyak és nyugágyak

Radó Samu és Társa

cégnél

Oradea—Nagyvárad,

Strada Avram Iancu [Kossuth
Lajos-utca] 22. szám.

Eredeti **MAV** golyóscsapágyas
cséplők,

MAV gőz-, gáz- és benzinmotorok,

továbbá **Fordson** és más gyártmányu tractorok

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az

Economia Keresk. és Ipari R.-T.-nál

ORADEA, Piața Mihai Viteazul (Nagy piac-tér) 1.

Sürgöncim: „Coloniale”.

Telefonszám 8-58.

KÖNIG & BAYER KLISÉ-MŰTEREM

ORADEA - NAGYVÁRAD, STR. MOLDOVA 38/a.

Telefon: 303.

Szerezze be klisé-szükségletét olyan műhelyben, mely a célnak megfelelő jó munkát szállít és ne ott, ahol olcsón kapja a rosszat.

30 éve fennálló cégünk jóhírneve garantálja, hogy teljesítményünk a nyugali igényeket is kielégíti. Pontos és gyors szállításaink pedig lehetővé teszik a vidékkel való kellemes összeköttetést. Utóbbira különösen súlyt helyezünk.

Szállítunk: autotypia, fototypia és színes klisé.
Photolytot: fémre és kőre.

Felhívjuk figyelmüket **fémcímkegyárunkra**, mely minden szakma részére szállít művészi címkét, cím- és ajtóablát.

Dicsőségnek
szárnyán messzire
száll e hír:
Világ kályhainak
királya a

„ZEPHIR“

Több, mint 20,000
db has nálatban.

10 kgr. fával
fűt egy normal szobát
24 órán át.

Még ma kérjen
árjegyzéket.
Képviselőt minden
nagyobb helyen.

Gyártja:
**Szántó Dezső
és Fia**
redőny és kályhagyára
ORADEA

Acéllemez redőnyök,
Esslingeni faredőnyök.

VILÁGKÖRÜLI ÚTJA

Olcsó kölcsönt

ad házakra, földekre
és kézi zálogra

Betétekre

magas kamatot ad a

NÉPSZÖVETSÉGI HITELINTÉZET RT.

ORADEA-NAGYVÁRAD

Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-
utca) 5 (Katholikus Kör-épület.)

Bőrbútorok

hencserek

valamint ruganyos

ágybetétek

kaphatók s megren-

delhetők elsőrendű

minták szerint

Kovács József

kárpitosnál

ORADEA-NAGYVÁRAD

Aleea Romei (Deák Ferenc-u.) 1.
Kereskedelmi Csarnok épületében.

„PHÖNIX“

külföldi gyermekkocsik nagy
választékban. Egyedüli lerakat.

Nagy karácsonyi és
ujévi olcsó játék- és
ajándékvásár.
Ridikülők, fésük,
bőröndök, drogua-
és játékaruk nagy
választékban. Leg-
olcsóbb bevásár-
lási forrás:

SZABÓ J.

FÉSŰÁRUHÁZ

ORADEA-NAGYVÁRAD

SAS-PASSAGE.

Saját érdekében olvassa el!

Varrógép, kerékpár
és gramofon raktár
és javító-műhely.
Gramofon-lemezek, a
legujabb sláger-darabok
már **100 Leiért**. Minden e
szakmába vágó javításo-
kat a leglelkiismereteseb-
ben és legolcsóbban végez.
Régi fölcseres gramofonok Patheionná
való átalakítását, erős és
tisztá hangot garantálva,
mérsékelt áron elvállalja

VÉGH IMRE

Oradea, Szt. János-utca 6.

Úgy a fentnevezett gépek, mint a na-
gyobb javítások részletre is kaphatók.

„LOUVRE“**Goldstein Lipót, Oradea**

Bul. Regele Ferdinand Rákóczi-út) 7.

Ha kézimunka cikkeket olcsón akar vásárolni, úgy keresse fel a „Louvre“ kézimunka-áruházat Reg. Ferdinand 7. Nagy választék pamutokban és csipkében

Kronprinz és Titara

petrolgázfűzőgépek, alpacca evőeszközök, zománczott fűzőedények, épület- és butorvasalásokról kérjen árjegyzéket

Stern vaskereskedő**Oradea—Nagyvárad,**

Piața Mihai Viteazul (Nagypiac tér) 2.

Banca Agrara din Oradea S. A.**Nagyvárad****Takarékpénztár Részv.-társaság****ORADEA—NAGYVÁRAD****Alaptőke és tartalékok: Lei 30.500,000**

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Deviza üzletekre jogosított pénzüintézet**Fiók: Marghita. ☉☉ Telefon: 17, 6-14, 8-77.**

Kölnivizek,
piperecikkek
legolcsóbb
bevásárlási
forrása

Holzer illatszertár

Oradea—Nagyvárad,
Piața Regina Maria (Bémer-tér) 3.

LEICHNER JÓZSEF

s z ú c s m e s t e r
szőrme nagyáruháza

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Episc. Ciorogariu (Uri-utca) 4.

Gyár: Calea Decebal (Vitéz-utca) 1.

Telefonszám 7-73.

TÓTH

uridivat, kalap- és
fehérnemű üzlete

ORADEA—NAGYVÁRAD

Bul. Reg. Ferdinand [Rákóczi-út] 2.
a Magyar Általános Hitelbank mellett.

Veiszlovits Adolf és Fia

Első nagyváradi temetkezési vállalata és márványművek gyára
„Concordia Entreprise des pompes funébres“

Oradea—Nagyvárad

Bul. Reg. Ferdinand [Rákóczi-út]
13.

Alapított 1858. évben.

**Olcsón,
szépen,
gyorsan
fest,
tisztít,
mos és
vasal**

SZABÓ LÁSZLÓ**K E L M E F E S T Ő****ORADEA—NAGYVÁRAD,**

St. Take Ionescu [Körös-utca] 1.
Bul. Reg. Ferdinand 2. Bazárépület

A legjobb világmárkás

varrógépek,**kerékpárok****nagy raktára**

Legolcsóbban, előnyös
részletre is kaphatók.

Fentiekhez mindenféle
alkatrészek, a legrégebbi
és legújabb gyártmányok
is raktáron vannak

„ELENA“

varrógép, kerékpár és gumi raktár

ORADEA-NAGYVÁRAD

P. Mihai Viteazul [Nagypiac-tér] 5.

KERTÉSZ

Reclam női divatru üzlete

ORADEA,

Piața Regina Maria [Bémer-tér] 1.

E cég
szolid, olcsó és megbízható.

M. BOBIȚAN

uri- és papi
divatszabósága

Előnyös fizetési feltételek.

**Oradea, Parcul Eminescu
(Körös-korzó) 26.**

**Cassa de Păstr. a Jud. Bihor și Banca de Economii
Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank
Biharer Komitátssparkassa und Oekonomiebank
Savings & Economic Bank of Bihar Limited**

Oradea—Naggyárad, Strada Avram Iancu No. 3.

Saját tőke: ^{102 lei} 100 millió. — Alapítástott: 1872. — Sürgőnycim: Biharcassa.

Telefon: 1-48, 4-89, 4-17 (házi központ).

Deviza-üzletvitelre feljogosított pénzüintézet.
Betéteket a legelőnyösebben gyümölcsöztet.
Foglalkozik a banküzlet összes ágaival
a legkedvezőbb feltételek mellett.

**Feketeerdői
üvegyár r.-t.**

Padurea-Neagra—Feketeerdő

Alapítva: 1840.

Az ország egyik legnagyobb és
legrégebb üvegyára. — Gyárt
mindenfajta fúvott és csiszolt
üvegáru.

„DERBY“

Cipőgyár r.-t. Oradea

Saját tőke: Lei 20.000,000

20 saját fióküzlet az ország minden
nagyobb városában. Gyárt minden-
fajta cipőt a legegyszerűbbtől a
legluxuriösebb kivitelűig.

A „DERBY“ cipőnél olcsóbb van,
de jobb nincs!

**„PRIMUS“
Házicipőgyár, Oradea**

Alaptőke: Lei 3.000,000

Napi gyártás 800 pár

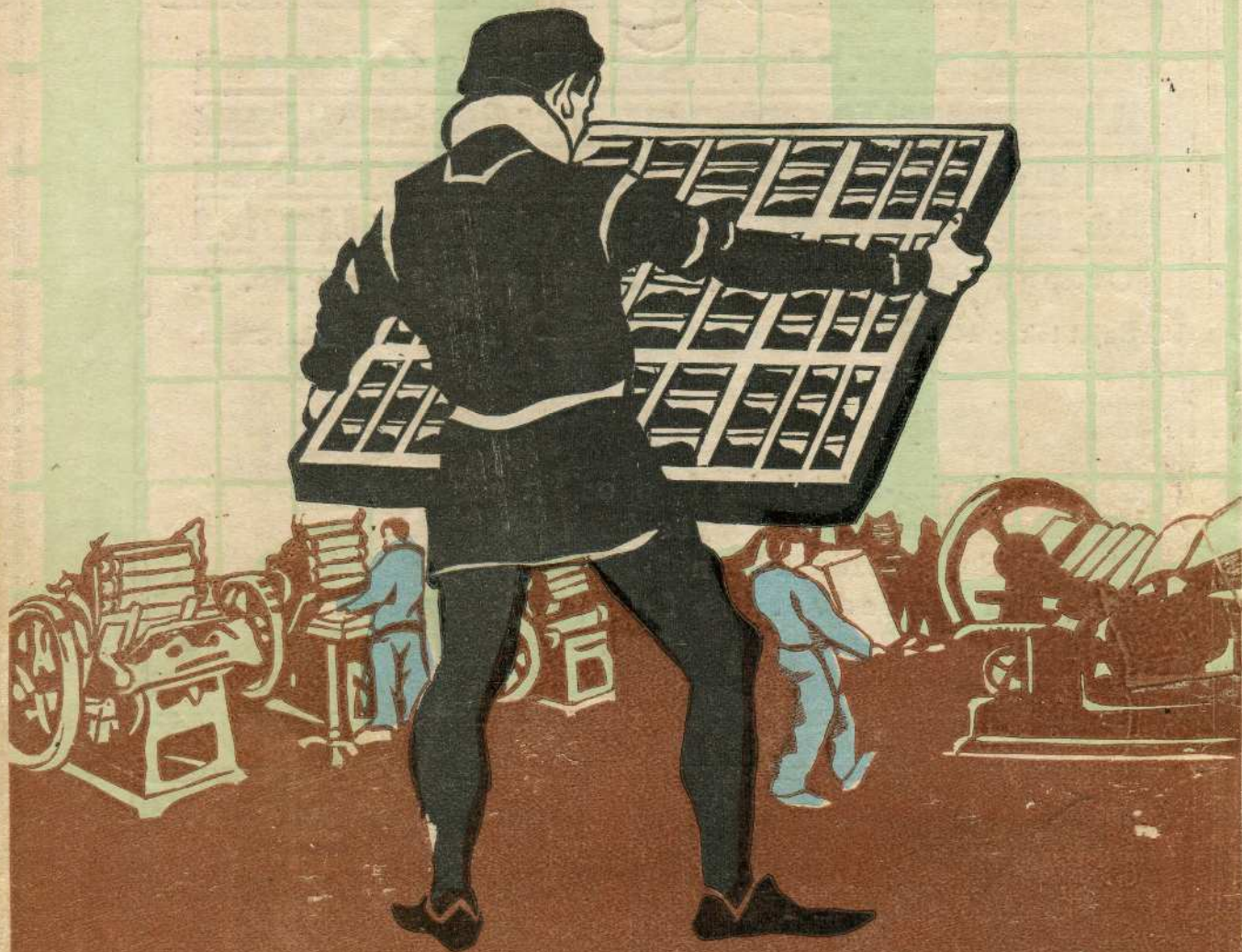
„FLORA“

Stearingyertya- és
szappangyár r.-t. Oradea

Alaptőke: Lei 5.000,000

Flora szappan és Flora
gyertya a vezető márka

ROMÁN

**KÖNYVNYOMDA, KÖNYV-
ÉS UJSÁGKIADÓ-VÁLLALAT,
KÖNYVKERESKEDÉS**

BÉREN KÁROLY

**ORADEA-NAGYVÁRAD,
STR. IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-U.) 14.**

TELEFON 6-22.